VILHELM·KRAG

VANDRINGSMAND

KRISTIANIA 1907 • FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
(HOVEDKOMM. FOR DANMARK: H. HAGERUP)

VANDRINGSMAND

VILHELM KRAG

VANDRINGSMAND

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1907

Published November 20. 1907.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

INDHOLD

UD BLANDT SKYGGERNE.

Hu-uh! Dampskibet laa ude i Taagen og hylede. Snart gik vi etpar Slag sagte forover, — snart stansede vi en Stund igjen for at hyle. Et Par Gange havde vi pludselig slaaet bak, saa Passagererne, der efterhaanden var reduceret til tre kortspillende Handelsreisende, var komne styrtende barhodede ud af Røgesalonen:

— „Hei, Kæpten! Render vi paa? Gaar Skuda i Aageren?“ og lignende spøgefulde Spørgsmaal.

Men de fik intet Svar fra nogen Kant. Kapteinen var mindst af alt oplagt til Spøg. Og Skruen blev ved at slaa bak som en Vanvittig, indtil hele Skroget dirrede og Lampeglassene inde i Røgelugaren begyndte at klirre mod Kuppelen med en afskyelig, gjennemtrængende Lyd.

Da ingen tog Notits af de tre Kortenspillere og ingen hørte efter deres Vittigheder, hoppede de ind igjen til sine Kort og sine Pokaler. — —

— Og saa satte vi i at hyle igjen — —

Naa ja — mig gjorde det saavist ingenting. Jeg reiste saamænd uden Maal og Med, saa mig var det ligegyldigt, om vi kom frem idag eller imorgen.

Jeg var ikke andet end en Vandringsmand. Jeg reiste for at reise. I den sidste Tid, jeg havde været i Christiania, havde nemlig Uløkka været paa Jagt efter mig sent og tidlig.

De kjender vel Uløkka, slig som Kittelsen har seet hende og livagtigen tegnet hende af? — Den gamle fæle Kjærring havde været efter mig i flere Maaneder. Hver Morgen havde hun staaet med onde Breve ved min Seng, og hele Dagen trillede hun sine graa Uldnøster efter mig; — de kom iveien for mig og blev til Sorg og Nederlag, hvad jeg saa tog mig for.

Tilsidst skjønte jeg, at jeg ikke havde andet at gjøre end at drage fra Byen og gjemme mig væk et Sted, hvor hun ikke kunde finde mig, alt hvad hun saa ledte. — Men jeg maatte være forsigtig; thi hendes Garnnøster hoppede efter mig i hele Byen og gav hende Besked, hvis jeg prøvede paa at lure mig bort fra hende.

Men saa kom der en velsignet Dag — en af de allerværste Taagedage, — De ved — naar hele Christianiakjedlen er stappende fuld af den tyk-

keste, skidneste Skodde. — En saadan Dag maatte jeg prøve, om jeg ikke kunde stikke mig væk.

Og det gik godt. Jeg hørte nok, at hun gik og tassede og ledte efter mig rundt i Taagen; men ombord kom jeg da uden at være opdaget, og nu havde vi ligget et helt Døgn og famlet os iblinde ud Fjorden og langs Kysten.

Jeg pustede ud: nu maatte jeg da være i Sikkerhed — foreløbig.

Men hvad i Himlens Navn skulde jeg nu foretage mig?

Thi nu havde jo Uløkka gaaet der og ødelagt alt for mig. Alle mine mangfoldige Planer havde hun slaaet ifiller; — et helt lidet Babelstaarn af et Arbeide, som jeg netop havde faaet færdigt — Resultatet af mange Aars Haab og Bestræbelser — havde den fule Kvind strøet til Jorden, saa det var Synd og Skam at se. — Nederlag paa Nederlag indtil Livets sidste Dag, tudede hun i mit Øre, hvergang jeg prøvede at reise mig.

Bedst at blive Vandringsmand. — Lade alt ligge, der det laa; — alle Drømme i Knas, alle Planer overende. — Synge en Vise og slentre afsted og ikke tænke mere over det hele. Gaa ud blandt Menneskene og lade dem drive forbi som utydelige Skygger i Tangskoven

paa Havsens Bund. Betragte deres Skjæbner — deres fjerne Skjæbner, men aldrig lade dem streife min egen. —

— — Slig var jeg tilsinds den Eftermiddag, da jeg stod paa Kommandobroen og gloede ud i alt det graa. Der var en velgjørende Ro i at staa der ganske ligesæl og høit ophøiet over Menneskene, disse arme Slaver af Livet, disse Elendige, som jeg saa springe om paa Dækket nedenunder mig. —

Jeg følte ligefrem Medlidenhed med dem: Aa, Herregud, hvor sad de endnu fast i alt det, som jeg havde frigjort mig for! — De jagedes af sine Pligter, de martredes af sine Haab, de sygnede i hemmelige Sorger og piskedes atter op af ubarmhjertige Illusioner. — Se bare paa dem! Dette, at vi var forsinket en Dags Tid, og at der ingen Udsigt var til, at vi skulde komme frem paa det første — se, hvor denne ligegyldige Ting gjorde dem latterlige som fjollede Dyr. Som de løb hensigtsløst frem og tilbage, stampede og skreg, fortalte alle og enhver, de mødte, hvor dette var til at blive forrykt over. — En var det, som skulde ud i Verden. Der var nogen, som ventede ham derude! Han insinuerede det, han betroede det, han nævnte det, han skreg det ud, alt

eftersom Tiden led og hans Menneskeværdighed svandt. Aa, at h u n skulde vente! Hvad maatte h u n tro! Aa, at hun skulde gaa alene og vente forgjæves!

Den Nar!

Saa var der en anden, som til en Forandring kom udenfra og skulde hjem — —

Han maatte absolut være i Kragerø inden Kl. 12, — der stod Tusener paa Spil — Tusener! Tusener!

Den Elendige; — vi kom til Kragerø ti Timer senere. Da var han bleg og stille — knust. —

Nei, da var det skjønt at være en Vandringsmand, som stod høit paa Kommandobroen — ubekymret og ganske rolig. Hvor fagert at vide, at man ikke ventes af nogen i Verden, og at ens mange Tusener ikke tabes, om man kommer — haha! — til Kragerø nogle Timer før eller senere.

O, nei — Livet har sluppet Vandringsmanden af sine Klør, og ubekymret som en Dæmon kan han stævne frem mellem Skyggerne. —

Men hvad var d e t?

Med engang holdt Dampskibet op at hyle, og Kapteinen slog fuld Fart i Maskinen. For

mine Øine var Taagen akkurat ligesaa tyk som før, og jeg kunde ikke begribe, at vi pludselig turde bruse stadselig afsted midt ind i Taagedybet. Men jeg vilde ikke spørge Kapteinen; — han var sagtens saa kjed af de Handelsreisendes evindelige Mas, — træt maatte han ogsaa være, efterat han havde staaet paa Broen i Spænding og Uvished i hele atten Timer itræk.

Pludselig saa jeg røde og violette Lyspletter ret forud; lidt efter gled vi ind langs en Brygge; — Trosserne kastedes iland og gjordes fast.

Kapteinen drog et dybt Suk, tog Sydvesten af Hovedet og strøg sig over Panden med sit røde Lommetørklæde. Jeg saa, hans Haar var ganske vaadt af Sved, — og det uagtet det var en rigtig kold Høsteftermiddag. — Saa talte han for første Gang paa mange Timer; og han havde faaet sit godslige Blink igjen i Øiekrogen: „Ja, nu ved jeg en, som skal ta en Lur. Det er nok mig, det," sagde han.

„Blir vi liggende længe her?" spurgte jeg.

„Længe —? Bare til hun letter. For da gaar vi strax. — Men kjender jeg hende ret, saa blir det hverken i Kvæld eller i Morgen tidlig. Godnat; sov godt." —

Naa, dette var jo opmuntrende.

Byen dernede saa ikke morsom ud — det vil sige: man saa slet ingenting af den for Skodde. Men paa Skibet var der nu heller ikke lystigt. Det er altid noget overmaade irriterende ved et Skib, som har været paa Farten i etpar Døgn, og som saa pludselig lægger sig bum stille. — Slig var vort Skib ogsaa blevet med et. Det var som hele Skroget laa der og sov. — En liden snorkende Sus snøvlede ensformig gjennem Damprøret, og langs Skibssiden klaskede nogle dvaske Sjøskvalp. — Og Kvælden sank ensformig graa, — det var en Evighed til Sengetid. —

Du gode Gud! nei, her var ikke morsomt ombord!

Da hellere paa Streiftog i Smaabyen, der efter Sigende skulde ligge dernede i Skodden. — Hvem ved —? Der kunde arrivere en de mærkeligste Tíng i saadan en Smaaby. — Ei, ei, min Ven! Hvem ved, om den ikke var fuld af Tragedier og skjønne Kvinder og anden Tidsfordriv?

Altsaa iland — med Vinterfrakken høit knappet i Halsen og den gamle Stormhat brættet ned med alle sine brune Røverbræmmer. Jeg var forberedt paa noget af hvert; — kom an,

du lille usynlige By og vis mig alle dine dulgte, skjønne Eventyr!

Men nei; der var ikke meget af den Sort. Jeg stablede mig frem Gade op og Gade ned; — jeg følte, at Brolægningen var solid og egnet for jernbeslaaede Begsømstøvler, — jeg skimtede saavidt, at Husene var lave og Arkitekturen ensformig — jeg skjønte, at Gaderne førte mig rundt i allehaande Krinkelkroge. Men Eventyret traf jeg ikke.

Da — pludselig! som jeg dreiede om et Hjørne, straalede en Sol ret i Øinene paa mig. Hôtel, stod der midt i Solen.

Jeg forstaar, hvordan Trækfugle, der har fløiet veiløse om en hel Nat i Skodden, styrter sig jublende, blændede ind imod det straalende Fyrtaarn ved Havet. Selvfølgelig! Ligesaa selvfølgelig som jeg nu styrtede mig hen til den straalende Hôtelsol.

Jeg gik altsaa ind i Vestibulen.

Bitterdød! Her var europæisk! Elektrisk Lys! Linoleum paa Gulvet! Telefonskab! Og saa Værten! Han vilde have været en Pryd for enhver Vestibule, for Exempel for den i Hôtel Continental, rue de Rivoli, Paris. — Bare den Maade, hvorpaa han kom ilende! Aldrig har jeg seet en norsk Hôtelvært ile før. Og saa

hans Skjæg! Dette let krusede, halvt kløftede, næsten ganske hvide Skjæg! Det havde været en Formue værdt i større Forhold. — Og saa hans Buk, der var saa zirligt, at jeg skimtede hans blanke, lyserøde Skalle! Og den Haandbevægelse, hvormed han bød mig Velkommen —!

Saa sandt jeg lever: han hævede det lave Loft i Vestibulen, han videde de smale Vægge ud, — han var det første Eventyr, jeg traf i den lille By.

Han førte mig tilsæde i Læseværelset — og først da han var gaaet, og jeg ikke længere var under hans Fortryllelse, saa jeg, at Læseværelset var en ynkelig trang Stue med fire Plydses Stole om et rundt Bord, hvorpaa der laa ældgamle Christiania-Aviser samt nogle ferske smaa indfødte Organer, som jeg strax gav mig ikast med.

Nu hændte der mig strax igjen noget.

Da jeg var kommet ind under den mageløse Værts Ægide, havde jeg bare saavidt bemærket, at der var nogen derinde iforveien. Det var en Mandsperson, som sad i en Krog, bøiet over sin Avis. Ikke andet. Det var virkelig bare et Medmenneske i sin mest uvedkommende Almindelighed.

Men da jeg havde siddet en Stund og læst de stedlige Avertissementer, hændte det, at jeg pludselig begyndte at mærke Medmennesket. Ikke saa at forstaa, at han gjorde Allarm, at han hostede eller kremtede eller vred sig paa Stolen, — langt derifra. Han sad saamænd saa stille som en Mus.

Men han saa paa mig. Tiltrods for at jeg sad halvt vendt fra ham og havde mine Øine fæstede paa Papiret, følte jeg, hvor han gloede. — Tilsidst maatte jeg tro, han skulde miste Pusten, slig nidstirrede han.

Jeg kunde ikke lade være; jeg vendte mig ganske tilfældig paa Stolen og lod Blikket streife henover ham.

I samme Nu sprang han op og kom hen til mig: „Undskyld — De ser kanske efter Christiania-Aviserne?“ Og han rakte mig en Nævefuld af de ældgamle, krøllede Blade.

„Nei, tak,“ — svarede jeg — men før jeg kunde faa snakket videre, havde han sat sig paa en Stol ret overfor mig med Hænderne foldede paa Bordpladen, fremdeles gloende paa mig med to Øine, der sprat frem af sine Hulninger af bare Videbegjærlighed.

„De er Reisende?“ spurgte han braat.

Jo — jeg var da det.

„Naa. Hvad reiser De i da?“

Nei — ikke saadan Reisende. Jeg var bare at kalde Forbireisende. Dampskibet laa ved Bryggen for Taagen.

„Naa. Ja, her er svær Taage idag.“ Han blaaste Munden op i en stor Trud, som om han samlede nye Spørgsmaal i den, og sagde saa:

„Hvad er De for noget da?“

Jeg studsede lidt; — men godt! jeg sagde ham Navn, Stilling og Adresse — alt i et Kjør for om muligt at tilfredsstille hans Nysgjerrighed.

Javel; — han svælgede Oplysningerne, — blaaste atter Munden op paa den samme løierlige Maade som før, hvorefter den løste sig op i et skrækkeligt Grin, der skrumpede hele Ansigtet sammen, til det blev saa surt og rynket som en gammel Agurk.

„Er der noget at tjene i den Branche, da?“

Jeg kunde ikke andet end smile af Manden og svarede, at jo tak, det var til det daglige Brød og sligt. Og saa skrød jeg lidt af, hvor udmærkede Konjunkturerne var netop nu i denne min Branche, — men saa greb jeg Offensiven og spurgte, hvad han var for noget.

— “Aa — — Jeg er Tandlæge,“ svarede han og kastede sig foragtelig tilbage i Stolen. —

„Saa," svarede jeg velvilligt. „Jaha — her er vel adskillig Praxis at faa i en saapas stor By? Ja, hvor stor er den egentlig?"

„To Tusen tre Hundrede og fire og tredive efter sidste Folketælling. Atten Procent i Skat. Dovendyr og Fattiglemmer, alt som fins. Skit, Far."

Jeg følte, at jeg var gaaet i Vandet, og tiede stille.

„Nei, nei," lagde han til med et dybt, dybt Suk. „Mine Interesser — de gik nok i en anden Retning end at ligge og trække Jæxler ud paa gamle Kjærringer. Ak ja. Men det er ikke anderledes her i Verden."

Netop som jeg havde haabet at faa høre, i hvilken Retning hans Interesse egentlig gik, aabnedes Døren, og ind traadte en Kjæmpe.

Ja, en vældig Kjæmpe. Han var saa høi og saa bred, at han fyldte næsten hele Døraabningen, og dertilmed saa tyk og tung, at Prismerne skalv og klirrede paa Hængelampen, da han gik gjennem Rummet og ind i det tilstødende Værelse.

Tandlægen og den Nyankomne saa hinanden stivt ind i Øinene; men de hilsede ikke paa hinanden. Herrerne var aabenbart ikke rigtig gode Venner.

Jeg lagde Mærke til, at Kjæmpen ikke

lukkede Døren helt efter sig; en Stund efter saa jeg ham gjennem Døraabningen; — han stod midt paa Gulvet og betragtede os med en mærkværdig lattermild Mine. Et vældigt Glas havde han i Haanden.

„Nei, ser De,“ fortsatte Tandlægen. — „Ja De kjender Marconi —“

„Han — den traadløse? Opfinderen?“

„Ja netop.“ Nu lagde han den knyttede Haand paa Bordkanten og sagde med dæmpet, næsten uhyggelig Stemme: — „Fem Aar førend Marconi havde tænkt paa den traadløse, var min Opfindelse fix og færdig.“ — Han reiste sig og nød min Overraskelse.

I det samme lød der en raa Latter fra Sideværelset.

Det var Kjæmpens.

Atter skrumpede Tandlægens Ansigt sig sammen til en Agurk, og han gik værdigt hen og lukkede Døren med et Smeld.

Da dette var gjort, blev han staaende et Øieblik med Haanden paa Dørklinken — ventende paa, hvad der vilde komme. Men da der slet intet kom, trak han sine smale Manchetter frem foran Hænderne, strøg sig sindigt gjennem sit tynde, graa Haar og sukkede meget dybt.

„Det er sørgeligt med den Mand," sagde han dæmpet og rystede betænkeligt paa Hovedet.

"Hvem var det egentlig?" spurgte jeg forsigtigt.

„Han? Den Person?" — Han kom hen til Bordet igjen og bøiede sig fremover imod mig. — „Han har egentlig ingen anden Bestilling end at være raa. Men jeg skal si Dem én Ting: Den Mand burde passe sig — ja, han skulde passe sig —"

Da Marconis Forløber havde udtalt denne Trudsel, saa han sig ængstelig om i Værelset. Saa tog han Mod til sig og hviskede op i mit Ansigt:

„Han nyder altfor meget!"

Nu traadte han et Skridt tilbage for at se, hvilken Virkning denne skrækkelige Meddelelse vilde have paa mig. Men da jeg tog det med nogen Fatning, hviskede han atter Ord for Ord ind i mit Øre: „Har De nogensinde seet et saa fælt Udtryk i et menneskeligt Ansigt?"

„Ja, det er virkelig ikke saa let at udtale sig om det," svarede jeg undvigende. Jeg havde sandt at sige ikke lagt saa meget Mærke til hans Udtryk.

Der skulde ikke mere til, saa havde jeg forskjertset Tandlægens Venskab. Hvem Pok-

ker kunde nu ogsaa vide, at han var saa hjertesaar? Men han viste alle Tegn paa den store Fornærmelse; han trak sig tilbage fra mig, han begyndte at blade i Aviserne og snakkede ikke mere. Jeg forsøgte at komme tilbage til Marconi; men det hjalp ikke; — han puslede hen i sin Krog og fandt en snurrig liden Sportslue og en stor Paraply, der var sammensurret paa Midten med et grønt Baand.

„Marconi —?“ sagde han endelig, da han havde faaet Paraplyen puttet indunder Armen. — „Heh; — hvad kan det interessere Dem mere end alle de andre? Og De saa jo, hvad de andre mener om den Ting. Og her er det, man lever! Her er det, man lever —!“ Han opløftede sine Øine mod Himmelen og lo bitterligt. Derpaa labbede han ud paa sine store Galocher, liden og krum i Ryggen og med den løierlige Sportslue siddende flot og spodsk nedover det ene Øre.

Jeg saa efter ham; — Herregud, der forsvandt han med sin lille Tragedie! Var det ikke det, jeg vidste, at man maatte støde paa Tragedier, hvor man vendte sig i en saadan liden sørgelig Kystby!

Nu, da jeg var alene, vidste jeg ikke bedre Raad end at give mig ikast med de lokale

Aviser igjen, og faldt snart over en meget kyndig og indsigtsfuld Leder om den politiske Situation i Øst-Asien, der øiensynlig skrev sig fra en lokal Størrelse og udmærkede sig ved sit overlegne Blik paa Verdensbegivenhederne og sine hemmelighedsfulde Antydninger og indviede Betroelser.

Men førend jeg havde tilendebragt denne lærerige Læsning, aabnedes Døren til Sideværelset — aa, saa forsigtigt! Der blev en smal Sprække, og øverst i Sprækken saa jeg Kjæmpens blanktskinnende Fjæs.

Lidt efter lidt svævede hele Hovedet som en stor, rødspættet Ballon ind ad Sprækken, og Øinene gloede hele Værelset rundt, men da de havde forvisset sig om, at der ikke fandtes andre tilstede end jeg, blev Sprækken pludselig stor, og hele det vidt aabne Dørgab fyldtes af Kjæmpens umaadelige Kjødbjerg, og hele Værelset dirrede af hans rungende Latter og tunge Hovtramp.

„Gik han —!“ gryntede han indimellem Latteren, idet han uden videre satte Pokalen fra sig og plantede sin eventyrlige Bagdel paa Bordkanten ved Siden af mig — huhei! der stod hele Tiden et Herrens Veir om ham af Snøfting og Knaging og Klirr. —

„Saagu om jeg kunde bare mig da, De,“ sagde han, da han vel var kommen tilsæde. „Ja, De maa undskylde, at jeg blandede mig i Samtalen, men jeg saa jo, De var en Fremmed og — jo jeg har den Ære at kjende Dem af Anseelse. Og netop derfor syntes jeg, det var saa for galt, at han skulde plage Dem, som er fremmed og ukjendt med Forholdene.“

Jeg mumlede noget om, at han aldeles ikke havde plaget mig, men han ramlede videre med en Lystighed, der virkede ligefrem faretruende, naar man saa, hvordan hans Mave bulnede ud under Latteren og antog ligefrem utænkelige Dimensioner.

„Ved De, hvad vi kalder ham? Fuchsiaen, De — Fuchsiaen! Hvad siger De til den? Det er sandt at si mig selv, som har fundet paa den Titulatur, men den er ogsaa fin-fin. — Hva De!“ skreg han — „Fuchsiaen! Kan De tænke Dem noget saa inderlig begrædeligt som en Fuchsia, naar den hænger lyserød paa Hovedet — slig paa denne Maade“ — og han efterlignede en Fuchsia med en saadan Iver, at jeg var ræd, Øinene skulde trille ned i Vesten paa ham.

Jeg syntes ikke, denne Tyksak var videre hyggelig mere og sagde derfor reserveret og

fornemt, at det, jeg havde seet til Manden, havde været rigtig tiltalende. Han var vist baade en dannet og begavet Mand. Han havde jo endog opfundet den traadløse Telegraf før Marconi.

Da begyndte det at rumle dybt nede i Tyksakkens Strube, og jeg holdt inde for ikke at opvække Elementernes Raseri i al sin Vælde.

„Begavet!“ brød det løs. „Han er jo gal! Skjønner De ikke det da? Manden er jo splitter piskende gal! Han har en fix Ide, skjønner De, og det er netop dette med Marconi. — Gal som et Bæst, Far! Javist, begavet! — Han var engang en flink Tandlæge — fix med Fingrene — saan. — Men saa ved De jo det, at naar en bærer sig slig — har slig en usalig Svaghed —“

„Svaghed —?“ spurgte jeg og spidsede Øren.

„Svaghed, ja. — Jøs, De kunde da selv se det, Mand! Lagde De ikke Mærke til, hvordan han saa ud midt i Ansigtet?“

„Nei,“ svarede jeg but.

„Er De gal, da! Denne her graa Farven? Og Poserne under Øinene. — Hva?“

„Nei,“ svarede jeg igjen.

Han saa sig rundt — forsigtigt som Tand-

lægen før. — Han lænede sig helt hen til mig, han hviskede — akkurat som Tandlægen.

„Svinet drikker," hviskede han. „Hele Marconi og Opfindelsen og Sludderet — bare skjære Whisky, Far. Hihihi! Fuchsiaen drikker, De!" Og han slog sig triumferende paa Laaret, saa det klaskede i Flæsket.

„Naa," sagde jeg tvivlende. „Det er vist bare noget Folk siger. De ved, Folk siger saa meget." Og nu smilede jeg infamt og saa listigt paa ham og hans svære Pokal, fyldt med heftigt perlende Saft.

Kjæmpen blev vond og reiste sig. „Heh — ja se bare paa mig, De. Jeg er sgu ikke Afholdsmand. Men jeg er en voxen Kar, som taaler et Glas eller to, uden at det skader min Gjerning. Jeg drikker med Princip; men hvis jeg mærkede, det skadede min Gjerning, saa vilde jeg si til mig selv: Stop i Maskinen, Hans Peter!" —

„Det kan De jo si til Fuchsiaen ogsaa. Jeg har jo ikke noget med det," svarede jeg uvenligt.

„Tror De ikke, jeg har sagt det? Naar jeg ser ham sidde her paa Hotellet og n i drikke fra Morgen til Kvæld — n i drikke, Far! Og saa en Tandlæge, som skal pirke en i Jæxlerne. — Høh! Tror De ikke, jeg har sagt det til

ham mangen god Gang: Du skulde holde op, Fuchsia! Du drikker dig til Helvede, Fuchsia! Men saa blir han rasende; — derfor er det, han ikke kan udstaa mig. Fordi jeg taler til ham som hans Ven. Høh! Men det har en igjen for sin Venlighed!"

Han skyllede sin Harme ned med en vældig Slurk — —

Det bankede, og ind gled Værten, sirligt bukkende — smuk! — med hvidt Slips bag sine hvide Bakkenbarter. Der var serveret, om jeg vilde tage tiltakke.

Kjæmpen slængte i et Bax henimod mig, og min Haand forsvandt et Øieblik i hans ene Luffe. — „Paa Gjensyn efter Aften!"

Galant gik Værten i Forveien. Han knækkede en ganske liden Smule i Knærne, hvilket gav hans Gang en egen Verve — en ubeskrivelig svævende Elegance. — Han slog Spisestuedøren op for mig, — det var en arm, lav Spisestuedør, — jeg maatte bøie mig for ikke at støde Hovedet mod Karmen; — men han slog den op med en Værdighed, som om det havde været to gyldne Fløidøre i et engelsk Slot.

Og da jeg var kommet tilsæde, stillede han sig op ved min Side og lod en Tjener servere; — aldrig har jeg følt mig værdigere!

Der kom et stort Fad med dampende Torsk.

„Jeg vil anmode Herren om at lægge Mærke til denne Fisk!“ sagde han diskret og bøiede sig let fremover. „Det er Nøddekjernetorsk. Specialitet. Hvis Herren vil behage at lægge Mærke, vil De finde en ganske fin Smag af Nøddekjerne — særlig i Rygstykkerne.“ Han smattede saa smaat; thi hans Tænder løb i Vand. — Nu først hørte jeg, at han talte med en let dansk Betoning — noget der gjorde hele Figuren end mere rund og fed og fuldendt.

Jeg gav mig ikast med Torsken og det smeltede Smør, men var saavidt færdig med at forsyne mig, da han kom stille knækkende hen med en Flaske i Serviet og Halmkurv.

„Jeg har tilladt mig at reservere en extra Flaske Chateau,“ smattede han igjen, medens han skjænkede.

Jeg befandt mig ypperligt. Hans dæmpede Konversation var som en fjern Taffelmusik; jeg behøvede hverken at svare paa eller tænke over, hvad der blev sagt. Det var altsammen de behageligste Ligegyldigheder. Om hvordan han i sin Tid var kommet hidop — i fem og treds — „lige efter vores Ulykkes Aar“ — sukkede han i Forbigaaende. Dengang var han

Tjener hos Berg paa Værket. Men saa døde Herren paa Værket, og han tænkte saa smaat paa at drage tilbage til Kjøbenhavn. Men saa døde tilfældigvis den tidligere Vært her paa Hotellet og efterlod en børnløs Enke, en solid Dame i sine bedste Aar. Den forrige Vært havde ikke rigtig forstaaet Haandteringen, saa Hotellet var kommet en Smule i Forfald; men han havde strax seet, at her kunde gjøres adskilligt efter fattig Leilighed. Ja, saa giftede han sig med den Dame; — hun var forøvrig meget respektabel, flink og husholderisk, saa han havde havt megen Nytte af hende, — Gud velsigne hende, der hun ligger i sin Grav, — og han gled med en ganske let Haandbevægelse henover Øinene —

— Jo tak, han trivedes meget vel heroppe — noble Folk, nette Reisende, — og saa den deilige Natur! — Han var nemlig noget af en Naturelsker. Og var der da ogsaa noget saa skjønt som de norske Bjerge? Om jeg kanske ønskede en varm Tallerken til Torskehovedet —? — Ja, det var en ren Vin, en honnet Vin. Han havde taget frem enkelte Flasker allerede imorges; thi det var Torsdag Aften, og da hændte det, at nogen af Noblessen indtog sin Diner paa Hotellet. Man havde nemlig sin

Spilleaften iaften. Det var et meget interessant og meget udsøgt Selskab.

Ude fra Gangen hørtes høirøstet Snak og ubehersket Latter; — jeg saa Værten slaa ganske umærkelig ud med Haanden, og lydløst gled Tjenerne bort, jeg ved ikke hvorhen. Stilt konverserende knixede Værten fra Stol til Stol, flyttede en Millimeter paa en Serviet, rørte sagtelig ved en Kniv, hvis Skaft havde fjernet sig en Linje fra sin ægteviede Gaffel. Indtil Uveiret fra Gangen brusede ind i Spisesalens dæmpede Fløilsro; — en Herre i elegant lys Dragt kom skrabende henover Gulvet, — han gned sine Hænder mod hinanden høit oppe over Hovedet, knæggede fornøiet og raabte hele Tiden: „Old Jimmy! Old Jimmy! How do-you-do to-night?“ — Hvorefter han til min udelte Forfærdelse tog Værten — ham med de sølvhvide Bakkenbarter og det behagelige Væsen — ja, det unge Menneske tog ham og svingede ham høit i Luften, saa Kjoleskjøderne flaksede omkring ham.

„Jolly Fellow! Jolly Fellow!“

Men Værten knixede ned paa sin Taa saa let som en Balletteuse og knækkede aimabelt i Knærne og lo stille og velvilligt; — der var saamænd intet mærkværdigt skeet; — slig

gik det til her i Huset, naar Noblessen kom. —

Om han ikke maatte ha den Ære at forestille de Herrer for hinanden?

Hr. Grosserer Peder Claudius Berg saluterede paa engelsk og satte sig med megen Støi til Bordet, rev Værtens Mesterstykke af en opsat Serviet brutalt fra hinanden og stak Snippen ned i Halsen.

„Naa, Jimmy! hvad har du saa at traktere to Gentlemen med?"

Tjeneren kom glidende med et nyt dampende Fad, og Værten med en Rødvinsflaske i Serviet og Halmkurv.

„Oh, no, no, Jimmy — ikke Giften! Vi kjender Chateau-Giften."

Værten saa paa mig med et undskyldende Smil, og den omhyggelig indsvøbte Vin forsvandt umærkeligt tilside. — Istedenfor kom der Øl foran Grossereren.

„Øl ved jeg hvad er, for det laver jeg selv," sagde Hr. Peder Claudius, og gav sig til at skvalpe sammen Eddike og Olje og Salt og Peber paa sin Tallerken — uden at han et Øieblik holdt op at snakke. Ja, selv da han havde faaet sin Sauce færdig og slurpede Maden i sig med mange mærkværdige Lyder, — selv

da gik Munden paa ham uden Stans. — Hvad Fanden jeg vilde her i Byen? Det var det værste Hul paa Continenten! Idioter og Natluer. Mandfolkene var Fruentimmer, og Fruentimmerne vilde han nu ikke snakke om. — Bare se paa deres Skotøi! Der fandtes ikke en eneste Damesko i hele Byen. Og det var Skotøiet det kom an paa hos Fruentimmer. Er det bondsk, kunde de have hele Resten for ham.

Ikke nok med, at han spiste og snakkede, — nei, han havde stadig tusen andre Ting fore. — Snart var det Skoremmen, som skulde knyttes, snart skulde der byttes Glas, fordi der var en Sprække i det, han havde faaet. — Saa var Øllet surt og saa skulde han alligevel smage paa Vinen, men da han havde faaet en Mundfuld, spyttede han den udover Gulvet og skreg af fuld Hals:

„Fy, for en forbandet Gift, Jimmy! Du skulde straffes med at drikke hele Ankeret op selv, din Giftblander!“

Men Værten gik urokkelig fra og til, — smilende og stille. Jo mere Hr. Peder Claudius skrabede og støiede, desto mere lydløs syntes han at svæve gjennem Rummet som en god, hvid Geist.

Og da den unge Herre i en Fart havde sat Aftensmaden tillivs og under høilydt Sang havde forladt Spisestuen, hviskede Værten til mig i den dybe Stilhed, som nu opstod: „Det var den unge Herres Hr. Fader, som jeg fulgte med hidop i fem og treds.“ — Han sagde det halvt undskyldende, halvt betroende. Men for at jeg ikke et Øieblik skulde misforstaa ham, tilføiede han strax: „Muntre Folk, de Berger. Og saa et Hjertelag! Gode Mennesker! Noble!“ —

Jeg havde reist mig fra Bordet og tænkte netop paa at gaa ombord i Dampskibet igjen; — men i dette ene raadvilde Sekund traadte Værten stille hen til mig. Han strøg sine fede, velpleiede Hænder ganske langsomt mod hinanden, medens hans Overkrop duvede velvilligt frem og tilbage.

„Jeg beder Herren saa mangfoldige Gange om Undskyldning,“ sagde han med et forlegent Smil under de nedslagne Øienlaag. „Men jeg tænkte mig Muligheden af, at Herren maaske ønskede at overvære Spillepartiet iaften. Det er naturligvis ikke noget særdeles; men saa er der da virkelig endnu mindre Fornøielse ved at gaa ned og lægge sig i det kolde, kjedsommelige Dampskib, der kan komme til at

ligge stille Gud ved hvorlænge, saa tyk som Taagen nu er." —

Var det da ikke velsignet fornuftigt talt —?

Ja! Hvorfor ikke? Hvad havde jeg andet at gjøre? Menneskeskyggerne var jo alt begyndt at glide forbi mig. Hvor var de ikke sære og snurrige, de Gestalter, jeg allerede havde skimtet i denne stakkede Time! Var ikke Værten et Eventyr og Fuchsiaen en Tragedie —? Og hvad kunde der ikke saa møde mig siden?

— Jeg stod og betænkte mig nogle Sekunder; — borte fra det ene Hjørne susede en Luftventil. — Det lød som en monoton Sang, Nirwanas Sang! — O, det var en sød Hvile at høre for en ligeglad Melankoliker!

Javist, vilde jeg blive! Her var netop Stedet, hvor en Vandringsmand skulde stanse paa Veien og lytte. Kanhænde vilde der komme mange underlige Stemmer svævende ind fra Ødet — drage forbi — forsvinde.

„De har ganske Ret," sagde jeg derfor til Værten. „Nu gaar jeg ned til Dampskibet og faar min Regning betalt og mine Sager bragt iland."

„Med Deres Tilladelse — det skal være mig en Fornøielse at ordne alt dette for

Herren,“ sagde den uforlignelige Dannemand.

Og før jeg fik sagt ham Tak, var han svævet afsted gjennem Rummet som en god, hvid Geist, der vaagede over mig og al min Velfærd.

II.

Kortenspillet var overstaaet, Regnskabet blev gjort op. — Lysene paa de Mahogny Spilleborde var næsten brændt ned i Messinglysestagerne; hist og her maatte der spenderes et nyt, som stod og kneisede med blank, ilter Flamme høit over de osende Stumper. Der kom ind nye rygende Vandmugger og ny Selters for dem, der var fordærvede.

Vinduet blev sat op og Skoddeluften sêg kold og fugtig ind i det trange Rum, hvor tolv voxne Mennesker havde siddet og dampet omkap i flere Timer.

Men den friske Luft gjorde de Spillende end mere begjærlige efter Tobak; Cigarerne tændtes Blink i Blink inde i Røgluften. Og Sukkerstykkerne skranglede i Glassene, det varme Vand fossede ned over dem, Seltersen knaldede og Cognacsflaskerne klunkede; —

hei! nu begyndte først den alvorlige -Del af Festen!

Ved Bordet nærmest Vinduet var der to Makkere, som allerede var høirøstede. Det var Kæmneren og Doktoren, som sad midt i Trækken og blussede af Vrede og Varme; — det gjaldt en Hjerter syv, som Doktoren for to Timer siden havde spillet ud, og som Kæmneren paastod havde ødelagt hele Aftenen for ham.

„Ødelagt Aftenen!“ gneldrede Doktoren. „Sidder du ikke der igjen med 63 Øre? Og saa snakker du om at ødelægge Aftenen.“

Men — skidt i de 63 Ørene —! Kæmneren brød sig Pokker om Pengene. Det var Spillet, som for ham var Hovedsagen. Og dette Doktorens Udspil havde været ham slig en Ærgrelse, at han heller vilde have tabt 10 Kroner end vinde 63 Øre efter sligt et Klodrianspil, som den Hjerter syven havde været.

„Klodrianspil!“ gneldrede Doktoren igjen og slog med Knogerne i Bordet. Naar man sad med slig en Force, saa havde det været Vanvid at spille anderledes. — Men i Munden paa ham brølte Kæmneren: Skulde en ha hørt Mage! Spille Hjerter i Forhaand, naar han maatte vide, at Makkeren var renonce. Skulde en ha hørt Mage! —

Og dermed gik det videre i ustanselig Strøm, — ingen af dem hørte, hvad den anden sagde; — de tordnede, bandede, reiste sig op og gestikulerede, satte sig igjen og svælgede Toddy paa Toddy — altsammen for en stakkars Hjerter syvs Skyld.

De tog slet intet Hensyn til sine Makkere, — to forhenværende Skippere, som nu levede af sine Skibsparter og andre mere snedige Pengetransaktioner. Disse to brave Mænd sad ganske tause og lyttede til de „Konditioneredes" heftige Ord; — men da det slet ingen Ende tog, gav de sig til at snakke om sine Affærer. De stak Hovederne tæt sammen, og ingen Mors Sjæl kunde høre, hvad de hviskede sammen om. Men lidt efter tog de frem Notitsebøger og pegte og skrev og funderede. De forhastede sig heller ikke med Toddyerne; de drak sindigt. Og da de troede sig ubemærkede, listede de sine smaa, svartrøgte Snadder frem, karvede Skraa i Smug og lod det staa til. — De var mere end leie af de svage Cigarerne; nu maatte der noget til, som sved paa Tungen. Og der var saamænd ingen, som mærkede Skraastanken — slig Damp, som der nu stod fra Gulv til Loft i det lille Rum.

Ved det andet Bord havde Hr. Peder

Claudius indladt sig i en heftig Disput med en rapmundet Sagfører. Det gjaldt en Kloak, en kommunal Kloak, som Peder Claudius mente var anlagt bort i Væggene — akkurat som man kunde vente det af disse Idioterne her i Byen. Men Sagføreren forsvarede Kloaken — og da Peder Claudius blev mere og mere grov, gik Sagføreren til Gjengjæld ganske fra Concepterne og spurgte, hvad Fanden han skjønte sig paa dette.

Peder Claudius blev dybt krænket. Han mønstrede Manden. Han ledte efter Ord, maalende hans Foragt. Han blæste Bæstet langt ud i Ubetydeligheden. Saa fandt han bare et eneste at sige: „Gutunge!"

Sagføreren fór op — stolt og krænket, og Vorherre ved, hvordan det vilde være gaaet, hvis der ikke havde siddet en Tredjemand ved Bordet, en bleg, presteligt udseende Person, som hverken havde røgt eller drukket, men hele Tiden havde siddet og smaahostet med Hænderne foldede over sin spæde Mave, med Ansigtet præget af Bekymring helt fra den graahærdede Isse til den tynde, hvide Sløifestump under hans Hage.

Holloi — Sagføreren havde allerede stillet sig i Positur: Man havde vovet at fornærme

ham — her — iaften — i Vidners Overvær. Og som ærekjær Mand, mine Herrer, som ærekjær Mand kunde han ikke lade det sidde paa sig.

Den bekymrede drog ham i Trøien — aa, nei, nei, nei! aa nei, kjære! Men Sagføreren gestikulerede ret op i Næsen paa Peder Claudius, der sad med et sløvt Smil og saa paa ham — bare saa medlidende paa ham.

— Om han vilde gjentage det? Om Hr. Berg, Hr. Grosserer Berg, vilde være af den Godhed at gjentage det?

Hr. Grosserer Berg strakte Benene langt fra sig og satte begge Tommelfingrene i Ærmehullerne.

„Oh, yes! I will!“ svarede han.

Da tog den lille hvidslipsede et virkeligt Krafttag, saa Sagføreren kantede afsted nedover Stuen, altimens Fredsmægleren hviskede beroligende Ord.

„Aa nei, aa nei, aa nei! Kjære, lad nu dette ialfald være til imorgen.“ Imorgen vilde nok Berg indse, at han havde havt Uret. Da vilde han nok komme og bede om Forladelse —

— Haa, Forladelse! Der var enkelte Ting, som der ikke var Forladelse for. — Der var

virkelig enkelte Begreber, enkelte Æresbegreber, som man maatte haandhæve selv i vort elendige Samfund —

Hys — ikke saa høit, endelig ikke saa høit. — Kunde han ikke se, at Berg var beruset? Aa jaja, — som om ikke alle vidste, at Peder Berg, han drak, og naar Peder Berg drak, sansede han ikke, hvad han sagde. — Men nu skulde han være en fornuftig Mand, skulde Sagføreren. — Han skulde ogsaa huske paa, at han var en ung Mand, som skulde frem her i Byen, og alle vidste, at ikke kom nogen frem her i Byen, hvis Peder Berg havde noget imod ham. Derfor gjaldt det i høieste Grad ikke at lægge sig ud med Berg.

Men huha, det var som at gyde Olje paa Sagførerens Vredes Ild. Jo længere han fjernede sig fra Bergs Hørevidde, desto mere høirøstet og forarget blev han. Stundom stansede han og vilde rive sig løs — han skulde lære den Vindbeutel! — Men han lod sig dog altid stagge og lede Skridt for Skridt ind i Sideværelset og hen mod Døren.

„Slig en Laps!“ rasede han. „Slig en elendig Stymper af en Laps!“

I det samme havde den hvidslipsede puffet ham ud i Gangen og smeldt Døren igjen.

„Aa nei, nei, nei! Tænk om han hørte det,“ klynkede han.

Ude i Gangen var det ikke saa farligt. Der kunde Sagføreren rase alt, hvad han vilde, og det gjorde han ogsaa.

„Lad ham bare høre det,“ skreg han høit og heltemodigt. — „Jeg skal nu vise, at jeg er Manden til at ruske op i disse ormstukne Forhold. Det er paa Tide, at der kommer nogen, som tør si fra! Fra iaften af har jeg en Opgave her i Byen. En Livsopgave! Og det skal være at afskaffe Hr. Peder Claudius Berg. — Afskaffe ham.“ — Og saa videre! Tilslut græd han af lutter Heltemod.

Men den lille Fredens Apostel fik iklædt ham Vaarfrakke og Hat og puttet ham Stokken i Næven, imedens han hele Tiden talte Trøstens dulmende Ord til den oprørte Sjæl.

„Pyt — husk da paa, at Berg havde drukket! En ædru Mand som De maa da ikke ta slig paa Vei for drukken Tale.“

Og lempeligt, ganske lempeligt fik han ført ham ned ad Trappen og sat ham i Gang indover i Taagedybet. Endnu længe efter kunde man høre Sagførerens djærve Ord runge i Natten og Knaldet af hans Stok, som smeldte imod Gadestenene.

Værten var lydløst gledet ud af sit Rum. Da den lille Herre kom ind i Gangen igjen, stak de to sine Snuder tæt sammen og vexlede nogle dæmpede Ord, som intet andet Menneske skulde høre. Derpaa trykkede Værten den andens Haand, bukkede forbindtligt og aabnede galant Døren ind til Spilleværelset.

Peder Claudius sad endnu i sin Sofa. Han var bleven overmodig af sin Seir. Han plystrede og havde lagt sine Fødder op paa en Stol.

„Naa“ — raabte han, da den hvidslipsede vendte tilbage. „Pillede han af, den lille Vinkelskriver? Det var saagu ogsaa det bedste for ham.“

„Aaja ja ja,“ stønnede den hvidslipsede. „Grossereren maa saa mange Gange undskylde. De saa jo, hvordan det stod til med ham. Han havde slet ikke taalt det, han havde taget til sig. Og naar han har noget — saan her —“ (han bankede sig paa Panden med Tommeknogen) — „da blir han saa forhidsig, at han ikke ved, hvad han gjør.“

„Naaja — hvad Pokkeren drikker en slig Fyr sig fuld efter? — Han skal passe sig en anden Gang, ellers kommer han downstairs —“

— „Aa nei saamænd om det skal hænde mere. — Hvis Grossereren saa vil, skal han

saamænd komme og gjøre Undskyldning imorgen den Dag."

— „Well!" svarede Peder Claudius og lagde sig langt tilbage i Sofaen. „Jeg er hjemme imorgen fra 10—12, kan De hilse og si." — Saa tog han til at plystre Carmen, saa det svirrede og svingede i Ørene paa alle i Værelset.

Men den lille diplomatiske Hykler blev endnu siddende fromt ved Bordet; han røbede ikke sin Snuhed med et Glimt af Øienlaagene. Han var virkelig beundringsværdig.

— Det var nu blevet næsten ganske øde i Lokalet. De sidste Lysepraaser stred med Døden; — sendte et langt, rødt Blaf op fra Messingen, forinden den lange Tande plumpede ned i Stearinen med et træt Fræs. De to afdankede Skippere havde forlængst stukket sine fordægtige Notater i Lommen og var lusket afgaarde med Miner saa listige, som om de skulde have luret hele Forsamlingen. Den ene af dem gik endog paa Tærne, og da han kom til Døren, bukkede han dybt ret ud i Luften, uden at nogen Moders Sjæl lagde Mærke til det. —

Nogen Tid efter rumsterede ogsaa deres Makkere afsted, — endnu i fuldt Slagsmaal om den ulyksalige Hjerter syv.

Men nu opdagede jeg, at der var kommet et glubskt og besynderligt Udtryk i Peder Claudii Ansigt. Han saa sig urolig om i Lokalet, han snøftede svagt som et Rovdyr, der søger sit Bytte. Men saa opdagede han, at der ikke var andre at kaste sig over end den hvidslipsede. — Peder Claudius tog ham nøie i Øiesyn. Det var isandhed mager Kost; men naar der nu ikke var andet at finde, fik han tage tiltakke med ham. —

Han betragtede ham uden Ophør, og hans Mine forandredes; — han fandt øiensynlig mindre og mindre Behag i ham.

— „De Sørensen," begyndte han endelig og læspede haanligt paa s'en i Navnet. „Jeg synes, De begynder at faa slig rød Næse."

Intet kunde være uretfærdigere; Hr. Sørensen havde den blegeste og tørreste Næse i Verden. Han lod ogsaa til at have god Samvittighed; thi han smilede vissent og rystede vagt paa Hovedet.

„Aa nei, nei, nei, dette mener ikke Grossereren?"

„Gu mener jeg saa," svarede Peder Claudius morskt, trak Benene ned fra Stolen og satte sig op i Sofaen. — „De har min Salighed lagt Dem til rød Næse i det sidste, Sørensen.

Fy for Fanden, drikker De, Sørensen? De, som er Familiefader og har unge Sønner og er Kasserer i Banken. Hvad? Og saa sidder De her og lader som De er ædruelig. De er en forbandet Hykler, Sørensen; — De gaar naturligvis i Skjænken hjemme og snapser i Smug.“

Sørensen saa til at begynde med lidt perplex ud; han maabede først en Stund, derpaa snød han sin Næse med Omhu. Og da dette var gjort, havde hans Ansigt igjen faaet tilbage det blide, gudhengivne Præg.

„Aa nei, nei, Grosserer. Man har mange Feil, men med Hensyn til Drikken —“

„De skulde passe Dem, Sørensen!“ fortsatte Peder Claudius, og nu greb han fat i Sørensens Frakkeopslag og irettesatte ham paa en ganske usømmelig Maade. „De skulde holde op, Sørensen. Tror De, at De kan være Kasserer i en Bank, naar De har rød Næse! Hvis ikke De øieblikkelig melder Dem ind i det blaa Baand, saa skal jeg minsandten snakke fra i Direktionen, og da skal De se, Sørensen. Vi kan ikke ha slige Folk, forstaar De. De melder Dem imorgen den Dag ind i det blaa Baand, Sørensen.“

Det blege Smil var ikke veget fra Søren-

sens Ansigt, og med en overnaturlig Selvbeherskelse svarede han: „Men jeg har jo været i det blaa Baand i de sidste tyve Aar."

Peder Claudius gabede langt og lod sig synke tilbage i Sofaen. „Det er Løgn i deres Mund, Sørensen. Gaa hjem og læg Dem. Fy for Fanden, De er jo pærefuld, Sørensen."

Og Sørensen bukkede sagtmodigt, satte sin Stol indtil Bordet igjen og fjernede sig uden et Ord. Hans tynde, hvide Sløife sad lidt paa skjæve, men ellers var der intetsomhelst, som tydede paa Sindsbevægelse.

Men Peder Claudius strakte sine Ben langt ifra sig paa en Stol og lænede sig godt og vel tilbage i Sofaen. Lidt efter sov han med Hovedet støttet paa Sofaryggen — og med et tilfreds Udtryk i Ansigtet, som om han hvilede ud efter et stort og fortjenstfuldt Dagsværk.

Jeg reiste mig og gik ud af det øde, halvmørke Rum. I Læseværelset sad der en nyankommen Herre — en lang, melankolsk en med Lorgnetten balancerende langt ude paa Næsen. Han studerede Statskalenderen med megen Alvor. —

Jeg forlod disse melankolske Lokaler for at begive mig til mit Værelse. Øieblikkelig svæ-

I BYENS STORE HUS.

Da jeg næste Dag kom ud paa Gaden, var Taagen ganske borte; en lav, graa Himmel trykkede sig tæt nedover de sortrøde Tage. Hulter til bulter stod Husene nedover; smaa og skakke var de fleste, — et enkelt trængte sig brutalt langt frem foran de andre med to høie Etager og en hensynsløs Gadetrappe, der uden videre bredede sig til midt udi Kjørebanen.

Der var intet Menneske at se; derimod hørte jeg en livsalig Fløite, der smægtede med skjælvende Toner „I Rosans Doft“.

Jeg søgte en Barber og fandt ham lige ved. Med det samme jeg aabnede Døren, stansede Fløiten; — en ung Mand i lang, hvid Toga stod midt paa Gulvet med det kjælne Instrument i Haanden.

Han havde hørgult, pigekrøllet Haar, han var melkehvid i Huden, han havde klare, blaa

Øine og et mildt Smil, — han var en Seraf. Han sæbede ind med nænsom Haand, han lod den farlige Kniv glide umærkeligt henover Skjæggestubberne.

Javist, — Musiken var hans Liv. Han dyrkede flere Instrumenter og sang første Tenor i Ynglingeforeningens Kor. Han sværmede for Rossini. Og da jeg skulde skylle Sæben af mig i Vaskevandsbollen, saa jeg nette Billeder paa hans Væg; der var noget, som hed Rosentid, og som hængte i en tynd Mahognyramme. Det forestillede to nydelige unge Mennesker i Empiredragter; — de sad i en deilig Park og saa forelskede paa hinanden. Der var adskillige Farvetryk, som øiensynlig havde været Bilag til en religiøs Familiejournal; Manden havde aabenbart Smag.

Medens jeg stod og tørrede mig med Servietten, hørte jeg en mærkværdig Fuglekvidren. Det var et rent Fuglekor. Det var som i Skoven en af de farligste Dage. Jeg lyttede forundret og saa paa ham.

Ynglingen rødmede. „Det er Fuglene mine," sagde han. „Smaavennerne mine," tilføiede han sødt og rødmede igjen.

Dem maatte jeg da se og gik med ham gjennem et bittelidet blaamalet Kjøkken, nedad

Og han talte saa bedageligt, saa bedageligt, og han hilste paa hver og en, som mødte ham, — han histe ligefrem høfligt! Tænk, han, som igaar havde været en Grobian fra først til sidst.

Sandeligt! Livet er fuldt af psychologiske Overraskelser, og vore Medmennesker er alle Sfinxer med hundrede Ansigter, hvis Træk man først langsomt opdager! Hvem ved? naar alt kom til Stykket, havde kanske den djærve Cyniker fra igaaraftes idag udviklet sig til en sentimental Taarekrukke — og Gud ved, om han ikke skrev Vers.

Derfor, da han spurgte mig, om jeg vilde følge med ham hjem og se, hvordan han havde det, blev jeg henrykt. Det skulde nu være underligt, om jeg ikke skulde kunne faa et Gløtt ind i hans Hjertes vemodige Aflukke.

Han boede i Byens store Hus.

Der findes mindst ét saadant stort Hus selv i den mindste Kystby — at sige da, hvis ikke hele Kystbyen netop er brændt af og siden bygget op i sin horrible, moderne Vederstyggelighed.

Dette store Hus laa — som Skik og Brug er — skjult i sin Have. Og denne Have var baade rummelig og velstelt. Der var ikke

sparet paa Pladsen; Plænerne var anseelige og Hovedgangen bred som en Kongevei. De store Trær maatte være prægtige ved Sommertid; men nu havde de fleste mistet sine Blade. En Ædelgran stod midt foran Huset, endnu grøn og derfor dobbelt deilig, og længst borte saa jeg et stort Træ, blodrødt af tunge Bærklaser. Jeg troede, det var en Slags Rogn; men Peder Claudius kaldte den noget engelsk noget, jeg ikke husker.

Men vakkert var det i denne store, dødsstille Have, hvor det duftede saa stærkt og ramt af raadnende Løv og af vaad Muld — den sene Høsts tungsindige Duft.

„Jeg bor alene i første Etage," sagde Peder Claudius. „Ovenpaa bor min Onkel og mine to gamle Tanter."

Da maa du saamænd ha Værelser nok, tænkte jeg i mit stille Sind, da jeg saa den svære Facade.

Han førte mig ind i en stor Stue med dyre Møbler, med sentimentale Malerier, som var hængt tankeløst rundt om Væggene, med pralende Tæpper og prangende Nips — med al den kolde Elegance, som saa ofte isner gjennem de norske Rigmænds Hjem.

„Skal vi ta et Glas Vin —?"

Han gik hen til en Paneldør for at kalde paa Pigen, — men han betænkte sig paa Halvveien — mumlede lidt til sig selv — gik ind i Sideværelset, som jeg saa var Spisestue, fandt frem Karaffel og Glasser og kom egenhændig ind med det altsammen.

„Undskyld — men vi faar ta det paa Ungkarlemaner,“ sagde han lidt forlegent. „Vi har nemlig Storvask idag,“ føiede han til.

Jeg saa og hørte ganske tydelig, at han løi, og da vi drak sammen, maa han have seet paa mit lille Smil, at jeg forstod det.

Han lo generet.

„Aa — nei — ja. — De forstaar nok: vi har Fanden ikke Storvask. Men hvorfor skal Tjenestefolkene ha sin Næse i, at jeg drikker et Glas om Formiddagen? Skjønt — jeg pleier ikke at være ræd af mig. Det er bare en Dag som idag. Jeg blev saamænd liggende paa Hotellet inat. Og det er ikke til at holde ud at vaagne op en saadan Morgen paa et Hotelværelse. Hu!“ han skalv og gjorde en Grimace og skyllede Portvinen ned i et Drag.

„Nei, jeg hørte, De blev lidt streng paa Slutningen,“ sagde jeg nænsomt.

„Sagføreren, mener De? Jeg var raa, synes De? Javist, men synes De, at slige Hunde

fortjener bedre? Tror De ikke, Manden har været her idag og bedt mig om Forladelse, fordi han blev spyttet paa? Og tror De ikke, jeg gav ham en streng Advarsel, før han fik min Tilgivelse? Ja, De ler, og det er ogsaa min eneste Adspredelse at prygle Hundene og saa sidenefter lade dem komme og slikke min Haand."

— „Men den arme Sørensen," sagde saa jeg. „Ham gik det næsten værst."

„Sørensen —! Hoho, Sørensen er ingen arm Mand. Sløi Dævel, Far! Han gaar rundt og hvisker. Han har hvisket sig op af Skidten og hvisket sig frem til at bli den store Mand i Byen, og snart hvisker han sig sagtens frem til Stortinget og hvad dermed følger. — Aa, han hvisker saa mildt! Aa, som en Prest! Aa, det er saa Synd paa alle, som han bagtaler. Aa, den stakkars Manden, han drikker, Stakkar! hvisker han. Aa ja ja ja! Huf!"

Nu brast jeg virkelig ud i Skoggerlatter: — „I de tolv Timer, jeg nu har været her i Byen, har hvert eneste Menneske, jeg har truffet, halt mig afsides og pegt paa sin Næste og hvisket: Hys! Se paa ham! Han drikker! Det er noget fuldstændig idiotisk i dette, at alle siger det samme om hinanden; — deres Fantasi kan

ikke opfinde andre Laster end denne eneste, som de kan bruge til sin Bagtalelse."

„Herregud — det er nu engang de to eneste Fornøielser, Folk har her i Provinsen: Først at drikke, saa at si om sin Næste, at han drikker. — Ikke sandt — naar man kommer til saadant et lidet Sted som Fremmed, saa siger man til sig selv: Aa! Her er Fred! Her er Idyl! — Idyl ja — Idyl som i en raadden Gammelost, — en lydløs Kamp mellem alle Makkerne og Midderne. Hvis endda Folk bestilte noget, men nei! Byen er virkelig ganske død. Og Menneskene forsumpes langsomt. Og saa blir man en og anden Gang ganske rasende — slig som jeg igaaraftes — maa skind-riste en og anden, ta en og anden Hykler og vende op og ned paa ham. — Aa, det gjør godt! Det gjør godt!"

Han var blevet rent oplivet ved Tanken og gik frydefuldt op og ned i Værelset med lange Skridt. — Nu og da stansede han foran mig for rigtig at prente mig Sandheden ind.

„Kan De ikke forstaa, hvad det var for en evig Fornøielse at beskylde Sørensen — denne sæ-delige, afholdende Hyklertamp, at beskylde ham for at være Skabdrikker! At beskylde ham for at ha rød Næse! Dette Blegnæb,

som i al Stilhed er den haardeste Aagerkarl og Flaaer, som findes; — tænk, tror De ikke, at han ogsaa troppede op her idagmorges og krøb paa sin Bug, fordi jeg havde tampet ham igaaraftes. Aa, for Guds Skyld, — jeg maatte ikke snakke til Direktionen! Han vidste ikke, hvad han havde gjort mig; men noget maatte det være, siden jeg havde saa meget imod ham. Og det var han saa hjertebedrøvet over; for han vidste med sig selv, at han aldrig havde sagt eller ment eller tænkt andet end det allerbedste om Grossereren. Hu! Han flaadde mig levende, hvis han nogensinde kom til."

„Se, se," svarede jeg. „De har dem altsaa i Lommen allesammen. — De er nok rigtig en liden Smaabytyran, forstaar jeg."

„Ja," svarede han. „Jeg har dem under Pisken, og de danser for mig, naar mit Humør trænger til Adspredelse. Og til Gjengjæld hader de mig. — Det eneste oprigtige, disse døde Sjæle kan føle, er det bundløse Had mod mig. Ja, her lever man, som De ser. Det blir som i et stort, lummert Aquarium. Menneskene gaar om og pusler med sig selv og sin Skjæbne saa længe, til alle deres Særheder voxer ud som Pukler og Tryner paa deres Karakterer. Og her i de smaa Steder faar

man Øie paa dem allesammen; — man ser tydelig, hvor rare de er. Det er ikke som i de store Samfund, hvor Livet strømmer som en Fos, og Menneskene staar dirrende i Fossen. Nei, her staar Livet stille som lunkent Vand; det er, som Dagene raadner op. Og Grønsken gror om en, og vi blir store og besynderlige som Dybvandsfiske.

„Naa,“ indvendte jeg. „De er da selv endnu noksaa sprællende.“

„Ja, ikke sandt?“ lo han. „Man holder sig godt? Man konserverer sig efter bedste Evne? Man reiser lidt hvert Aar for at faa det værste af Smaabyskidten af sig. Jeg synes det hjælper — skjønt Gud ved — nu og da synes jeg saamænd, jeg begynder at bli noksaa besynderlig, jeg ogsaa.“

Nei, sagde jeg nu til mig selv, nu kommer vi længer og længer bort fra det sentimentale Aflukke — og jeg begyndte at drive om i Stuerne for om muligt at finde Veien tilbage til det lønlige Hjertekammer.

„Her bor De saamænd overflødigt,“ begyndte jeg.

„Ja, det er ikke Plads, det mangler. Her er næsten formeget for et enkelt Menneske.“ —

„De kan jo gifte Dem,“ foreslog jeg strax.

„Nei," svarede han ganske sagte. Han satte sig langsomt ned og smilede svagt. Et Øieblik saa han ud, som om han vilde sige noget, men han tog sig i det. „Nei," gjentog han stille.

Haha, tænkte jeg. Tampen brænder! Vi er nok paa ret Vei. Gammel Kjærlighed, som ikke ruster! — Og jeg fortsatte mit Streiftog i Stuen, spøgte lidt med hans Smag, ærtede ham lidt med hans sentimentale Malerier, indtil jeg stansede foran Billedet af en smuk, — en meget smuk Dame. Hm! tænkte jeg. Nu faar vi prøve!

„Nei, men hvad er dette for en deilig Dame, De har hængende i stor Guldramme midt paa Væggen —?" spurgte jeg —

„Det er min afdøde Hustru," svarede han, — fremdeles ganske stille og med et eget, tomt Smil.

„Om Forladelse — jeg vidste ikke —"

„Jo — jeg har været gift. Det er rigtignok hele tyve Aar siden. Nu er jeg to og firti. Hun døde paa Barselseng. Vi var bare gift et Aar."

— Det var ikke Tvivl om, at jeg denne Gang havde fundet det rette. Peder Claudius var virkelig hjertebevæget. Jeg skjønte det.

godt, uagtet han gjorde, hvad han kunde for at skjule sin Forlegenhed og Vemodighed.

Men jeg lod som ingenting; jeg sagde ikke et Muk. Jeg lod der blive en Pause saa lang som en Ulykke; — tilslut var det saa stille i Stuen, at det skreg i Ørene paa os.

Jeg holdt mig tappert; det var Peder Claudius, som maatte give sig.

„De siger, jeg skulde gifte mig igjen. Det siger de alle. Her staar jo Hjemmet og venter, ikke sandt? Og Penge har jeg, som bekjendt, saa ingen kan begribe, hvorfor ialverden jeg ikke gaar hen og gifter mig igjen. Det vilde passe bedst — paa alle Maader. Men —"

Han stansede braatt op, saa lidt ned, sukkede dybt, rettede sig op med et, stirrede mig ind i Øinene og smilte.

„Nu tænker De naturligvis, at jeg gaar og sørger over min første Kone. De tænker naturligvis, jeg er sentimental som en Damenovelle — hvad? At jeg nu i Firtiaarsalderen gaar og brænder Røgofre til Barnebruden og alt sligt forbandet Sludder. Haahaa! Kjære, jeg kan forstaa, det er noget sligt, De sidder og tænker om mig. — Men rigtig saa er det ikke heller. — Det er ikke for ingenting, man har tumlet rundt i Verden i et Snes Aar som jeg.

Tro De mig, jeg har taget for mig af Retterne. — Jeg har ikke været snerpet, min Herre! — Og jeg har ved Gud ikke seet paa Skillingen, naar jeg gik paa Jagt efter Livets Plaisir derude i Europa. Nei, jeg er ikke saadan en Særling af en Provinsmagnat, som sidder i en stor Stue og sørger Livet af sig for sin unge Kone. —

Og alligevel —! Hvor langt jeg reiser, hvor mange deilige, kloge og kokette Kvinder jeg lærer at kjende, — jeg kommer alligevel aldrig forbi hende der. Alle de andre kan forskaffe mig mange store Glæder og mange smaa Sorger; — men naar den Tanke opstaar at binde mig paany til nogen, saa kommer strax hun og stiller sig iveien. — Det er besynderligt — det er ulyksaligt, kanhænde. Jeg tror sikkert, at hvis mit Liv blev — saan — reguleret, — hvis jeg fik Ligevægt i mit Sind, saa vilde jeg bli en ganske anden og langt nyttigere Person, end jeg nu er. — Jeg vilde kunne sætte Fart i Byen, Virksomhed, Liv — jeg kunde skabe baade Byen og Menneskene ganske om —! Jeg ved det, og jeg ved, at jeg vilde føle mig tilfreds, naar det engang var gjort. — Men som jeg nu engang er, vil jeg ikke ha noget anderledes end det er. Jeg føler en egen,

ond Glæde ved at hidse hele Smaabyen paa mig, saa den ligger paa Lur som et Hundekobbel, der ikke glæfser, bare fordi jeg staar der parat med Pisken. — Jeg synes igrunden selv, det er uværdigt, men jeg kan ikke gjøre for det. Slig liker jeg det. Jeg føler en rent sygelig Tilfredsstillelse ved at ha det netop slig."

„Du gode Gud," sagde jeg. „Da er det jo ligefrem en Pligt mod deres Medmennesker at gifte Dem. Samfundet kræver det, Menneske."

„Ja, nu gjør De Nar af mig, og sagtens er det ogsaa naragtigt det hele. Men slig er det nu da. Siden hun døde, finder jeg ingen, som jeg vil ha til Hustru. Forstaar De? Hustru. Jeg kan være forelsket, bedaaret, kan gjøre Dumheder og Ulykker, — men det gaar mig altid ligedan: Selv om jeg er noksaa forelsket i en Kvinde, er der altid noget i mig, som ringeagter hende. Der kommer altid Øieblikke, da hun for mig bare er Fruentimmeret. Og i de Øieblikke staar altid hun for mig som Hustruen. Jeg kan aldrig komme forbi hende. Jo mere jeg forsøger at rydde hende ud, desto umuligere blir det at komme hende forbi. Det er min Ulykke, at jeg aldrig kan faa Fred for hende." — —

Han sad sammensunken i den store Stol og snakkede ganske rolig. Men da han stansede, slappedes lidt efter lidt alle Ansigtsmusklerne i en stor Træthed; — han saa ud som en gammel, haabløs Mand.

PAA BESØG HOS TANTERNE.

Peder Claudius og jeg gik opad Trappen, som førte til anden Etage.

Det var en af de rigtig affekterede gammeldagse Trapper med Trin saa brede og lave, at man ligefrem maatte snuble sig opover dem. Midtveis var der en Afsats, og for rigtig at vise, at det ingen Hast havde der i Huset, gik det her et Trin nedover igjen. Saa man maatte rigtig for Alvor kunne indse, hvilken Plads der var, og hvor god Tid man havde!

Langs de lysegrønne Vægge i Trappeopgangen var der malet mørkegrønne Border af Epheublade, og i Afsatsen var der indfældt to broncerede Gibsrelieffer; — det var Thorvaldsens Dagen og Natten.

Endelig naaede vi op i en umaadelig Forstue med et bredt Skyvevindu midt paa Væggen. Foran Vinduet stod der et Paraplystativ, men i hvert Hjørne var der opstillet en over-

naturlig stor Gallionsfigur. Disse Figurers Klæder var malede med stærke Kulører; men Ansigterne var skrækindjagende: Læberne var det blodigste Purpur, Kinderne glødende Karmin, og Pupillerne var himmelske blaa. De stod alle foroverbøiede med stivt udstrakte Arme, vildt stirrende Øine og halvaabne Munde; — det saa grangiveligt ud, som de paa et aftalt Tegn vilde styrte sig over hver den, der traadte ind i Leiligheden.

Da vi kom ind i Stuen, sad der en Dame og strikkede paa en Trone ved Vinduet. Det var nu egentlig ingen Trone; det var en Forhøining, hvorpaa der stod en Lænestol med et Sybord foran. Men naar man saa den majestætiske Skikkelse, der sad i Lænestolen, slog det en strax, at hun ikke lignede noget andet end en Dronning, der sad paa sin Trone.

Paa sit kneisende Hoved bar hun en sort og hvid, perlestukket Kappe, og under Kappen bølgede et vældigt hvidt Haar frem og faldt i tunge Korketrækkerkrøller ned paa begge Sider af Ørene. Ansigtet beherskedes af etpar myndige Øine og en stor og krum Næse; langt udpaa Næsen balancerede en streng Guldlorgnet; men strengest af alt var dog Munden; en stor, smal Mund, som vidste akkurat, hvad den vilde.

Da vi kom ind, lod hun Guldlorgnetten dratte ned af Næsen, lagde Strikketøiet i Sykurven og skred paa stærke, lydløse Tøistøvler nedad Forhøiningen. For hvert Skridt, hun tog, vippede Hovedet lidt tilbage. Hun saa ganske ud som en spansk Hane; men Gud, hvor det klædte hende!

Engang har jeg været et Sted i Syd-Tyskland, hvor Smaafolk hilser fine Folk med Udtrykket: „Küss' die Hand!" — Dette fór igjennem min Hjerne, da hun rakte mig Haanden — med en Grandezza!

„Küss' die Hand, gnädige Frau!"

Saa satte vi os rundt Bordet nede i Stuen. — Hun lagde Armene overkors over Brystet og vilde vide Besked. — Hun spurgte mig sønder og sammen. — Heldigvis havde hun kjendt min Bedstemor; det stemte hende venligt; jeg følte formelig, som jeg hørte til i Stuerne.

„Men hvor har du Tante Thea idag?" spurgte Peder Claudius.

„Tante Thea er min Tvillingsøster," sagde hun forklarende til mig. „Jo, Thea er paa Kirkegaarden," vendte hun sig til Peder Claudius. „Det er hendes Uge."

Jeg studsede virkelig. Jeg har hørt om

Damer, som har Uge i Huset, men paa Kirkegaarden? Det var sandelig noget nyt. Men jeg turde saa sandelig ikke spørge.

„Nu skal De hilse paa Onkel Bertel,“ sagde Tante Letta og reiste sig. „Han er gammel nu, Stakkar. Han gjør det ikke længe.“

Vi gik over Forstuen og ind i Leiligheden paa den anden Side.

Vi stod inde i Stuen, og Tante Letta snakkede til Onkel Bertel, men jeg saa mintro ingen Onkel Bertel. Jeg saa kun, at der midt paa Gulvet stod et Monstrum af en Lænestol, og inde i denne kunde der for den Sags Skyld være noget af hvert. Thi dens polstrede Ryg var tre Alen høi, og paa alle Kanter havde den Øreklaffer og Siderum og Tilbygninger, som ikke jeg kunde begribe Nytten af.

I denne mærkelige Stol laa der en uformelig Bylt med Klæder, og øverst i Bylten stak der frem en Stump Skalle og en tynd, hvid Haardusk, som strittede ende tilveirs. Da jeg først havde fundet denne Haardusk, begyndte jeg at orientere mig saa smaat; thi nedenfor den var der en grøn Papskjærm, som ganske skjulte Panden; derimod skimtede jeg saavidt det yderste af en rød, tynd Næsespids; — paa Spidsens yderste Tip hang en blank Draabe.

Men Resten af Onkel Bertel var Uldtørklæder, som var surrede rundt og rundt. Og stop! der steg en liden blaalig Røgsky op forbi Næsetippen; nu saa jeg ogsaa et Piberør, som stak op af Uldtørklædet. Det var klart, at den Gamle sad og røgte.

Da Tante Letta havde sagt, at der var en Fremmed, som vilde hilse paa ham, fik han det travelt med at vikle Hænderne ud af alle sine Indpakninger, og han vilde ogsaa skyve den grønne Skjærm tilside fra Øinene.

„Aa nei," sagde Tante Letta og lagde uden videre hans røde, magre Haand ned, der hvor den skulde være. „Lad du bare den sidde."

Han havde mistet alle Tænderne, saa han snakkede kleint. Det blev bare noget Kludder med Tungen og Læberne. Men han var fem og firs, sagde han. Og jeg skulde bare se, om jeg var stort adrætere, naar jeg blev fem og firs.

Det var ikke saa greit at blive gammel, nei. Særlig var det nu saa ilde med Synet. Det svandt og det svandt, Dag for Dag. Nu kunde han ikke mere læse Morgenbladet. Og det var et stort Savn. Vistnok læste Tante Thea det for ham; men hun sprang vist over saa meget. Og en skulde læse sine Blade med

Alvor. Den Gang han havde havt Synet, da havde han saamænd læst hvert Ord i hvert eneste Numer. Og naar han havde læst det én Gang om Formiddagen, pleiede han at læse det en Gang om igjen om Eftermiddagen, for der var altid noget, han havde glemt. Og paa den Maade havde han nok at gjøre. Det havde hændt mange Gange, at han ikke havde faaet Dagen til at strække til, naar der var rigtig mange Numere og det skulde gjøres omhyggeligt.

Men nu var det et Aar, siden han maatte slutte. Og det var tre Aar, siden han maatte slutte at dreie. Ja, for han havde været Dreier. Engang havde han saamænd dreiet et helt Schakspil af Elfenben. Men det var længe siden. Da var han ikke halvfjers engang. Paa Slutten blev det bare Pibehoveder. Fine Merskumspibehoveder. Han havde foræret mange Pibehoveder bort i sin Tid. Men han havde dreiet endnu flere, saa han havde havt en hel Del liggende, den Tid han maatte slutte for tre Aar siden. — Men nu, naar han ikke engang kunde læse Morgenbladet, saa sad han her og røgte ind disse Pibehovederne, som var igjen fra hans Dreiertid. Jaha — det var saamænd ikke saa let at røge ind Merskumshoveder, at sige

naar det skulde gjøres omhyggeligt. Det var saamænd en hel Kunst. — Men nu havde han bare tre igjen. Og dem rak han nok til at faa indrøgt, før han døde. Men hvad han siden skulde foretage sig, ja, se det blev et større Spørgsmaal. —

Slig lallede Gamlingen afsted, men glemte derfor ikke sin Pibe, tog nu og da et dybt Sug af Spidsen, saa Kinderne blev to dybe Huller, og naar han havde pustet Røgen ud, blev gjerne Munden staaende halv aaben en Stund; — da saa han ud, som han allerede var ganske død. Men da han havde berettet os sin lange Historie og betroet os sine Bekymringer for Fremtiden, halede han det lange Rør op af Kassen, indtil han med skjælvende Hænder fik Tag i Hovedet, som var indsyet i gult Hanskeskind.

„Kom hen," sagde han hviskende, som om han var ræd for at skræmme en vild Fugl. „Kom hen, skal De se, om hun ikke arter sig vel." — Og han gløttede forsigtig paa Hanskeskindet.

„Hva?" triumferede han. „Det er godt Arbeide? Jaha! Det gaar nok! Med lidt Taalmodighed, saa. — Og saa, naar man er omhyggelig. Men det maa man være. Aa, saa

omhyggelig! Tro mig — det er ikke alle og enhver, som forstaar den Kunst at røge ind fine Merskumshoveder.“ —

„Nu maa du stelle dig til Middag, Bertel,“ sagde Tante Letta og tog med myndig Haand Piben fra ham. — —

Hei, hvor han satte i at kagle! „Gud velsigne dig da vel! Den maa kradses først! Tror du, det er saan at røge til fine Piber!“

„Ja, men skynd dig nu! Maden er snart færdig. Spiser De ikke med?“ sagde hun til mig. „Faar i Kaal og Sødsuppe. Hverdagskost.“

Saa gik vi ind i hendes Stue igjen.

Derinde sad — saasandt jeg lever! — en Dame, som præcis var Mage til Tante Letta. Jeg havde troet, der bare kunde præsteres en af den Sort. Men her sad Numer to! Hun sad paa en anden Trone ved et andet Vindu og strikkede paa en anden Strømpe. Men forøvrigt var hun uden Forskjel. De samme Korketrækkerkrøller nedover Ørene, den samme Perlehue nedover Korketrækkerkrøllerne.

Den samme krumme, stærke Næse med Guldlorgnet og den samme Mund, der vidste, hvad den vilde.

„Det er min Tvillingsøster Thea,“ sagde Tante Letta.

Aldrig saa man saadant Tvillingpar. Og med dem var det, jeg skulde spise Faar i Kaal og Sødsuppe —!

„Hvordan saa det ud paa Graven?“ spurgte Tante Letta.

Da Tante Thea svarede, hørte jeg strax Forskjellen paa dem, og jeg forstod strax, hvordan det stod til her i Huset. — Tante Letta var den, som herskede uindskrænket; og hendes Søster beundrede hende i den Grad, at hun efterlignede hendes Ydre lige til den mindste Ting. Men selv var Tante Thea en forskræmt en, som vasede, hver Gang hun skulde svare, og begyndte altid med noget som: „Aa jo, ser du! Nu skal du bare høre —“, og saa kunde hun aldrig rigtig finde paa, hvordan hun skulde begynde, og endnu mindre, hvordan hun skulde fortsætte, og allermindst, hvordan hun skulde slutte. — Nei, hun fik Ordene som Hyssing om Benene, — hun snublede, prøvede paa at faa Greie paa det, — men tilslut hændte det, at hun bare slog ud med Armene og gav sig over, hvis da ikke Tante Letta hjalp hende og klippede hele Floken over med sin hvasse Replik.

„Aa jo, ser du! — Tænk Roserne — ja tænk, nu skal du bare høre, at tænk Roserne,

ser du, der er gaaet ganske saan — saan — ja jeg mener, at de sene Roserne, du ved nok paa Fars Grav — de er — ja hvordan skal jeg nu kalde det —?"

„Er de faldt?" kom det resolut fra Tante Letta.

„Ja, tænk du, de er faldt. Tænk du, bare siden Tirsdag, ja, nei vent — var det ikke Tirsdag? — Nei vent lidt — lad mig se!"

Tante Letta gik strunk og med vippende Hoved ind i Spisestuen, — hun skulde se efter, om alt var iorden. Men Tante Thea faldt i Staver paa sin Trone og pillede sig i Ørekrøllerne med en af Strikkepinderne.

„Lad mig se — var det ikke Tirsdag —"

Peder Claudius og jeg skulde til at tage os en Privatpassiar, da Tante Letta pludselig raabte paa mig.

„Interesserer De Dem for Damask?" spurgte hun.

Du gode Gud — for Damask! Men jeg svor paa, at Damask var noget af det, der laa mig mest paa Hjerte.

„For her skal De se Damask!" sagde Tante Letta.

Hun halede ud den ene Skuffe efter den anden i det store Linnedskab og viste frem

sine Herligheder. De laa i Hauge hver for sig — Dugene og Servietterne, og de duftede af Renhed og Lavendler.

„Ikke noget godt Hus, hvor de knusler med Dækketøiet," sagde hun. „Og skal en ha Dækketøi, saa skal det være Damaskes. Det Skidt, Folk holder nuomstunder, vilde jeg ikke ha i mit Hus. Og her har vi Ligklæderne vore," fortsatte hun og trak frem en liden Skuffe nederst. „De ligger og venter og gaar paa Vask to Gange om Aaret. Det er ligesaa godt at ha det i Orden iforveien, saa staar en ikke forlegen. Og Orden skal der være," sluttede hun og puffede Skuffen i med et Smeld.

Nu kom de slæbende med gamle Onkel Bertel. Der var to Piger om ham, og de skulde anbringe ham i hans egen Armestol med Ryggen mod Vinduet, for at Lyset ikke skulde genere ham. Men hvordan de bar sig ad, fik de ikke den gamle Stakkar tilsæde; — tilslut stod han og skreg af Skræk og Sinne.

Da kom Tante Letta. „For nogle Klosser," skjændte hun og killevinkede først den ene, saa den anden. „Staa slig og naude sig med et armt Menneske!"

Og en to tre havde hun taget Onkel Bertel under Armene, sat ham tilrette i Stolen og

fæstet Servietten om Halsen med en solid Sikkerhedsnaal.

Pigerne forsvandt uden at sige noget; — det lod til, at de var vante til Tante Lettas Killevinker. Og det i vor Tid —!

Damerne sad for hver sin Bordende, Onkel Bertel alene paa den ene Side og vi to yngre Herrer paa den anden.

Tante Letta bøiede sit kneisende Hoved, og alle vi andre foldede Hænderne; Onkel Bertel lagde dem helt op paa Bordet. Da Tante Letta havde forvisset sig om, at alle var andægtige, læste hun Bordbønnen, myndigt og kortfattet, som om hun talte til en af sine Lige.

Saa kom Faar-i-Kaalen; — en af Pigerne blev sat til at hjælpe Onkel Bertel.

Men nu faldt Tante Letta paa den ulyksalige Ide, at hun vilde have Greie paa de sene Roserne. —

„Var de faldt, sa du, Thea —?“

„Ja, tænk du, at de var faldt. Allesammen paa Fars, ja. Aa, det var saa — ja ligesom saa rart, ser du, at se, som de var faldt — allesammen — faldt —“

„Men Jørginerne da“ — klemte Letta paa. „De stod vel kjækt?“ —

„Aa du — Jørginerne —? Lad mig se —

Jørginerne? — Er der nogen Jørginer —? Hvor staar de henne — —?“

„Jørginerne vel! De paa mit Stykke! Der er jo ikke andre Jørginer end de, som staar paa mit Stykke, Tussemalene!“

„Aa nei. — Nei vist. — Aajo, de stod rigtig saa nydeligt. Jo, det var sandt, at Jørginerne stod nydeligt. Og Myrten der i Krogen hos Bertel —“

„Jeg vil ikke ligge i Krogen!“ raabte pludselig Onkel Bertel. Ingen havde tænkt paa ham, og det kom saa overraskende — ikke mindst paa ham selv; thi han spildte baade Faar og Kaal og Poteter langt nedover Serviletten.

„Ikke sid der og gris, du!“ sagde Tante Letta strengt.

„Du skulde bare ha seet, hvor nydeligt der var i Krogen, Bertel. Aa, den Myrten! Du skulde bare se, saa fik du nok Lyst til at ligge der, Bertel“ — sagde Thea saa febrilsk, at hun ikke fik Tid til at tuste sig væk.

„Jeg vil ikke ligge i Krogen,“ gjentog Onkel Bertel arrigt.

„Hvor vil han da ligge, Far min?“ spurgte Tante Letta truende.

„Jeg vil ligge paa Hauen hos Birgitte —“

„Saa det vil han! Paa Hauen hos Birgitte! Ikke sammen med Far og Mor og alle os andre. Saa det vil han ikke!“

„Nei, jeg vil ligge hos min Kone. Jeg vil ligge paa Hauen hos Birgitte.“ Og nu var han saa altereret, at han ikke kunde synke hverken Faar eller Kaal.

Tante Letta taug. Der hævede sig en uheldsvanger Stilhed.

Sødsuppen kom. —

Men selv ikke dens milde Saft kunde blidgjøre Gemytterne. — Tante Thea saa sig forvildet om. Hendes Blik dvælede nu og da bebreidende paa Onkel Bertels forstokkede Isse; — saa rystede hun paa Hovedet, saa Krøllerne dinglede. — „Jøs,“ hviskede hun. „Jøs bevares!“

Tante Letta spiste sin Sødsuppe helt op. Saa skjøv hun Tallerkenen lidt tilside og satte Guldlorgnetten paa. Herre min Gud! nu begynder det!

„Nei jasaa da, Bertel,“ begyndte hun isnende. „Saa du skal være den eneste, som skal savnes i Graven vor! Der ligger Papa og Mama og Lille-Thea og Store-Jørgen og Claus. Og der skal Store-Thea ligge og jeg — saa er vi der allesammen — Papa og Mama og alle Sødskende

— lige til lille Thea, som døde. Allesammen. — Og saa skal det bare være dig, Bertel, som engang skal mangle. Hvad tror du, Papa vilde ha sagt til sligt?"

„Jeg vil ligge hos Birgitte," klynkede den arme Fyr med Graaden høit oppe i Halsen.

„Birgitte ligger mellem sine egne, som ret og rigtigt er," sagde Tante Letta afgjørende. „Birgitte hørte til mellem Swanerne; og derfor bør hun ogsaa nu være der. Jeg vil saamænd ikke si noget ondt om Birgitte, hun var saavist baade god og bra i mange Maader. Men hun hørte til blandt sine egne. Forstaar du, Bertel? Og hvad har du at gjøre iblandt dem? Maa jeg spørge, hvad du har at gjøre blandt dem? Fordi du var gift med Birgitte i sex Aar kanske? Nei, ved du nu hvad, min Far! Der maa da være Maade med Urimelighed ogsaa. Tænk Mama og Papa — dem var du da sammen med i fem og tyve Aar — lige til du blev gift. Ja, for den Sags Skyld var du jo sammen med dem de sex Aarene du var gift ogsaa — hver eneste Dag var du jo sammen med dem, for du boede jo nedenunder. Og saa fra du blev Enkemand og til nu har du boet sammen med mig og Thea. Det er fire og halvtredsindstyve Aar,

det. — Og saa vil du alligevel ligge hos Birgitte? Saa vil du alligevel ikke ligge sammen med Papa og Mama og alle os andre. Skammer du dig ikke noget?“

„Jøs bevare mig!“ hviskede Thea, rystet over Bertels Frækhed. „Jeg har da aldrig hørt paa Magen.“

„Ja, du kan nu snakke saa meget du bare vil. Det faar være akkurat det samme. Men Birgitte var nu min Kone, og det er noget andet, det.“

Da kneisede Tante Letta, saa Lokkerne skalv og Guldlorgnetten faldt af hende.

„Nu vil jeg bare si dig en Ting, og det er, at hvis du holder paa med dette, saa flytter Thea og jeg paa Stiftelsen —“

„Ja, det gjør vi!“ sekunderede Tante Thea.

„Og saa kan du ha det saa godt. Saa kan du ligge der du vil, og saa ser du ikke os mere, det vil jeg bare si dig.“

Derpaa foldede Tante Letta sine Hænder og læste Bordbønnen høit og myndigt, men med Vreden skjælvende i Stemmen.

Og da hun var færdig, reiste hun sig og gik ud med faste Skridt

Tante Thea gik i Hælene paa hende og

kniksede med Hovedet og viftede med Krøllerne.

Men Onkel Bertel blev siddende ene tilbage, til Pigerne kom og førte ham bort.

Ak, da græd han bitterligt, det gamle fortørkede Skind.

KLASSELÆRER KNOPH

Om Eftermiddagen gik Peder Claudius og jeg op paa Kirkegaarden; jeg havde virkelig faaet Lyst til at se dette mærkværdige Gravsted, som havde sat de gamle Menneskers Sind i saa stærk Bevægelse.

Som Byhuset laa i ensom Fjernhed fra de almindelige Borgeres Hjem, saaledes laa ogsaa deres Grave paa en Plads for sig. — Der var et Nikkelgjærde omkring Pladsen, og i Nikkelgjærdet var en aflaaset Port. Det var saamænd en Familie, som ikke vilde mænge sig med Pakket — ikke efter Døden engang. Peder Claudius laaste Døren op, og vi kom ind i en hel liden Have med Blomsterbed og Gange, med Bænke om et lidet Bord, og med et Jasminlysthus i det ene Hjørne af Haven. — Jeg har aldrig seet en hyggeligere Begravelsesplads; om Sommeren, naar alt stod i Blomst, maatte jo denne Dødens Have være

en ren Idyl. — Jeg begyndte at forstaa, hvordan Tante Letta kunde blive saa forarget paa gamle Bertel, der var forvorpen nok til at foretrække at ligge hos Swanerne.

I hver sit Blomsterbed laa Familiens forskjellige Medlemmer, og hver havde sin nette Marmorsten med Navn, Aarstal og Bibelsprog i Guld.

Peder Claudius og jeg satte os paa Bænken; og det var saa stille og velsignet ved Gravene. Luften hang graa og fin mellem Sørgepilenes ubevægelige Grene; — Herregud, for en Fred! — Især naar man for to Dage siden havde staaet midt oppe i det forvirrede Liv — med Uløkka rendende i Hælene paa sig. — Aa, hvor var det godt at møde Mennesker, hvis Liv var den mest harmoniske Orden, — Mennesker, som havde alt paa det Rene lige indtil sine egne Ligklæder og sine egne Grave. — —

„Om Sommeren hænder det, at Tanterne spiser Frokost heroppe,“ sagde Peder Claudius. „Og naar det er vakkert Veir, sidder de her med sine Haandarbeider hele Dagen. I Virkeligheden lever de ikke blandt os, som lever. — De lever blandt de Døde, de hører allerede til paa Kirkegaarden.“

Som vi gik nedover fra Familiens aflaasede Plads og passerede en Række halvt nedsunkne Fattiggrave, blev Peder Claudius staaende og læse Inskriptionen paa et simpelt og værkbrudent Trækors.

— „Nei, saa Globussen ligger her — den Stakkaren," sagde han.

„Globussen —?" spurgte jeg og læste det utydelige Navn.

Carl Johan Knoph stod der, men Aarstallene var næsten aldeles afskallede, og Tuen var sunket helt sammen. Den smykkedes hverken af Blomst eller Blad; Carl Johan Knoph var øiensynlig ganske glemt.

„Ja, jeg har da sikkert lagt adskillige Pinder til hans Ligkiste," sagde Peder Claudius, da vi gik videre. „Jeg har saamænd pint og plaget ham Dag efter Dag og Aar efter Aar. Med den bedste Samvittighed — slig som bare Skolegutter kan plage en arm, forsvarsløs Skolemester. Nu har han da faaet Fred. Det kunde sandelig være paa Tide.

Ja, jeg kan saamænd gjerne fortælle Dem om Klasselærer Knoph, medens vi gaar nedover sammen. Han var forresten ikke den eneste snurrige Lærer, vi havde, for vor Skole husede ikke andet end underlige Mennesker.

Ingen kunde begribe, hvorfor netop vor Skole skulde være forsynet med bare de aller besynderligste Exemplarer. Var der en snurrig Figur, som havde — Gud ved hvordan — krøbet ind i en anden af Landets Skoler, og som man ikke godt kunde blive kvit paa anden Maade, saa lod man ham ved første Leilighed faa Ansættelse ved Skolen i vor afsidesliggende By. — Tilsidst blev denne en ren Anstalt, et helt Raritetsmusæum. De snurrige Fyre trivedes godt; de groede sig tykke og trivelige i sin egen Besynderlighed og blev tilsidst rent struttende af Originalitet.

Jeg tænker altid med en vis Kjærlighed paa disse aparte Personer. Men naar jeg lader dem passere Revy for min Erindring, er der dog en, som træder frem foran de andre, — ikke fordi han var saa eiendommelig, men fordi jeg husker ham i en bestemt Situation, som jeg aldrig siden har glemt.

Han hed Knoph og var Klasselærer.

Nu er jo Knoph i og for sig et Navn, der i vanartige Skolegutters Øre skulde synes at klinge komisk nok.

Maaske var vi vanartigere end andre; nok er det, vi kaldte Klasselærer Knoph for Globussen og aldrig for noget andet.

Dette Øgenavn kom formodentlig deraf, at Knoph havde et meget stort og ganske kuglerundt Hoved, som sad paa en meget spinkel Krop.

Ak nei, Globussen var langtfra smuk. Det var, som alting var kastet om hinanden i dette rummelige Ansigt. Det ene Øie stod paa skraa i Hovedet, det andet ganske lige, — Næsen var meget lang, men gik aldeles skjævt, det ene Øre var stort og stod ud fra Hovedet, medens det andet var lidet og noksaa pent. —

Naar han gik, saa var det, som om han balancerede dette mægtige Hoved paa sit spinkle Legeme. Thi han trippede sirligt og forsigtig og med bitte smaa Skridt. Han brugte løse Manchetter, som altid faldt ned, hvorfor han havde vænnet sig til at gaa og stritte med Tommelfingeren for at puffe dem i Veiret.

Et saadant Menneske var absolut hjemfalden til Skolegutternes Haan. Der er en Tid i vort Liv, da al vor Nederdrægtighed og Lømmelagtighed rigtig florerer, og det er i den saakaldte Slyngelalder. — Ingen er saa grusom, saa ubønhørlig, saa pietetsløs, som slig en Gut paa 14—15 Aar. — (Det maatte da være Pigebørnene, men dem kjender jeg ikke noget specielt til.)

Og netop for saadanne Slubberter var den arme Globus sat som Lærer. Han var Lærer i alt muligt; Geografi og Norsk, Historie og Matematik; stundom brugtes han ogsaa i Latin, men det var sjelden. En Gang havde han en Time i Religion (Præstekonen havde netop faaet et Barn); men den Religionstime var det ugudeligste, jeg har været med til.

Klasselærer Knoph var ikke synderlig omhyggelig med sit Toilette; og hvor langt skal man komme med knappe hundrede Kroner Maaneden?

Han gik i flere Aar med samme Bonjour; jeg kan erindre den Jubel, der opstod, da han kom med den, efter at han havde faaet den vendt!

Hans Sko var heller ikke smukke; de var meget ofte sprukne og nedtraadte, og Benklæderne hang næsten stadig i Fryndser nedentil.

Det vakte derfor stor Opsigt i Klassen en Dag, da Knoph optraadte med splinternye, elegante, stribede Buxer. Ja, Fuxen — den Skurk — en lang, forløben Fyr, som tyggede Skraa og spyttede hele Damme bag sin Pult, men som jeg siden til min Glæde har hørt skal være bleven hængt i Australien, — Fuxen reiste sig op og spurgte, om han ikke fik Lov til at gratulere.

Den stakkels Knoph blev ganske rød i Hovedet og bad ham forvirret om at sætte sig ned.

Men tænke sig til, at et Par Dage efter kom Globussen paa Skolen ikke alene i sine stribede nye Buxer, men ogsaa i ny Jakke og Vest, og da var hele Klassen med fuld Ret konsterneret.

Den Extravagance drøftedes meget ivrigt i Frikvarteret; vi kunde ikke rigtig finde Grunden. Duxen — en bleg, skikkelig Person, som saa ud, som han bestod af Mel og Melk, og desuden læspede — foreslog, at „Hr. Knoph“, som han sagde, havde arvet. Men dette blev strax afvist med den dybeste Foragt og belønnet med en raa Haanlatter. En anden nævnte Lønsforhøielse. Haha! Globussen Lønsforhøielse!

Indtil en gløg Person slog paa, at Gud ved, om ikke Globussen var gaaet hen og blevet forelsket!

Med en vild Glæde blev dette Forslag accepteret. — Det var uhyre morsomt! Vi dansede rundt af Fornøielse ved denne Tanke —: Globussen forelsket!

Slige Gutter kan i al Ondskabsfuldhed have et vidunderligt skarpt Instinkt. Ialfald slog det

til denne Gang. Den stakkels Globus var virkelig forelsket. —

Han var forelsket i ingen mindre end den tyske Slagters Datter. Hun var ligesaa lang, som han var kort; og ingen kan ane, hvad det var for en Fornøielse for hans Elever at se dem gaa sammen, naar han vendte sit bredt smilende Ansigt op imod hende, og hun fra sit høie Stade sænkede sine Øine ned til ham.

Hun hed Elisabeth Henker; det var hendes Bedstefader, som havde faaet det ominøse Familienavn, der forøvrigt jo slet ikke klang saa galt her nordpaa.

Men nu vilde Tilfældet, at vor Klasse havde Globussen i Tysk, og at der i den tyske Læsebog var et Stykke, hvori der forekom en ung Pige ved Navn Elisabeth, hvis onde Fader vil tvinge hende til at gifte sig med en rig Olding, medens hun selv holdt paa en fattig, men dydig Ungersvend, og i denne Anledning tilraabte hendes Fader hende vredt de Ord: „Zum Henker, Elisabeth!“

Dette var jo et Fund for de uskikkelige Gutter. Der blev strax lagt op Raad, og hver enkelt i Klassen forpligtede sig til at læse „Zum Elisabeth Henker“, hvis han skulde blive hørt. Naturligvis med Undtagelse af Duxen; men

han var i det hele taget altfor god for denne Verden og døde et Par Aar efter af Godhed og Blegfeber.

Knoph kom trippende ind som sædvanlig, ordentlig og pillen at se til. Han satte sig i Katederstolen og slog Læsebogen op, medens han ustanselig gned sin Næse med Pegefingeren, hvilket var en gammel Vane, som Folk sagde kom af, at han vilde trykke sin skjæve Næse til Side, saa den kunde blive ret.

Der var ikke høirøstede Slagsmaal i Klassen den Dag, som der ellers pleiede; der var virkelig noksaa stille, men alle Gutter laa udover Pulterne, stirrede som Edderkoppe paa Globussen og glædede sig umaadelig.

Duxen blev kaldt frem først, som sig hør og bør.

Han læste et Stykke op paa Tysk — læspende og feilfrit, som han pleiede. Men da han kom til det Sted, hvor Elisabeth første Gang nævnedes, udstødte pludselig en af Slubberterne nede i Klassen et skarpt „Hrm!“.

Og strax exploderede alle Gutterne, som havde siddet og ventet med Kinderne tykke af Latter.

Globussen lod som ingen Ting. Han holdt fremdeles paa med sin skjæve Næse og stirrede uforstyrrelig ned i Bogen.

Duxen afhørtes videre — tak, det er nok! 1., — som sædvanlig. Nu regnede Gutterne ud, at den, som nu blev hørt, han maatte aldeles nødvendig komme til det skjæbnesvangre Sted, og alle sad nu med Aanden i Halsen, ventende paa, hvem Loddet skulde træffe.

Da endelig Navnet nævnedes, aandede de alle let igjen og hengav sig til en tryg Forventning; thi ham kunde man stole paa! — Han var den næstværste i Klassen. — Et Par Gange læste han op Navnet Elisabeth — hver Gang rømmer flere og flere sig; — saa kom det:

„Zum Elisabeth Henker!"

Et Helvedes Brøl opløftede sig. En Hylen, Hvinen, Mjauen! Og mellem al denne uartikulerede Lyd skar sig nu og da en gjennemtrængende Baadsmandspibe; — det vidste alle var Fuxens.

Det er den eneste Gang, jeg har seet Globussen gaa helt fra Koncepterne. Han greb Spanskrøret, sprang ned fra Katederet aldeles sansesløs, slog til høire og venstre, hvor han traf og hvem han traf; — jo mere han slog, des høiere blev Hylet, og jo høiere Hylet blev, des mere rasende blev han, indtil han gik rent fra Forstanden og gav sig til at hamre

løs paa den elendige Dux, saa denne hylende og jamrende sprang paa Dør.

Dette var Signal til almindelig Flugt. Som unge Oxer, slig trampede og brølede vi, da vi løb ud gjennem Skolegangen, for rigtig at forstyrre alle de andre; Dørene til andre Klasser blev revet op, og andre Lærere kom ud — nei, uden at stanses af noget larmede Toget helt ud paa Gaden, jaget af Globussen, der endnu svang sit Spanskrør.

Men hverken de tærnede Buxer eller den nye Frakke hjalp; en Vintereftermiddag, da Byens lille Avis blev bragt rundt i Husene, blev der stor Bestyrtelse over en Forlovelse, der stod averteret med store Typer.

Det var Slagterens Datter Elisabeth og den nye Slagtersvend fra Østlandet, en god Bøffel, der talte et Sprog, som rigtig knaldede i Gaderne.

Vor Klasse skulde have Globussen i første Time næste Morgen. — Og hvordan det nu var eller ikke, saa havde vi faaet Medlidenhed med den arme Fyr. Vi kom overens om, at vi skulde være skikkelige for en Gangs Skyld.

Naturligvis — med Undtagelse af Fuxen. Han tegnede en vældig Cirkel paa Vægtavlen, og i denne Cirkel nogle Figurer, som skulde

betyde Verdensdele, hvoraf man kunde forstaa, at det hele Kunstværk skulde forestille en Globus. Under denne Globus tegnede han med tynde Streger nogle vildt strittende Arme og Ben, og ved Siden af to Hænder, som rakte Næse ad Globussen.

Nedenunder skrev han med store Bogstaver: „Farvel Knoph!“

Det maa siges til vor Ros, at dette blev ikke tilladt. — Vi strøg hele Tegningen ud, og tre af de stærkeste blev udseet til i Frikvarteret at straffe Fuxen. Saa stor var vor Ædelmodighed.

Endelig ringede Skoleklokken; der blev ganske stille i Klassen, en Stund efter aabnedes Døren sagte og forsigtig, og ind kom Globussen.

Vi stirrede naturligvis alle begjærligt paa ham, og han saa ogsaa meget elendig ud. Begge hans Øine var halvlukkede, som om han led af en stærk Hovedpine, og Spidsen af hans Næse var lyserød.

Det varede en lang Stund, før han fik frem Protokoller og Bøger. — Saa sad han en Stund og saa ret frem for sig.

„Ja, er det ikke Historie?“ — spurgte han med en liden, grødet Stemme.

„Nei, det er Geografi," svaredes der.

„Er det Geografi?" Han forsøgte at ryste paa Hovedet og smilede fuldstændig fjollet. „Javist er det Geografi."

Saa sank han atter hen en Stund, som det syntes, i dyb Eftertanke. — Fór saa op og saa ud over Klassen. Dette, at vi ikke holdt Spektakel, havde aldrig hændt før. Hver Gut sad stille som en Mus.

Og han forstod, at vi Gutter gjorde det af Medlidenhed med ham.

Der gik vist fem Minutter, uden at nogen i Klassen rørte sig. Han blev siddende og stirre paa os — lige forbauset.

Saa med en Gang gik han hurtig ned af Katederet. Vi kunde ikke skjønne, hvor han skulde hen. Han flyttede Tavlen, som stod paa et Stativ i Hjørnet, lidt tilside og gik bag den. — Vi hørte ham pudse sin Næse ret eftertrykkelig og flere Gange.

Vi forstod, at Globussen græd, og det gjorde i Øieblikket et dybt Indtryk. Den Time var vi ialfald rolige.

Men i Frikvarteret fik Fuxen saa megen Juling, som han ialfald ikke havde faaet før. Jeg ved ikke, hvordan det gik ham siden, da han kom til Australien. Men han afstraffedes

rigtig eftertrykkelig, og om det saa var den blege Dux, saa var han henne og kløb ham i Øret.

Dette var ganske vist sidste Gang, Globussen var forelsket. Han sørgede i al Stilhed meget over sin Slagterdatter. Han gik længe taus og lod sit Skjæg voxe. Han trak atter i sin vendte Bonjour, og med Hensyn til de tærnede Benklæder, saa varede det ikke længe, førend de var ligesaa fryndsede nedentil som de andre.

Efter hin første Time, da Medlidenheden gjorde selv de unge Lømler ædelmodige, gik Livet sin gamle Gjænge. Hver Dag var en ny Grusomhedens Glæde for os og en ny Plage for Globussen.

Og aldrig saa snart var han bleven kvit den ene Klasse, saa fik han en ny, der med friske Kræfter fortsatte Pinselen.

Jeg forstaar ikke, at Mennesket holdt Livet ud."

FRØKEN GRAASTED.

Skumringen sank allerede i Gaderne. Vi gik nedigjennem den største af dem alle; men selv i denne var der dødt. Ikke saameget som en Bondevogn, der skranglede afsted henover de runde Brostene. — Men der var derimod flere Butiksvinduer, som var oplyste, og et enkelt var endog overflødigt beskinnet af en stor Parafinlampe med Prismer omkring og en Skjærm af Speilglas, som reflekterede Lampelyset med en ligefrem blændende Glans. Det var vist egentlig noget i Retning af en Bog- og Papirhandel; men forøvrig var der udstillet baade Kjøkkentøi, Cigarkasser og Fiskeredskaber, saa det lod til at være en alsidig Forretning. En hel Flok unge Gutter stod stablede sammen udenfor og betragtede tause og begjærlige en Del Fotografier, som stod i en Ramme forrest i det righoldige Vindu. Det var Fotografier af deilige Damer med

smægtende Øine og lidet Tøi paa. Nogle af dem var splitternøgne i Tricot. — Det var rigtig noget for de halvvoxne Gutter, og de stod da ogsaa urørlige med Hænderne i Buxelommerne og gloede. — En eneste af dem plystrede. Han plystrede tankeløst, men af alle Livets Kræfter. Det var en Jammer at høre.

Peder Claudius og jeg drev hele den folketomme Gade tilende og kom ud paa Torvet, der var endda tommere end Gaden. En halvrund, gold Plads var det, med en trist og ensom liden Parafinlygte midt paa. Ved Siden af Parafinlygten stod en stor Pumpe, med Armen løftet mod Himlen, saa man kunde blive træt i begge sine egne ved at se paa denne Arm, som slet aldrig fik falde til Hvile. Parafinlygten naaede ikke til at oplyse stort mere end denne Pumpe, som derfor kastede en mægtig Skygge tværsover Torvet og over Smaahusene bagenom. Det var isandhed et traurigt og øde Torv, og Smaahusene laa ogsaa rundtom det og krøb sammen, forfrosne og forskræmte i det øgende Mørke. Lidt efter lidt tændtes sparsommelige Lys bagom de nedrullede Gardiner.

Pludselig susede en grøn Skikkelse frem af Halvmørket, indover den øde Plads.

Det var en høi Dame paa Cycle. Hun

gjorde en braa Sving henimod os, stansede og sprang af.

„Godaften, Peder Claudius," raabte hun saa høit, at det gav Ekko og Husene løftede paa sine Øren for at lytte.

Peder Claudius hilste reserveret; han gik helt hen til hende og talte ganske stille, som for at dæmpe hendes Tale.

„Nei, — men skal De ud paa Tur —? Saa sent —? Og alene —?"

„Aa, De da, Forsigtigper! Saa sent og alene, De! Hvad gjør det mig! Som om kanske jeg havde noget Rygte at tabe!" Og nu lo hun med en ubehagelig Skoggerlatter, der skraldede udover, saa det var svært at høre. —

Det var en meget aparte Skikkelse — dobbelt mærkelig i denne graa Aften paa dette tomme Torv. Hun var klædt i irrgrøn Kjole, der var tætsluttende som en Ridedragt. Men Skjørtet var ganske kort, saa man skimtede hendes høie gule Hjorteskindsstøvler. Paa Hovedet havde hun et ganske aparte Plag, der mest lignede en Baret, hvis Bræm var omvunden af noget stærktrødt Vinløv.

Ansigtet kunde jeg ikke faa Tag i; — ungt var det ikke. Trækkene var store og forjagede, hendes Øine i uafladelig Uro.

Jeg gik nogle Skridt bortover Torvet, men hørte alligevel tydelig hendes Stemme, der stormede paa og nu og da brast ud i en styg, grel Latter. — Der var noget ved denne Latter, som ængstede. Det var ingen glad Latter; ak Gud, nei! Der var ingen sund Lystighed i disse pludselige Skrig, som ligesaa gjerne kunde været en Art Krampegraad.

„Hører De — Peder Claudius! Jeg har ledt efter Dem i hele Eftermiddag. Fest vil vi ha, hører De! — Jeg er aldeles fortvivlet, og aldeles jublende oplagt til Fest — —"

Peder Claudius indvendte noget, som jeg ikke kunde høre.

„Aa, snak, snak, snak! Kom, saa sætter vi Byen paa Ende —! Ser De ikke jeg har Vinløv i Haaret! Ikvæld kunde jeg spille Chopin, kan De tro —! Og danse Sarabande i magisk Belysning —! Og drikke Champagne — Hahah! Hvad du vil, gamle Peder Claudius."

Jo mere han værgede sig, desto ivrigere blev hun. Der kom en egen Feber i hendes Stemme — en stor Angst.

„Jeg skal aldrig bede dig om nogenting mere; — bare dette ene — bare iaften!"

— Hun gjentog det, gjentog det Gang paa

Gang — hun sagde Du og De om hinanden — „Hører De! Gaa ikke fra mig iaften — jeg er paa Nippet til at bli gal. — Jeg holder det ikke ud mere — Stilheden her. — Menneskene her. — Hører du, Peder Claudius, du min Barndoms Ven, hav Barmhjertighed med mig.“

Men han forklarede og undskyldte sig med mange Ord, indtil hun skar ham over: — „A — Vrøvl! Du ved jo saa godt, der ingen anden findes her i Byen, som kan bruges. Pokker ivold med alle disse Bønderne! Ved kanske de noget om, hvor vidunderlig Verden er derude og hvor rædselsfuldt Livet er her. Rædselsfuldt! hører du!“ Og hun føiede til, ganske stille: „Naar jeg nu beder Dem rigtig ydmygt.“

Han var bare høflig, korrekt, men ganske urokkelig. Jeg skjønte paa hans Bevægelser, at han nu syntes det kunde være nok.

Saa stilnede hun af og saa paa ham længe. Hun fik en anden Reisning, en krænket, kneisende Rankhed. Og nu var det Peder Claudius, som fik det travelt. Nu var det ham, som brugte de mange Ord for at undskylde og forklare.

Hun gik etpar Skridt bortifra ham, — skjøv Cyclen foran sig. Vendte sig langsomt, saa

Du turde kanske ikke hjælpe hende, du. — Hihi!“

Peder Claudius stansede og spurgte hvast: „Hvad mener du med det?“

Kæmneren lo gemytlig, men lidt forvirret: — „Gudbevare mig vel —! Hvad jeg mener —! Hehe — Jeg mener naturligvis ikke noget videre.“

„Saa hold Kjæft,“ svarede Peder Claudius.

„Hvadbehager —?“ brølte Doktoren op, som var den tapreste og den hidsigste. „Det var da svært da, saa du tog det Kvindfolket i Forsvar.“

„Man skulde næsten tro“ — begyndte Kæmneren langsomt og kræmtede betydningsfuldt, men Peder Claudius huggede ham hvast af: „Hvad skulde man tro?“

„Aa, ingenting!“

„Saa hold Kjæft, har jeg sagt.“

„Nei, men Død og Plage, det var da svært da! Det var da svært saa delikate vi skulde være, naar det gjaldt den Damen. Du pleier ikke altid at være saa delikat selv, Peder Claudius.“

Vi var nu komne til Hôtellet og skiltes i Uvenlighed. De to Herrer gik ind; Peder Claudius og jeg blev staaende udenfor. Peder

Claudius saa mærkværdig betænkt ud. „Jeg faar ikke Fred paa mig, før jeg faar fat i hende iaften,“ sagde han. „Det var virkelig daarligt at mig, at jeg lod hende gaa sin Vei i det vanvittige Humør. Nu kjører jeg i en Fart udover Veien og ser at faa fat i hende. Saa kan vi spise en stille og rolig Aften sammen, vi tre, og se at faa hende paa ret Kjøl. Frøken Graasted er et rart Menneske, som De vil ha Interesse af at træffe. Farvel saa længe.“

Jeg blev staaende tilbage, og ledte efter noget i min Erindring. Frøken Graasted —? Hvad var det nu, dette Navn mindede om? Frøken Graasted —? Frøken Graasted —? Noget fra for mange, mange Aar tilbage. — Men hvad —? Hvor havde jeg Navnet fra —?

Jeg drev ind i Hôtellets Læseværelse for at vente paa Peder Claudius. Der inde sad en Skare Mandfolk om Kæmneren og Doktoren, som vistnok allerede havde berettet Aftenens store Begivenhed. Jeg tog en Avis og satte mig i en Krog; og jeg fik Lov til at sidde der i Fred. Mandfolkene tog ingen Notits af mig; de snakkede ugeneret videre om Røverbruden; — ingen af dem kaldte hende andet end Røverbruden.

Jaja! Det var Historier, det! Baade herifra Byen, fra Christiania og fra Udlandet. Jo længer borte de foregik, desto værre blev de. Og alle de Kjærester, hun havde havt! Baade offentlige og private — baade paa den ene og paa den anden Maade. Men endnu havde hun ikke greiet at blive gift med nogen af dem, — skjønt, det var nu for meget at vente, at nogen Mand skulde være saa vanvittig, at han skulde gaa hen og gifte sig med Røverbruden.

Den fremadstræbende Sagfører, som havde kjæmpet med Peder Claudius igaar, kom netop til, og da han hørte, hvad der var Tale om, begyndte han strax med sin snøvlende Stemme: — „Nja — jeg skulde mene, jeg kjender hende —! Fra Christiania — vil si —! Hun var — naa! ikke ilde for sin Alder. Skrupler eiede hun ikke, og det sætter jeg Pris paa hos en Dame.“

De andre spidsede Øren. „Skrupler? — Nei, det skal De faa os til at tro —! — Naa? — kom saa med det!“ lød det opmuntrende. „Lad os faa høre lidt om Deres Meriter.“

„Mine Meriter —?“ svarede Sagføreren og saa uskyldig ud. „Jeg har da ikke havt noget med Damen at gjøre.“

„Aa —!“ kom det i enstemmig vantro Latter.

„Og selv om saa var? Nei, ved Dere hvad! Sligt fortæller man da ikke.“

„Nei, slige affekterede Mandfolk,“ sagde en sint Stemme fra det andet Værelse og dunkede Glasset hidsigt i Bordet.

„Nei, hør ved De hvad! Man er da Gentleman!“ sagde Sagføreren.

„Hør, De —!“ hviskede Kæmneren til Gentleman'en. „Er det sandt, det med hendes Korsetter? —“

„Hva —?“ Alle Ansigter blev glubske af Nysgjerrighed.

„Aa — hun skal holde slige kokette Korsetter — ganske smaa, lave, saan. De skulde ikke tilfældigvis, De Sagfører? Heh? Rosenrøde, De? Fra Paris? He?“

Sagføreren smilte underfundig og taug med nedslagne Øine.

„Aa —!“ kom det nu igjen i Kor fra alle Mandfolkene, og nu sad de der glade og graadige efter at faa klædt Røverbruden ganske nøgen for alles Øine.

Jeg syntes ikke dette var morsomt mere og jeg gik derfor over i Spisesalen, hvor jeg vidste, jeg kunde sidde i Fred og vente. Og nu hændte det besynderlige, at med det samme, jeg aabnede Døren til Spisesalen — i samme

Nu huskede jeg Frøken Graasted. Saa hende ganske tydelig for mig, huskede den Aften — hele den Dag — ja, hele det Afsnit af mit Liv, som laa omkring den ene Aften.

Længe var det siden dengang. Siden den Tid —

Den store, ene Vaar, som engang var, men som aldrig kom igjen. Mange onde Sorger, mange smaa Glæder har krydset min Vei siden dengang; men naar jeg nu sad og tænkte efter — aa Gud! hvor ligegyldige havde de dog igrunden ikke været allesammen. — Men den Vaar! Det var den store, den væsentlige, den ene. — —

Saa var det den Aften. —

Dagen havde været min Elskedes og bare hendes. Fra Morgenen af havde hendes Smil svævet om mig i Solskinnet. Nu var det Aften, og hun havde forladt mig, men endnu dirrede hele mit Væsen i Glansen af hende.

Jeg følte mig saa festlig tilsinds, at jeg ikke kunde bekvemme mig til at gaa hjem. Derfor var det, jeg gik ind paa Grand Hôtel for at soupere, se fremmede Ansigter, høre Musik — og saa sidde der alene blandt alle de andre med hende omkring mig.

Men da jeg havde sat mig, forekom det

mig, som alle Menneskene i Lokalet saa graa og fattigslige ud. Jeg saa fra det ene Bord til det andet; — Hverdagsfolk var det. Ingen, som var paa de samme stolte Lykketinder som jeg.

Skjønt — hvad var det? Jeg følte det paa mig som en egen Uro — at etsteds — etsteds i denne Sal brændte samme røde Brand som i mit Hjerte. — Etsteds —

Jeg vendte mig; — ja! Javist, dér var det! Hvad hjalp det, at de havde skjult sig borte i en halvmørk Krog! — Hvad hjalp det, naar Lykken gnistrede over deres Hoveder?

De sad paa hver sin Side af Bordet, og de saa hinanden ind i Øinene. Intet i Verden existerede for dem. De var ganske alene paa en lys Stjerne. — Jeg saa ikke, hvordan hun saa ud, om hun var mørk eller blond, om hun var sjelden eller ordinær; — hun var heller ikke nogen af Delene. Hun var bare lykkelig. Svimmel.

De anede mindst, at jeg sad der og stirrede paa dem og følte deres Lykke som en skinnende Glæde. Opvarteren kom med Champagne til mig. Jeg skjænkede to Glas perlende fulde og skrev paa et Kort: Fra en, der er ligesaa glad som Dere to. — Opvarteren gik

bort til dem med Glassene; — de saa op — lidt forundrede, læste Kortet — smilte til hinanden — kastede et flygtigt Blik om i Salen for at se, hvem det kunde være. — — Men det brød de sig ikke om, — de nippede lidt til Champagnen, og saa var det glemt. — Saa lukkede Svimmelheden sig igjen om dem begge som et stjerneblaat Himmelrum. —

Pludselig tog han hende fast i Haanden og sagde etpar korte Ord til hende. Hun blev blodrød og sænkede Hovedet; men lidt efter løftede hun det igjen mod ham, da straalede Øinene af Smil og Taarer.

Og uden at sige noget reiste hun sig op — aa, hvor høi og ung og vakker hun var! Og hun tog ham i Haanden, og slig gik de ud af Salen, Haand i Haand, ubekymrede om alt og alle.

— Vinen stod endnu og perlede i Glassene. De havde ganske glemt den.

Slig huskede jeg de to. Og slig vilde jeg helst altid have husket dem. Jeg vilde helst aldrig have truffet dem eller hørt noget om dem senere.

Men nogle Aar efter traf jeg ham. — Gudhjælpe os — da var der saamænd ingen Glans over ham mere. — Han var et verdsligt og

enfoldigt Individ. Og hende havde jeg altsaa truffet igjen iaften — som Røverbruden.

Ak, Livet er sandfærdigen grusomt. Hvorfor skal det altid gjøre saa blodig Nar af de skjønneste Digte, det har ridset i ens Sjæl?

Dette sad jeg og tænkte paa, og jeg skjældte Livet ud for en raa og daarlig Poet, da Peder Claudius kom tilbage.

„Nei, jeg har ikke truffet hende," sagde han. „Gud ved, hvor hun kan ha gjort af sig."

Vi satte os nu til at spise, og jeg fortalte ham min lille sentimentale Erindring. Da jeg var færdig, smilte han og saa paa mig. „Javist!" sagde han. „Livet er ikke anderledes. Det er saa nydeligt, første Gang en ung Pige stirrer elskovsfuldt paa sin Student. Da sender man hende Champagne, da! Men sidenefter —"

„Kjendte De hende i den Tid?" spurgte jeg.

„Kjendte hende —! Kjære, jeg har jo kjendt hende, helt fra hun var Barn. Vi var Naboer; — hendes Far var en forskruet Prest, Moren var halvtomset af Skræk for Manden, men man kunde godt se, at hun i sin Tid havde været aldeles deilig. — Slig var hendes Forældre, saa det er jo ikke underligt, om hun er blevet aparte. Og saa at leve op her i den

trange Smaabyen for en ung Pige med hendes vilde, længselsfulde Temperament! — Aa, tro De mig — slig en Smaabydame med varm Sjæl og varme Sanser, hun har det ikke godt! Nei, nei, nei! Det er noget usigelig trist at tænke paa alle disse unge Kvinder, hvis eneste Livsmaal er at visne. —

Men Elise Graasted vilde ikke visne. Gudbevare mig, som hun har ødslet med sig selv! Altid! Helt fra den Gang, hun kom ind til Christiania som nyudsprungen Dame og strax faldt i Armene paa en eller anden Student, som forførte hende og forlod hende. — Ja, hun har ødslet. Aldrig har hun kunnet lægge lidt tilside — ha noget i Baghaanden, som ellers de kloge, moderne Kvinder pleier. Nei, nei! Det var bare enten—eller med hende.

For etpar Aar siden traf jeg hende i Paris; — da boede hun sammen med en Russer, som var revolutionær — naturligvis! — laa og klussede med Syrer og explosive Stoffe og brugte hendes usle Penge til alskens farlige Kemikalier. Nu er han forhaabentlig i Sibirien. — Da var hun lykkelig, da. Og vakker! De skulde ha seet hende! — Hun var mindst ligesaa lykkelig som den Aften, De fortalte om, da hun sad sammen med sin lille Student!

Men i det sidste er det gaaet stygt nedover med hende. Jeg tror ikke, det er sandt, hvad de Pøblerne fortalte om, at hun var paa Hôtellet med Handelsreisende til den lyse Morgen. — Men Pokker ved! Det kunde akkurat ligne hende! Saa bort i Væggene er hun netop. Hun lader sig saamænd gjerne misbruge af tarvelige Mandfolk, som siden praler af sine Meriter hele Kysten rundt. Det er vanvittigt dumt af hende — det er stygt og uværdigt og hvad De vil. — Og alligevel! Alligevel! Der er alligevel noget forbandet hæderligt over Elise Graasted, som er mig uendelig sympathisk. — Aldrig har hun bedraget sin Ven, saalænge de var sammen; trofast var hun — en tapper Sjæl, som lod sig radbrække, før hun forraadte sin Kamerat.

Og hun havde sin egen Stolthed. Hun klængede sig ikke ind paa den Mand, som var bleven kjed af hende. Hun lavede ikke Scener. Hun krævede ikke Ægteskab. Hun bare gik — stolt og stille. Hun gjemte sig bort og havde det ondt med sig selv. Indtil næste Gang. Og altid gik det ligedan. Hun var skabt til at mishandles, skabt til at trampes paa. Hun havde intet af dette, som Kvinden ellers saa ofte har: en Dør aaben — bagom Ømheden og Stoltheden og Modet. Og naar

det gjælder, saa slaar de Døren op paa vid Væg, saa slipper de hele Huset fuldt af Bebreidelser og Forlangender, indtil Manden ikke kan komme frem eller tilbage, men klaps! sidder bastet og bundet i Ægteskabet. — Slig var ikke Elise Graasted. Havde hun været slig, da havde hun naturligvis for længe siden været fornem Frue — agtet og beundret af alle for sin Kløgt og sin Begavelse, for sin Smag og sine Penge. Da kunde hun ha ordnet sig med Elskere, om hun havde havt Lyst. Da havde det ikke skadet hende. Tværtimod. Herregud — det ved vi da alle! En skjøn Frue, som har Elskere — hun faar altid et eget Præg. — Der svæver en vis Mystik med hende — noget æggende, skjæbnemærket. — Hun har det naturligvis ondt i sit Ægteskab, Stakkar, og saa er det ikke underligt, at hun søger Trøst. Og jo skjønnere Fruen er desto større Idiot er altid Ægtemanden.

Aaja — da skulde vi ha seet dem, disse Mandfolk, som nu fornærmer hende og ikke tør vise sig sammen med hende paa Gaden — da skulde vi ha seet dem!

Men Elise Graasted var for stolt og for hæderlig til at hænge sig fast paa en Mand, og det var dumt af hende. For nu sidder hun

der, lige fortærende glubsk efter Elskov og Fest og Sindsbevægelse, — men halvgammel, misbrugt, fattig, foragtet. Hun har ikke noget at haabe mere. Gammel Jomfru, en kummerlig Kamp for det daglige Brød — og saa Ensomhed, den, som naturligvis hun frygter mest af alt. — Aa, det er sørgeligt! Der er saa mangen saadan livstørstig Smaabypige, som kommer til Christiania og løber løbsk; men de fleste er fiffige. De fleste greier sig. Men Elise Graasted greiede sig ikke, og det var ikke det daarligste ved hende, som gjorde, at hun ikke greiede sig. Det var netop det aller respektableste. Der er noget tragisk over hende. Herregud, at jeg ikke fik fat i hende i Aften. — Det skal jeg da gjøre godt igjen. En Ven skal hun da ha her blandt alle sine gemene Fiender.“ — —

— Vi blev siddende i Spisesalen i flere Timer. Vi begyndte at passiare om vore Reiser i Udlandet; vi gik sammen paa de store Boulevarder, som vi begge kjendte saa nøie. Vi gik i de deilige Parker og saa paa Ungdommen, og selv var vi unge Tyveaaringer, galne efter Glæde — og Solen sank bag Parkens Kroner, og vi sad sammen ved vor Apéritif og saa Kvælden blaane, og saa Ekvipagerne suse forbi

med skjønne Damer, og Automobilerne med de troldlodne Chauffeurer.

Vi havde glemt alt — vi var saa helt inde i Stemningen; — vi havde slet ikke lagt Mærke til, at Døren lydløst var gaaet op og vor Geist var kommen ind. Vi for op som af Søvne, da vi saa hans blege Ansigt, der var endnu blegere end det pleiede; — saa sandelig! den pyntelige Vært saa ganske fortumlet ud.

„Er der noget paafærde," spurgte Peder Claudius, lidt ærgerlig over Afbrydelsen.

„Mine Herrer! Der er hændt en stor Ulykke," svarede han hviskende.

„Ulykke! Hvad for Ulykke? — Snak da fra, Mand!"

„Det er en ung Dame, — Herrerne kjender hende vistnok, det er mig bekjendt, at Herrerne har truffet hende i denne Aften."

„Frøken Graasted!" Peder Claudius reiste sig; „er der hændt hende noget?"

„Hun er kjørt udfor Veien. — Grossereren ved nok, oppe ved Møllehuset, hvor der er en høi Stem, en meget høi, muret Stem — ved Grossereren. Der er hun kjørt udfor med sin Cycle — fuld Fart — rutsch! ned i Dybet! Knust! Knust, mine Herrer!"

„Naar var det, hun —"

„For etpar Timer siden, Herre. Lige efterat Herrerne kom hid. Det var nogle Arbeidere, som havde seet det. Hun kom i fuld Fart nedover Bakken — skrigende, mine Herrer, skrigende, som en afsindig, og saa udover — udover Muren! De hørte hende skrige langt nedover, indtil det pludselig blev stille. — Huf—!"

Værten blev staaende en Stund. — Han ventede nok, at vi skulde spørge om flere Detaljer. Og han saa ud, som han kunde dem —! — Men da ingen spurgte ham om noget, begyndte han pludselig at bukke og spørge, om han kunde tjene Herrerne med noget, og da han ikke kunde det, bukkede han sig ud — og forsvandt lydløst, som han var kommen.

Inde fra Læseværelset hørtes høirøstet Mandfolketale, — nu og da et Latterskrald.

Men herinde lød det fjernt bortefra; — det forstyrrede os ikke. Henne i Krogen susede Luftventilen monotont, monotont, og udenfor Vinduerne laa atter Skodden og rugede over Smaabyens døde, melankolske Gader.

DIGTEREN.

Da jeg sent paa Aftenen kom op paa mit Værelse, laa der et Brev paa mit Bord. Strax jeg saa Haandskriften paa Adressen, sagde jeg til mig selv: Uløkka er efter mig. Hun har fundet mig alligevel.

— Og da jeg havde læst Brevet, ringede jeg paa Tjeneren og gav ham strenge Befalinger. Han maatte vække mig tidlig næste Morgen, — ingen maatte faa vide, hvorhen jeg reiste — allermindst Posten eller Telegrafen. Thi netop der er det, Uløkka sidder og holder Vagt, og ser hun et Brev eller et Telegram med hendes Offers Navn paa — vips! sætter hun sig paa sin Lime og farer gjennem Luften som den Hex, hun er — og hei! saa gaar det over Hav og Heier, og hun slipper ikke Brevet eller Telegrammet afsyne, før det er kommet did, det skal, — og saa staar hun der og smiler triumferende af sit arme Offer.

Derfor, sagde jeg til Tjeneren, lad det ligge, hvad der saa end kommer — Breve, Telegrammer, Aviser, lad det ligge, om saa Dyngen bliver noksaa høi og forfærdelig.

Tidlig næste Morgen tørnede jeg ud.

Det var stille — Skoddeluft som igaar. Da jeg kom ned paa Bryggen, laa der et lidet Dampskib og pæsede graa Røg ud i den graa Luft. — Det var rigtig vaskoldt; en sur liden Vind stod ind fra Fjorden og gik tværsigjennem min svære Reisehyre.

Bedst at putte sig hen ved Maskinen; der sad rigtignok allerede en Passager — den eneste, jeg havde seet, skjønt Klokken havde ringet to Gange. Men denne ene var ogsaa god for mange; — hun var en stram, sortklædt Kvinde af Missionstypen. Hun bar Lorgnet med sort Indfatning, hvilket saa meget sjeldent ud i det fyldige og flade, ganske hvide Ansigt. Det gav hendes Blik noget strengt og undersøgende, og naar hun lod det dvæle længe paa en, og naar hun samtidig skjød sin bleggule Underlæbe en Smule frem, blev hendes Udtryk meget misbilligende, og man fik en Følelse af, at man var en stor Synder.

Jeg satte mig uvilkaarlig over paa den anden

Side af Maskinen — for ikke at blive misbilliget ganske sønder og sammen.

Heldigvis kom der nu en ny Passager, som vakte baade min og Missionsdamens dybeste Opmærksomhed.

Det var en Mand med en Sau.

Manden var en ganske almindelig, skakbenet, bustet Skjærgaardsbonde. Men hans Kreatur var den usleste, snaueste Sau, som nogensinde er halet til Slagterbænken en iskold Morgen. -- Den var klippet ubarmhjertigen helt indtil det lyserøde Skind; — det var bare den lille Rumpestump, som var sparet; den stod ende ud i Luften og viftede fortvivlet med sin kummerlige Ulddot.

Og den bustede Skjærgaardsbonde var ingen god Hyrde, der tog Lammet paa sine Arme, som skrevet staar. Nei, han havde slaaet en Taugende om Halsen, og i denne Taugende halte han af alle Kræfter, og jo mere han halte, desto mere strigede Sauen imod med alle sine fire tynde Pinder til Ben. Men han halte, saa Halsen paa Sauen blev længere og længere — ja, tilsidst saa den ud som et langt, stramt Pølseskind, og jeg tænkte som saa: Nu springer da Pølseskindet.

Pludselig gav Manden det op; det kom saa

uforvarende for Sauen, at den satte sig plat ned paa sin Bag og vendte Forbenene tilveirs.

Men Bonden var blevet sint; thi nu tog han fat i Forbenene og halte Dyret udover Bryggen over Landgangsbroen ind paa Fordækket. Der slap han den ned; — den blev liggende paa alle fire og sprælle en liden Stund. Den brægede lidt forskræmt; men kom sig endelig paa Benene og krøb hen til Rællingen, hvor den blev tjoret. Og der stod den og skalv som et Espeløv, splitternøgen og sagtens ræd for det, som næste Gang skulde hænde, og hele Tiden viftede den med sin løierlige, graa Rumpedot.

Det ringede tredje Gang. Skipperen klavrede op i sit graamalede Styrehus og ringede flot i Maskinen. Den lavhalte Baadsmand hinkede indover Bryggen og pirkede Trosserne løs og spyttede i Hyt og Veir.

Da kom der ilsomme Skridt nedover Gaden. „Gunnufsen!“ gaulede en Stemme. „Gunnufsen! Vent en Hal’ og en Bede!“ Og Skipperen brummede og ringede atter i Maskinen og Stemmen kom nærmere, og i et Sprang var Manden ombord, saa det klang i Strengene paa den Guitar, der hang paa hans Ryg.

Thi Manden havde en Guitar paa Ryggen;

men dog saa han ikke ud, som om han hørte til Frelsesarmeen eller noget andet af de Samfund, der nuomstunder spiller paa Strengeleg og synger dertil. — Langtifra, han hørte ikke til der! — Han var en ubegribelig Fremtoning. Jeg kunde aldeles ikke klassificere ham, — og jeg pleier dog ellers saa nogenlunde at kunne sige, hvad det er for Slags Folk, som reiser paa de smaa Skibe i Skjærgaarden. Men Manden med Guitaren greiede jeg ikke.

I Klædeveien var der ikke noget videre rart ved ham. — Det var Sjøstøvler paa Tamp, gamle, lappede Buxer, en islandsk Trøie og en bredbræmmet Filthat. — Der var ingenting at sige paa det. — Men slig som den bredbremmede Filthat s a d! Hei san! paa Snur, med en Dunk i Pullen, med den ene Bræm høit tilveirs og den anden brættet ned over Øret. Og saa bar han Hovedet som en fribaaren Mand, rakt og stolt som Jarlen af Bothwell. Brunrødt var Fjæset af Vind og Veir; Sjømands barkede Hud. — Hans Næse var endog overflødigt rød; men hvor dette Purpur klædte den krumme Klo! Og Øinene lyste af en ustanselig Munterhed, og det graasprængte Skjæg kunde slet ikke skjule den lystige Mund.

Hvad i al Verden kunde dette være for et

Menneske? — Han snakkede den mest uforfalskede Dialekt; det yrede af kaade Ord, som ingen „dannet“ Skipper tager i sin Mund, uden naar han er fuld. — Og da ingen mere vilde høre paa hans Prat, krøb han ind i et Hul af en Røgesalon, stemte sin Guitar og satte sig til at synge.

Midt i den graa Morgen! Det blæste og smaaregnede; hele Verden var graa, alle Mennesker grætne; — men han sang minsæl, saa det lysnede om Skuden.

Og saa var det en fransk Vise; — en Chanson af dem, Studenterne pleier at synge i sine smaa Cabareter ved Boul' Mich.

— O, du min Elskede! Hvor har du ikke voldt mig mange Sorger, og hvor mangen Gang har du ikke sveget mig! Men jeg har altid tilgivet dig, altid glemt, altid smilet, naar du kom tilbage.

— O, du min Elskede! Hvor ondt det gjorde! Og hvor bitre Taarer har jeg ikke grædt for din Skyld! Men min Sorg rørte ikke dit Hjerte; derfor skjulte jeg mine Taarer for dig; thi hvergang du saa mig græde, da lo du, ja da lo du kun høit og haanligt. —

— — Missionsdamen saa paa Sangeren med sit sorteste Blik. Hun misbilligede i den

Grad, at hun svællede ud. Hun sad og æsede med foldede Hænder. Men uden at anfægtes sang han videre med sin smukke, klare, lidt smægtende Stemme.

— — O, du min Elskede! Idag forlader Verden dig! Idag sidder du alene tilbage. — Aa, kom tilbage, min Elskede! Kom hjem til din gamle Rede! — og en Ting skal jeg love dig og altid holde: Aldrig skal du høre mig le af dig, om jeg nogengang skulde se dig græde! —

„Aa langt?" Det var Skipperen — han stod foran mig med Pengetaske paa Maven og en rød Billetbog i Næven. — Ja, aa langt ja —! „Helt frem," svarede jeg — skjønt jeg ikke anede, hvor det var henne.

Sangeren sad og klunkede inde i sit Hul — nu og da sang han nogle Strofer med høi Røst. — „Hvem er det —?" spurgte jeg Skipperen.

Det varede lidt, før Svaret kom. Han skrev langsommeligt Billetten ud og smilte lidt. — Saa stak han Blyanten i Munden, foldede Billetten sammen, gav mig den, tog Blyanten ud af Munden igjen og svarede endelig:

„Aa. — Han? — Det er jo Digteren." Og saa smilte han lidt igjen; det var umuligt at

afgjøre, om dette Smil skulde betyde Medlidenhed eller Velvilje eller kanske noget af begge Dele. Men mere fik jeg heller ikke at vide; nu gik han hen til Manden med Sauen.

Min Nysgjerrighed blev for stærk; jeg maatte hen og hilse paa Digteren. — Jeg krøb ind til ham i hans trange Kahyt, hvor han sad bag Bordet og netop tændte sin Snadde; — Guitaren havde han stillet op ved Siden af sig, — med Halsen lænet mod Væggen.

„Ah, cher et illustre Collègue!“ udbrød han, da jeg forestillede mig for ham. “Vil De tækkes med en gammel Sangers Selskab? Sid ned i Bodoaren; — nu kommer snart Kamilla med Kaffe.“

Han slog ud med Haanden og bød mig tilsæde med en festlig Grandezza. Der var i hans Væsen en saa absolut Overlegenhed — en saa naturlig Nedladenhed, at jeg følte mig helt forlegen. — Jeg maatte jo nævne, at Skipperen ikke havde sagt mig hans Navn, bare kaldt ham Digteren.

„Nei, De kjender ikke Gunnufsen,“ sagde han og strøg sig gjennem Haaret, “Gunnufsen er stor! Gunnufsen er den mest gjennemførte Tamp, De vil kunne møde. — Gunnufsen er en Trompedolk og en Furteknurr. — Forstaar

De Dybden af disse Gloser? — Det er Gunnufsen; — men jeg er ikkun afdøde Tom Theiste, til Tjeneste."

Han bukkede helt fremover Bordet.

Tom Theiste? — Det dæmrede svagt for mig, dette Navn; — havde han ikke for umindelige Tider siden skrevet en Samling Vers? —

„Oh, mon tresor!" lo han, „gjør Dem ingen Umage. Jeg forlanger slet ikke, at De skal kjende mine samlede Værker. Som før bemærket, er jeg forlængst afdød. — Jeg tilhører de uberømte Klassikere; — mit Navn er for evigt slettet af Literaturhistorien. — Men jeg er opstaaet som Frank Gerson i Illustreret Familieblad, og der har mine Værker flere Læsere, end De vil faa i hele Deres Liv. Men hans vidtløftige Produktion er kanske ogsaa gaaet Dem forbi? Da beklager jeg Dem, unge Mand; men der har vi Kamilla med Kaffe."

Han greb sin Strengeleg og istemte, idet han smægtede hen paa den fede, dvaske og morgengrætne Pige:

„En Sang og en Hilsen jeg til dig vil sende,
Kamilla, som jeg har saa inderlig kjær.
Og denne jeg dig i Erindring vil sende,
fordi du ei længer min Kjærest vil vær'.

Du maa ikke tro, jeg taber mit Mod,
om du mig foragter og er mig for god."

„Isch!" vrinskede Kamilla og subbede ud paa sine slarkende Tøfler.

„En Kop til, Kamilla!" — brølede han efter hende. „De kjender ikke Visen, min Herre? Ah, — og De tror at kjende Folket, naar De ikke kjender Folkets Poesi? Denne Sølverkilde, som det heder; — den skjuler sig i Folkedybet, men brister sprudlende ren og klar frem paa Kokkepigernes svulmende Læber."

Oprigtig talt — jeg vidste hverken ud eller ind. Jeg har kjendt saa mange forulykkede Begavelser i mit Liv, at jeg ved, hvor let de kan saares. Og ikke for alt i Verden vilde jeg saare denne Mand, hvis der bag hans lystige Væsen skjulte sig et bittert og nedbøiet Sind. Hvad han mente med sit Snak om Frank Gerson, kunde jo være det samme foreløbig. Jeg foretrak at konversere; — om han boede her paa disse Kanter til Stadighed? —

„Til Stadighed —? Ja, min Salighed bor jeg her til Stadighed. Naar man, som jeg — lever af Agerbrug, Fiskeri og Kvægavl, er man nok nødt til at bo her til Stadighed. Ikke for det, at jeg vilde bo andet Steds. De ser foran Dem et tilfreds, et ganske lykkeligt Menneske.

Jeg har et deiligt Hus med Marker og Enge, tre Kuer og en Hest, som er tyve Aar og heder Jeremias. Og saa skulde jeg ikke være lykkelig —!“

„Ja, men nu paa denne Tid“ — indvendte jeg. „Vinteren kan vel ofte være lang.“ —

„Vinteren?“ raabte han haanligt. „Forstaar De ikke, at den sene Høst og den mørke Vinter er den pragtfuldeste af alle Aarstider? Og De tror, De har forstaaet Naturen? Nutildags kjender jo ikke Kunstnerne andet til Naturen end den banale blaa Himmel og den banale blaa Sjø og den banale grønne Eng, de kan se med sine dumme Øine om Sommeren. Just naar Naturen levner op — om Høsten — da render de til Byerne. Der gaar de og sjasker i Sølen og Graaveiret og Sladderen og Caféerne og tror, at det er Livet. Haha! De blir tungsindige en Vinterdag ved Havet — eller de blir døsige. De foretrækker Solen i Mai, — disse vilde, forfærdelige Vaardage, som er de eneste, jeg frygter. Da kan det hænde, at ens Hjerte kan bli bundløst bittert, og at det vrider sig alt det, der engang var af Haab og Drøm. Nei, slig en sen Novemberdag — den er som en gammel Ven. Denne sluknede Himmel, denne sluknede Luft

— hei! jeg kan gribes af en djævelsk Munterhed slig en Dag! Af en evig Lykke over at være bortenfor Livets Blaanen og Glitter, over at kunne stryge sit graanende Haar og reise sig høit op i Skodden og drikke med Fader November selv et stort, svalt Bæger for det skjønne, ensomme Øde."

Nu kom Skipperen med sin røde Bog og sin Pengepose paa Maven.

„Hvad sier naa Dere, Gunnufsen," sagde Digteren og slog over i sin løierlige Dialekt. "Naar synes naa Dere, det er greiest at fare — om Vinteren heller om Sommeren?"

Gunnufsen gryntede. „Det kan saagu være et Skidt," kom det tilslut langsomt. „Det er omtrentlig det samme Kjase alletider." —

„Og saa Gigta, Gunnufsen —!"

Gunnufsen sukkede. „Ja Gigta, ja," sagde han og stabbede ud.

„Har De lagt Literaturen ganske paa Hylden?" spurgte jeg, da vi var blevet alene.

„Langtifra. Literaturen er mig altid en kjær Tidkort. Det og intet andet burde den være for alle Gentlemen. Jeg har egentlig altid været Amatør; — min Ærgjerrighed har ikke været synlig for blotte Øie. Kanske heller ikke mit Talent. I den mest forstokkede Prosaperiode

var jeg Romantiker og skrev Vers. Folk troede, jeg var gal. Tænk, Dramaer paa Vers i Otti-aarene! Saa De kan da tænke, jeg blev refuseret. Og saa gav jeg det op. Jeg skrev for Bordskuffen, naar jeg skrev, og det gjør jeg endnu. Det er bare nu og da, naar Aarsvæxten slaar feil eller Fisket mislykkes, at jeg skaber mig om i Frank Gersons Skikkelse og atter træder frem for det store Publikum og leverer Bunkevis af Oversættelser for den mere beskedne Provinspresse samt deilige Romaner for ukjendte, men uhyre udbredte illustrerede Blade. Kniber det, leverer jeg Leilighedssange til mine Medbønder — Bryllupsviser og Begravelsespoemer à to Kroner pr. Stykke. Men det er altsammen Frank Gersons Arbeide. Tom Theiste derimod er fornem. Han skriver bare for Bordskuffen og foragter de billige Laurbær.“ —

Saa greb han sin Guitar og sang en lystig Vise. —

— Jeg havde jo intet Maal, saa jeg fulgte gjerne med ham, da han inviterede mig med sig hjem, for at jeg skulde se, hvordan han havde det. —

Vi krabbede iland paa en forvirret Stenhaug, som skulde forestille en Brygge. Nogle Kasser og Pakkenelliker, som Digteren havde

sendt ombord allerede Aftenen i Forveien, blev langet iland og skjult under et gammelt Raaseil.

„Det greier Jeremias,“ sagde han, men i det samme hørte vi lige ved os en ilter Pigestemme: „Far! Velkommen hjem! Velkommen hjem!“

En grøn Sjægte med rødt Raaseil var skudt frem bag en Holme nær ved og kom med god Fart lige mod os. En halvvoxen Jente sad ved Roret; — nu sprang hun fint som en Erle henover Toften, bjergede Seilet og slog det fast med en Knude af Skjødet. Og en-to-tre var hun over Tofterne igjen — nede ved Roret — haardt over med det, og Baaden gled sagtelig tæt forbi de yderste Bryggestene.

„Saa tidlig Dere kommer idag,“ sagde hun. „Jeg holdt jo paa at komme forsent, og det er aldrig hændt mig før.“

„Det er Gigta til Gunnufsen,“ pæsede Digteren, vi slæbte hans Kasser ned til Baaden. „Naa, staar alt godt til hjemme, Marianne? Du sparede Jeremias, ser jeg, og tog Sjægten isteden?“

De pratede sammen hele Tiden — uden at tage Hensyn til mig. Det var de tusen smaa huslige Anliggender; — hvor mange Æg der var kommet i Hønsehuset, og hvor mange

Liter Melk i Fjøset. — Saa havde Marianne begyndt at lægge Æblevin, og det var jo en stor Begivenhed, og saa var to la Francer sprungne ud, og det var ogsaa vidunderligt. — —

Jeg sad og saa paa den lille, spinkle Ting, som snakkede saa fornuftigt med sin graasprængte Fader. Hendes store Sindighed smittede selv ham; Hatten sad ikke mere paa Snur, Guitaren var lagt i Voxdug. — Poeten var med et bleven Bondemand. Og det var lille Mariannes Skyld altsammen! Han havde slet ikke nævnt hende til mig underveis; men det var saa sandelig ikke det samme som, at han ikke brød sig om hende. Han blev en anden, strax hun kom. Ingen forsoren Grandezza mere; — en egen Stilhed. Nu var det Alvor. Ingen Kjærtegn, ingen ømme Gjensyns Ord; — alt sligt var ganske overflødigt mellem denne Fader og dette Barn. Alting mellem dem var paa det Rene; der trængtes ingen Forsikringer.

For et underligt lidet Væsen! Hvor gammel kunde hun være? Fjorten-femten Aar? Kanske; — hun var omtrent saa paa Størrelse og i Udvikling. Men trods sit korte Skjørt var der noget voxent over hende; kom det kanske noget af Strikketørklædet, som saa pudsig gammelkoneagtig var bundet i Kors

over Skuldrene, medens Enderne var knyttet i en stor Knude bag paa Korsryggen? Eller var der noget i Ansigtets Udtryk — det lille bitte Ansigt, der tittede frem bag det sorte Skaut, hun havde om Hovedet og helt fremover Ørene?

„Der ser De, hvor vi bor," sagde han endelig til mig, i det samme vi gjorde en Baut ind igjennem et Sund. „Nu maa du holde Fremmedkaren med Selskab, Marianne, medens jeg ser, om jeg kan finde noget lækkert i Teinen, som vi kan faa til Frokost. Og Kasserne kan du bare la bli i Baaden; dem tar jeg paa Haandkjærren."

Marianne og jeg gik opover Stien sammen. Smaaknatterne veg tilside, — dèr laa en bred Eng, og midt paa Engen stod et snurrigt, gulmalet Hus. Ja, minsandt var det snurrigt! Fra først af havde det vel været et af de almindelige, firkantede Skjærgaardshuse; men der var bygget til smaa Bislag og Trapper og Svalegange i en eneste munter, lunefuld Forvirring.

Og midt paa Tunet stod en hvid- og rød- og blaamalet Flagstang med blank Knap paa Toppen. —

Vi kom ind i en trang Forstue med en stor

Messinglygte i Taget; — men Marianne gik foran og aabnede en hvid Dør ind til en stor Stue. Denne Stue laa lavere end Forstuen; vi maatte etpar Trappetrin ned først. —

En lun, gammeldags Hygge slog en imøde fra de mørke Vægge, de godslige Lænestole og Speilet med forgyldte Zirater rundt Rammen. Jeg saa mig om, medens Marianne gik ud og stellede istand, og efterhvert som jeg saa mig om, skiftede Stuen Præg. Godsligheden veg. Dette Hjem var saavist ikke bygget op under en harmonisk Udvikling. Det var Stumper og Stykker, der ligesom var skyllet sammen efter et Skibbrud. Mest var det Billederne, som fortalte. Fotografier af unge, forrykte Mennesker paa Terasserne i Versailles; — Tom Theiste var Midtgrundsfigur; — han løftede en ung, nydelig Pige høit i sine Arme, og den unge Skare omkring dem svang sine Fløilsbaretter for at hylde Parret. Men Tom Theiste var ikke den samme som nu; — en opløben Krøltop var han, smal og fin og nydelig og forelsket i denne yndefulde Skabning, som sad smilende i hans Arme og holdt en Rose hen til hans Mund!

Andre Billeder. — Haandtegninger. — Og Malerier! Og paa dem alle gik Tom Theistes

Skikkelse igjen, men ung, lys, henrykt af Ungdom. —

Og midt paa Væggen hang et større Billede i kostbar Ramme. — Det var Portræt af en ung Kvinde; — jeg kjendte hende jo. Det var hende, som jeg havde seet paa Fotografiet, — hende, som Tom Theiste havde løftet i sine Arme paa Terasserne i Versailles.

Et deiligt Billede af en deilig Pariserinde, — jeg blev staaende og betragte det længe, og jeg lagde ikke Mærke til, at den unge Pige var smuttet ind over Tæpperne og stod bag mig.

„Det er Mor," sagde hun saa pludselig, at jeg fór sammen.

Jeg vendte mig, og nu saa jeg, at javist var det hendes Mor. Hun havde taget Skautet og Træskoerne af; hun havde pyntet sig med en hvid Blondestrimmel om Halsen. Hun havde et fint, sort Skjørt paa og smaa, udskaarne Sko. Og nu saa jeg, hvor hun lignede Billedet! — Den samme sjeldne, smidige Skikkelse, den samme sjeldne, cendré Haarfarve, de samme store, store Øine, der saa og saa, som om de grundede, men aldrig fandt Bund.

„Deres Mor er fransk?" spurgte jeg.

„Ja. — Mor var fransk," sagde hun. Saa

lagde hun til, ganske sagte: „For hun er død nu. Mor er død for mange Aar siden."

„Saa kan De kanske ikke huske hende engang —?"

Hun smilte lidt forlegent. „Nei, jeg kan naturligvis ikke huske hende, for jeg var bare et Aar, da hun døde. Men Far har fortalt mig saa meget om hende, at jeg synes, jeg husker hende tydeligt alligevel. Altid, naar vi skal ha det rigtig deiligt, saa maa Far fortælle mig om Mor."

Hun stansede; men jeg saa, der var noget mere, hun gjerne vilde fortælle; noget, som hun ikke rigtig kunde faa sagt. Hun blev lidt rød oppe ved Tindingerne — hun flettede Fingrene sammen; men tilslut kom det alligevel.

„Far siger altid, at naar han faar rigtig mange Penge, saa skal vi to reise til Frankrig og se alle de Steder, hvor han og Mor gik, da de var unge. Og saa vilde jeg saa gjerne se, hvordan Mors Grav ser ud. Det er ligesom saa rart, at hun skal ligge saa langt borte."

„Nei, saa Dere skal reise til Frankrig, Dere to," sagde jeg. „Ja, der er det deiligt." —

„Har De været der?" spurgte hun ivrigt, og nu slog hun de store Øine helt op mod mig. „Har De været i Paris?"

„Aa — mange, mange Gange."

„Og der er deiligt —?" Hun stirrede spændt paa mig — graadig efter at høre min Begeistring.

„Deiligt?" sagde jeg. „Det er det deiligste paa Jorden."

„Det deiligste paa Jorden —! Ja, det var det, jeg vidste. — Det siger Far ogsaa." — Øinene skinnede af jublende Stolthed —; men lidt efter sluknede Gløden i Øinene; hun saa tilside og sagde trist: „Det er saa rart, at det netop er dér, Mor ligger begraven. Jeg vilde saa gjerne havt hende herhjemme. Paa Kirkegaarden her. Saa kunde Far og jeg gaa op til hende og pynte Graven hver Lørdag, slig som alle andre gjør. Det er, ligesom de ikke er rigtig døde, naar de — saan — har dem hos sig. — Aa, jeg har bedt Far saa mange Gange, om vi ikke kunde faa hende hjem; men han siger, det ikke kan la sig gjøre." —

„Aa, — det kunde da vel hænde —"

„Nei. — Og saa koster det saa mange Penge." —

„Ja, men naar Dere nu faar rigtig mange Penge og skal til Paris, saa kunde Dere jo ta hende med Dere hjem."

Hun saa op paa mig med blanke, bedrøvede

Øine; saa rytsede hun paa Hovedet og sagde: „Jeg ved ikke, jeg; — men det er, ligesom jeg ikke tror, vi faar de Pengene. Tænk, undertiden tror jeg, det er noget, Far mest siger til mig for at gjøre mig glad.“

I det samme rumsterede Tom Theiste i Forstuen. „Marianne!“ raabte han. — „Jeg har fire smaa, fine Hummere med. Kom og skynd dig at gjøre Frokosten istand.“ Og ude var hun. —

Jeg stod endnu og saa paa Billedet af den unge Pariserinde, da Tom Theiste kom ind.

„Det er et ganske vidunderligt Billede,“ sagde jeg. „Jo mere jeg ser paa det, desto mere beundringsværdigt finder jeg i det.“ —

Han svarede intet — stod lidt bagenfor mig, saa jeg ikke kunde se hans Ansigt.

„Hvem er det, som har malet det?“ spurgte jeg.

„Det er — — det er en af mine Venner fra dengang.“

Stemmen var saa langsom og alvorlig, at jeg uvilkaarlig vendte mig og saa paa ham. Men alle Træk var stængte, ingen kunde se over hvad.

„Hvor længe er det, siden Deres Frue døde?“ spurgte jeg deltagende og for at komme forbi.

Han svarede ikke strax. Smilte lidt og sagde: „Det er vel Marianne, som har fortalt Dem om hende?“

„Ja. — Hun sagde, at hendes Mor døde, da hun var et Aar.“

Han gik langsomt hen i Halvmørket ved Væggen og satte sig i en bred Armestol. „Aaja,“ sagde han roligt. „For Barnet er hun død. Det gaar jo ikke an, at hun faar vide, at hendes Mor lever. Det kan De nok forstaa.“

Jeg var ganske forfærdet. Hvad var det for en Menneskeskjæbne, jeg her stod ligeoverfor? Og hvordan skulde jeg kunne forstaa, at denne rolige og alvorlige Mand, som sad der mørk og haard i Blikket, — at han var den samme som den forsorne Sanger, jeg for etpar Timer siden havde seet hoppe ombord i Gunnufsens Dampbaad? Der findes dog intet saa usandsynligt som de Mennesker, man træffer i Livet.

Skjønt — naar jeg tænkte mig om: jeg havde jo seet, hvordan han skiftede Maske. Dengang vi kom til Bryggen, da var han pludselig blevet et andet Menneske. Da havde han puttet Piben i Sæk og Guitaren i Voxdug, da havde han taget Sorgerne op paa sine brede

Skuldre og gjemt sin forsorne Lystighed til næste Byreise.

— Det gjorde mig ondt, at jeg uforvarende var kommet ind i et andet Menneskes sørgelige Hemmelighed, og jeg sagde ogsaa dette til Tom Theiste. Da smilte han vemodigt og rystede paa Hovedet —: „Det gjør saamænd ingenting. — De kan saamænd gjerne faa høre altsammen, siden vi nu alligevel er kommen ind paa det Kapitel. Ja, ser De — det var jo i Ungdommens fagre Tid, det hændte. I Paris. En festlig Tid med Venner og Veninder, Morskab og Arbeide; — aa, ingen Mand i Norge har havt slig en Ungdom. Havde jeg ikke havt den, saa vilde jeg ikke eiet denne velsignede Evne til at kaste alt af, glæde mig og synge som en Ungdom frisk. — Naa, Tiden gik! Jeg skulde bli Digter; jeg skrev Vers og Dramaer. — I Slutten af Ottiaarene! Hva? Gudvelsigne Dem, saa skjønner De nok, hvordan det maatte gaa. — Tilbagesendte Manuskripter, refuserede Dramaer — hele Kasser fulde af ubrugelige Noveller — Makulatur, min Herre! Naa, i Paris gik det endda an. Jeg havde jo mine Venner, og jeg havde min lille Veninde — Marianne, som De ser hænger der. Ak Gud, hvor høit vi elskede hinanden! Og

hvor sød og munter og trofast hun var! Hun delte gode og onde Dage, — tilslut smaasultede vi sammen, men lige munter var hun, lige tapper en Kamerat.

Tilslut maatte jeg hjemover for at se at faa noget at leve af. Og da begik jeg min store Synd mod hende. Jeg lod hende bli med. Det var nu hende, som forlangte det; — Herregud — naar man er forelsket, saa. — Og saa kom vi da hjem. Til Ottiaarenes Christiania! Der skulde doceres. Gudbevare mig; — jeg kom fra de glade Kamerater i Luxembourg-Kvarteret og havde Hovedet fuldt af muntre Viser. Men her — her skulde der ikke synges Viser! Her skulde der enten digtes, saa der stinkede Bondesved lang Vei, eller ogsaa skulde der filosoferes over alle Verdens Problemer. — Om det saa var Elskoven, saa blev den et Problem, som der skulde prækes om og doceres over!

Tilslut kunde vi ikke mere. — Vi reiste vor Vei nedover Kysten. En vakker Dag kom vi hid — og Marianne syntes, her var fortryllende. Det var Bretagne, sagde hun, og Bretagne var det deiligste, hun vidste. Saa slog vi os ned her. Sommeren udover og Høsten og Vinteren. — Udpaa Vaarkanten kom vor lille

Datter, — og sammen med hende kom Fattigdommen. Den sorte, sure, skrækkelige Fattigdom. — Aa, De kan da skjønne, hvad det maatte være for et Solskinsbarn som hende, De ser paa Billedet. Hun sygnede hen. Hun græd Nat og Dag. Hun længtede sig syg efter Frankrig. Saa tilslut tog jeg mig sammen. Jeg tilbød hende at reise tilbage. Jeg skulde bli her med Barnet. Hun jublede! Hun blev forelsket i mig igjen, hun lovede at være mig tro og vente paa mig eller vende tilbage. — Jeg vidste jo godt, at alt var forbi; men det sagde jeg hende naturligvis ikke. — Saa fik jeg gjort et stort Laan — Gud ved hvordan! — Og saa reiste hun. Og siden har jeg intet hørt fra hende. Men gjennem andre ved jeg, at hun har det godt. Hun er smuk og glad som før — hun er godt gift og har etpar søde Børn, som hun forguder. Hun elsker sin Mand og er den bedste Husmoder, hun er god mod alle sine Omgivelser, en Solstraale paa Jorden. — Gud velsigne hende — det var netop det, hun var: en Solstraale paa Jorden. Og det er det jeg vil, hun ogsaa skal være for Barnet. — En deilig Mor, som hun aldrig har seet, men hvis Engleøie vogter alle hendes Veie.«

Det var det utroligste, jeg nogensinde havde

hørt; — ikke et bittert Ord, ikke den mindste Beklagelse over, at hun havde ladet ham alene tilbage og var reist sin Vei til Glæde og Lykke uden at bekymre sig om sin Ven og sit lille Barn! Jeg vilde næsten ikke tro mine egne Øren; og jeg spurgte ogsaa, om han virkelig for fuldt Alvor mente, hvad han sagde.

„Naturligvis. — Hvorfor ikke —? Naar jeg siger til Barnet, at Mor er død, saa lyver jeg ikke. Marianne er død. Min Marianne. Den, jeg elskede, er ikke mere; den, som nu er, har jeg intet med at gjøre.“

Ja, tænkte jeg, det er en Spidsfindighed, som man kan trøste andre med; men at trøste sig selv med den, troede jeg var umuligt. Og desuden: —

„Er De aldrig ræd for, at hun en Dag pludselig skal komme tilbage, ligesaa pludselig som hun dengang forsvandt? De ved, en Mor, som forlanger at se sit Barn, — ingen forlanger Hensynsfuldhed af hende. Og da vilde det bli slemt for Deres Datter. Ikke sandt? Har De aldrig tænkt paa det?“

Han smilte igjen; — et besynderligt, fraværende Smil.

„Det er rart, at De spørger om dette, — for netop det drømmer jeg mindst en Gang om Ugen. Det er en forfærdelig Drøm, kan

De tro! — Hun kommer pludselig ind i Stuen her, og hun ser ganske ud som der paa Billedet. Hun siger kort og godt, at hun er reist hid for at hente sin Datter. Men saa kommer det værste af alt —"

„Hvad er det?"

„Jo — for saa drømmer jeg altid, at Barnet tar Parti for hende. Min lille Pige blir rasende paa mig. Jeg har løiet for hende, siger hun. Jeg har sagt, at hun ingen Mor har, og saa har hun jo èn alligevel. Den deilige Mor, som hun elsker saa høit. Aldrig kan hun tilgi mig det. Og saa gaar de. — Begge to gaar ud af Døren og lukker den efter sig, og jeg sidder igjen i det tomme Værelset og vil raabe paa dem, men kan ikke faa en Lyd frem. Og saa vaagner jeg med en forfærdelig Hjertebanken og koldsved over hele Legemet. Hehe — det er et rent Mareridt; jeg kan ikke tænke mig et værre Mareridt."

„Og De er ikke ræd for, at det kanske —"

„Nei, nei — det er og det blir bare en Drøm. Jeg sagde Dem jo, at hun er lykkelig, der hun nu er. Hun elsker sin Mand og sine to Børn. Og selv om hun kanske ikke helt har glemt mig og det lille Væsen, hun fødte her i Sorg og Fortvivlelse, saa vil hun helst

glemme alt det. Hun vil flygte fra det, som for den største Ulykke, der nogensinde kunde ramme hende. Nei, hun kommer nok ikke. Jeg er ganske, ganske tryg. Hun er død — for alle Tider er hun død, — baade for mig og for mit Barn.“

Lidt efter kom Marianne og bad os ind til Frokost. Da vi havde spist, skulde de vise mig Eiendommen. Og De kan tro, de viste frem! De var som Børn begge to! Jeg ved ikke, hvem der var stoltest og lykkeligst, den store, stille Mand eller den lille, spinkle Pige. Først og fremst Huset med alle dets mærkværdige Kotter og Kroger — det maatte vi gaa i gjennem fra Loft til Kjælder. Saa kom Turen til Fjøset, hvor Guldros og Dropla og Blaakua stod og gumlede i sine Baaser. Og Stalden med gamle Jeremias, som knæggede, da vi kom. Og Hønsehuset med de fire og tredive Høner og den deilige store, gule og røde Hane. Saa maatte vi ud i Haven og saa ud over Markerne og Hauene og helt op i den tætte Smaaskau inde under Fjeldet.

Og for en Selvfølelse der laa i Tom Theistes Stemme, da han sagde: „Ja, alt dette eier jeg. Tom Theiste har kjøbt det, Frank Gerson har betalt det.“

— — Om Eftermiddagen maatte han ud paa Marken og udføre noget Arbeide, som ikke paa nogen Maade kunde opsættes. Det var for galt, at han maatte gaa fra netop nu, naar han havde Gjæster; men jeg maatte undskylde — og saa fik Marianne holde mig med Selskab saalænge.

Saa satte Marianne og jeg os ind i den store Stue, som var dobbelt hyggelig nu, da Tjenestepigen havde lagt godt i Ovnen, — et stort, gammeldags Spektakel, som durede og knitrede ganske overhændigt, og som kastede sligt koseligt Lys baade af Ovnshullet og nogle lange Sprækker paa Siderne.

Marianne og jeg var bleven svært gode Venner allerede. Theiste vilde ikke vide af, at jeg sagde De til „Barnet", og saa havde vi drukket Dus i Æblevin; jeg skulde kalde hende Marianne, og hun skulde kalde mig Onkel.

„Og her bor du hele Aaret, Marianne — Sommer og Vinter?" —

„Ja," svarede hun forundret. „Det var da et rart Spørgsmaal. Du kan da skjønne, jeg bor her, hvor Far bor."

„Men du er vel inde i Byen lange Stunder iblandt?" —

„Nei, ikke ofte. Bare engang imellem er

jeg derinde med Frugt og Æg og sligt noget, naar ikke Far har Tid."

„Gaar du paa Skole herude, da —?"

„Nei — Far læser med mig. Han siger, at Folk lærer saa meget dumt i Skolen nu for Tiden, at han heller vil læse med mig selv. Og saa siger han, at han synes, det er saa morsomt; han lærer ligesaa meget som jeg, siger han, for han har glemt saa meget. Han har svedet det ud, siger han." Og saa lo hun af fuld Hals, som et lidet Barn; og det var formelig rart at høre, fordi hun saa længe havde snakket saa fornuftigt og gammelklogt, som hun pleiede.

„Hvad læser Dere for noget da?"

„Aa — det er mange Ting, det. Først Sprog — Engelsk og Tysk. Ja, Fransk, det snakker jeg jo i Forveien, for det er jo Mors Sprog. Og en maa jo kunne snakke sit Morsmaal."

„Ja, det forstaar sig. — Og saa er det sligt vakkert Sprog."

„Ja. — Og saa læser vi Historie og lidt Geografi — men det gjør vi mest paa den Maade, at Far læser op for mig om Aftenen lange Stykker om det, som er hændt i Verden, — det er Historie. Og saa læser han Be-

„Tror du aldrig, din Far tænker paa at reise ud igjen?“ —

„Far, nei? Far, som er saa glad i alt her? Du kan da skjønne, han ikke reiser. Hvad skulde der da bli af Guldros og Dropla og Blaakua og Jeremias —? Ja, tænk bare paa Jeremias, Stakkar? Hvad skulde der da bli af ham? Nei, Far synes, her er det deiligste Sted i Verden, siger han hver eneste Dag. Han vilde ikke bytte med alverdens Herlighed og Berømmelse. Nei, det har nok været værre for ham før. — Tænk bare paa den Gangen, Mor blev syg og maatte reise, og saa han sad her igjen med mig, som dengang var bitteliden — aarsgammel bare. Og tænk, da han fik Brevet!“

„Brevet?“ —

„Ja — det forfærdelige Brevet med Sørgerand om. Han har ofte fortalt om det, men det er saa sørgeligt, at jeg aldrig beder om det mere. Aa, det er saa sørgeligt. For det var jo i det Brevet, det stod, at Mor var død.“

Jeg kunde ikke se hendes lille, alvorlige Ansigt længer. Der var blevet ganske mørkt i Stuen, saa Kakelovnslyset havde hele Magten og strøg med store, gyldne Flager hen over Væggene.

Jeg vidste intet at svare denne forskræmte Barnestemme, jeg var bare glad, da den igjen begyndte at tale henne fra Mørket.

„Dengang havde Far det forfærdelig ondt. Aa, jeg kan ofte sidde længe og tænke paa, hvordan han saa ud i Ansigtet den Dagen. — Det var vist dengang, han fik alt det graa i Skjægget og Haaret; — jeg kan aldrig huske ham anderledes. Og Far er da altfor ung til at være graa; han er jo bare nogle og firti. — Men tænke sig ham gaaende her alene — herude i Ensomheden, han, som var vant til bare at ha det fornøieligt — og saa gaa og tænke paa, at hun, som han var saa glad i, at hun aldrig mere skulde komme igien, at hun var kold og død og laa paa en Kirkegaard langt borte, der, hvor de to engang havde havt det saa deiligt sammen. Aa, jeg synes, det er saa trist, saa trist! Jeg skjønner ikke, hvordan han kunde holde det ud, og hvordan han endnu kan være saa god og snil og munter, som han er.“ —

„Jamen — du kan da skjønne, det har været godt for ham, at han har havt dig. Havde ikke du været, Marianne, saa er det ikke vist, at han havde været saa god og saa munter. Men du hørte jo selv, han sagde, at

det var for dig, han havde gaaet og stelt og pudset rundt om i Huset og ordnet det saa morsomt med alle Kuene og Hønerne og Jeremias. Hva? Kanhænde han skriver for dig ogsaa nu og da? — Og læser op for dig?"

„Ja, da jeg var mindre, da skrev han Eventyr for mig og tegnede Billeder til mig og malte Billederne med Vandfarve. Det syntes nu ialfald jeg var de fornøieligste Billedbøger, jeg havde seet. Men nu er jeg jo blevet for stor for Eventyrene. Saa nu er det bare hver Lørdag, — da læser han op for mig, hvis han har skrevet noget i Ugen, som skal trykkes i Familiebladet."

„Saa da læser han op for dig —?"

„Ja. — Da læser han op. Selv ler han bare af det og gjør Nar; men aa! jeg synes ikke, der findes noget saa morsomt som det, Far skriver. Det er bare saa vakkert og saa rørende altsammen. Om fine, rige Folk og Adelige og sligt noget. Ja, han kan ogsaa skrive om Fattige; men tilsidst blir de nu rige og glade allesammen alligevel. Og saa er det om unge Piger, som elsker en vakker ung Herre, men saa maa de ikke faa hinanden eller sligt, men tilslut faar de hinanden alligevel. Og det er saa deiligt med det, Far skriver til

Familiebladet, at det ender altid saa godt. Og jeg synes ikke, det er noget at le af; men det gjør Far. Naar vi ikke har flere Penge igjen, saa ler han altid og siger: Se saa! Nu faar vist Frank Gerson til igjen. For han kalder sig altid Frank Gerson, naar han skriver i Familiebladet. — Men det er nu ikke bare det, han skriver heller.“ —

„Ja saa. — Er der noget, du ikke faar høre, kanske?“

„Ja. Men det er en Hemmelighed. Og den vilde jeg ikke ha sagt til noget andet Menneske, men du skal faa høre den, fordi du er det samme som Papa, og du vil vist ikke si det til nogen. Vil du vel?“

„Nei — hvordan kan du tro —“

„Jo, ser du. Far skriver paa et stort Skuespil. Og tænk, det gaar paa Vers!“

„Paa Vers!“

Ja, tænk du, det gaar paa Vers! Og det er det fineste af alt. Der er ikke mange, som kan gjøre ham det efter. Tænk, han siger, at naar det blir færdigt, saa skal det rime altsammen. Er ikke det forfærdelig storartet?“

— Om det var!

„Men det maa ingen vide om. Han arbeider bare paa det om Natten og laaser det ned

i en Skuffe hver Gang, han har arbeidet paa det. Og det er saa rart, for det, han skriver til Familiebladet, det ligger og flyder rundt om, hvor der kan falde sig. Nei, dette er noget andet! Og naar det blir færdigt, vil han ikke kalde sig Frank Gerson mere; — nei du, da skal der staa med store Bogstaver under: Skuespil paa Vers af Tom Theiste. Det blir vidunderligt at se, det."

„Og saa, tænk naar det skal opføres, Marianne!"

„Ja, tænk! Da skal vi ind til Christiania, begge to —"

„Har du aldrig været i Christiania før?"

„Nei. Jeg kunde ha kommet der mange Gange til Fars gamle Tante, men jeg har ikke Lyst til at reise fra Far. Og saa har jeg ikke Tid, — tænk Hønsene og Blomsterne og alt det andre, jeg maa gjøre her! Og saa siger Far, at Christiania er en daarlig By — —"

„Men naar det skal opføres, du!"

„Ja, da ja! Aa, det kan du tro, vi har snakket ofte om! Den Reisen kan du tro, vi har gjort ofte paa Kartet. Jeg ved akkurat paa Klokkeslettet, naar vi kommer til alle Byerne langs Kysten. Og saa, naar vi kommer frem til Bryggen i Christiania, saa staar der en stor,

forgyldt Vogn fra et deiligt, stort Hôtel og venter paa os. Og saa kjører vi afsted gjennem en Masse Gader, med en Masse Mennesker i og elektrisk Lys og Larm og Spektakel og elektriske Sporvogne. Men saa kommer vi frem til Hôtellet, og saa staar der en fin Mand i blaa Frakke med Guldknapper og hilser, og saa gaar vi op i en stor, høi Gang, hvor der er et rødt Tæppe paa Gulvet, som er saa dybt, at vi ikke kan høre os gaa. Og ved hver Dør staar der en Tjener i blaa Frakke med Guldknapper og aabner for os og bukker. Og saa kommer vi ind i et stort, hyggeligt Værelse med et lidet Rum paa hver Side. Det ene skal være Fars og det andet skal være mit. Og der staar store, franske Senge af Mahogny, og tænk! i de Sengene er der røde Silkedyner! Tænk, røde Silkedyner!

Og saa skal vi klæde os paa i vore fineste Klæder, for vi skal naturligvis ha faaet deilige Klæder, før vi reiste — og saa skal jeg ha Hansker og Kaabe akkurat som en voxen Dame. Og saa skal Far byde mig Armen, og saa skal vi to sprade vigtige ud gjennem Gangen, og alle Tjenerne skal bukke og staa paa Hovedet for os to. — Aa, Gud!« — Hun lo, hun jublede og klappede i Hænderne.

„Og saa“ — sagde jeg. „Jeg maa da høre mere.“

„Vil du høre endnu mere? — Ja. — Og saa staar der en stor, svær Vogn udenfor Døren og venter paa os — ikke bare en saan liden Drosche, jeg har seet inde i Byen — nei! en stor, svær en, med to store, svære Hester foran og paa Bukken en stor svær Kusk med brune Bakkenbarter og Kokarde i Hatten og Snorer paa Armen og lang Pisk, og naar vi kommer, saa tager han Pisken og ligesom hilser med den, for det, siger Far, gjør altid rigtig fine Kusker. —“

„Og saa —?“

„Jo, ser du — Saa kjører vi opover alle de lyse Gaderne og ser paa alle de fine Menne-skerne, som er ude og spadserer — for du kan skjønne, det skal være deiligt Veir hele Tiden, medens vi er i Christiania. Og saa holder vi udenfor en stor Restaurant, og der er der igjen Tjenere, som bukker og skraber, hvor vi kommer hen, og der er deilig Musik, som spiller langt borte, og saa skal vi spise under umaadelige Palmer i en Sal, hvor Væggene er bare Hvidt og Guld og Speilglas, og hvor der er umaadelige Lysekroner under Loftet med tusen Prismer. — Og der sidder fine Damer

og Herrer — Damerne i deilige Dragter med Diamanter om Halsen og Blomster i Haaret, og Herrerne i Kjole og store, hvide Skjortebryst. Aa, jeg kan se det for mig altsammen. — Og saa skal vi spise bare det fineste og dyreste, som findes, — Østers og en Masse andet deiligt, som jeg aldrig har smagt, og tilslut Sydfrugter — Vindruer og Oranger og noget, som heder Mandariner, og som Far er saa glad i. Og tænk, saa skal vi drikke Champagne! — For den Aften, siger Far, vi rigtig skal ta Hevn over, at vi har siddet saamange Aar og havt det smaat herborte. Den Aften —! Da skal han og jeg ha det ligesaa fornøieligt og overflødigt, som han havde det, da han var ung og rig — og da han traf Mor. —"

Der kom strax en trist Klang i Stemmen og hun stansede sin Fortælling.

„Men du er jo ikke færdig endnu. Vi er jo ikke kommen til selve Forestillingsaftenen endnu" — sagde jeg.

„Jeg kan ikke forstaa, at du synes, det er noget at høre paa. Det er jo bare noget, Far og jeg sidder og tøver om herude, naar Far er i rigtig godt Humør og han ikke har noget andet at bestille. — Det kan jo godt være, at det aldrig blir til noget — eller at det blir

anderledes, end vi tror. Det siger Far ogsaa altid, og jeg ved jo godt, at jeg ikke maa tænke paa den Reisen for Alvor. Men det er bare saa græsselig fornøieligt, naar Far og jeg reiser slig — bare for Morro; — da er det akkurat, som jeg oplever det; — jeg ser det saa tydelig for mig altsammen; — jeg skulde gjerne tegne det op altsammen bare efter det, som Far har fortalt."

„Og saa, Marianne — saa er det saa deiligt at sidde som nu i Kakelovnskrogen lunt inden Døre, naar det er rigtig utriveligt Veir udenfor, og fortælle de deiligste Historier. Synes du ikke ogsaa det —?"

„Det er det deiligste af alt. Jeg tror aldrig, det kan bli saa deiligt i Virkeligheden, — og kanske det derfor er det bedste for mig, om det aldrig blir til Virkelighed. Jeg har saamænd ofte tænkt paa det ogsaa."

„Men det maa du ikke tænke paa iaften. Iaften maa du bare tænke paa, hvor morsomt alt skal bli — hvor fin du skal bli — i ny Kjole. — Har Dere bestemt, hvordan Kjolen skal være?"

„Ja du kan da skjønne det. Den skal ha en ganske egen Farve — gyldenbrun. Far siger, at mit Navn er gyldenbrunt og at jeg

ogsaa er det. Jeg husker en Høstaften, der kom en sen Solstraale ind i Stuen her og faldt henover en gammel Guldramme, saa den fik slig deilig Farve. Saa sagde Far: Se der! Der har du Mariannefarven. Slig skal Christianiakjolen se ud. Og saa skal der være store, hvide Chrysanthemum hist og her. Men Snittet skal jeg finde ud selv; for det blir ikke Far og jeg enige om. Men det forstaar heller ikke han sig paa. Men jeg har seet en Tegning i et af Familiebladene; det forestillede endda Dronning Margaretha — og det var den nydeligste Kjole, jeg har seet. Og naar jeg nu først skal ha en rigtig fin Kjole, saa skal den ogsaa være mageløs — for den skal jo indvies den Aften, Fars Stykke skal spilles første Gang paa Nationaltheatret. —

Der er vel græsselig fint paa Nationaltheatret?“

— „Ja, du kan da skjønne, at der er fint.“ —

„Far har aldrig været i Christiania, siden det blev aabnet. Saa han kan ikke fortælle mig andet om det, end hvad vi begge har seet paa Billeder. — Men alligevel saa ved jeg nøiagtig, hvordan alt gaar til. Vi kommer kjørende op der om Aftenen, og der er en Mængde Hester og Vogner, som kommer og kjører

igjen, og Folk strømmer ind af alle Dørene — for alle har Lyst til at se Fars Stykke og høre alle de deilige Versene. Og saa kommer vi to ogsaa, og vi er skrækkelig rædde, begge to, og vi tør næsten ikke snakke, saa rædde er vi. Men saa faar vi af os Tøiet og kommer ind i Theatret. — Og det er umaadeligt! Høit og lyst og skinnende! Og der er tusen Mennesker, som sidder der — tusen Mennesker, som alle er komne for at se det, Papa har siddet og digtet herude. Aa — det er rent høitideligt! Og saa kommer vi da ind paa vore Pladse, og Far tager mig i Haanden; for vi har lovet, at vi skal holde hinanden i Haanden hele Tiden. — Og Far tør ikke se sig om; ikke jeg heller. Vi bare hører Folk komme, komme hele Tiden. Vi hører dem snakke sammen om alle mulige Ting, — kanske nogen snakker om Far ogsaa og spørger, hvad det er for en. Og det blir forfærdelig spændende at høre. Og saa — endelig — saa begynder Orchesteret at spille. Tænk, hundrede Mand, som spiller paa en Gang! Og der er mangfoldige Violiner og Trompeter og Trommer. Og Far har sagt, at der er en Harpe ogsaa i Orchesteret, men den bruger de ikke saa ofte. Men tænk, naar de begynder at

spille —! Det blir frygteligt. Tænk, da er det for sent at løbe sin Vei; da maa Fars Stykke op, hvordan det end gaar. Ja, saa sidder vi der, og vi tør ikke se paa hinanden og slet ikke snakke — saa rædde er vi. Og saa slutter Musiken.

Og saa begynder Fars Stykke." —

— „Ja, det blir nok rart for mig, kan du tro. — Tænk! Tænk at faa høre det! Det, som han aldrig har villet læse for mig — tænk, at høre det sagt frem af Skuespillere, som er klædt i deilige Dragter, og som siger det frem saa vidunderligt som den vakreste Musik! Og saa tænk: Vers altsammen! Og der er ingen anden i hele Norge end Far, som kan skrive et helt Stykke paa Vers nu for Tiden — er der vel?"

„Nei — det er der nok ikke — —"

„Nei, — og netop derfor kan du begribe, at Folk blir ganske gale af Begeistring. Og tilslut, saa vil de slet ikke gaa; de bare klapper og raaber Bravo — de vil se ham oppe paa Scenen, — tilslut kommer der én springende og henter ham op. Og saa tænk! Tænk, naar jeg ser Tæppet gaar op og Far komme ind — Far selv — og alle de tusen fremmede Folk klapper og raaber Bravo! — Aa nei, nei!

Det blir den stolteste Stund i mit Liv — og da kommer jeg sikkert til at græde og tænke: Bare nu Mor havde været her — —“

— — —

Ak, lille Marianne! Du gjorde mit gamle Hjerte saa blødt og saa bevæget, og hvergang jeg siden tænker paa dig, beder jeg til Himlen, at Livet maa fare varsomt med dig, og at din Fars Drama aldrig maa blive færdigt.

NOVEMBERDAG HOS GAMLINGERNE VED STENSUNDET.

Den næste Morgen reiste jeg videre med Gunnufsen.

Og Skodden er ligesaa tæt som igaar, og Gunnufsens Gigt er lige ilde. Ingen er der ombord, som synger glade Viser til Guitar. Nei, idag er Stemningen ombord graa. Graa som Himlen og Sjøen og Holmerne, vi reiser imellem. Ogsaa Menneskene er graa. Der er ikke mange af dem idag heller. Det er etpar Koner, som sidder og varmer sig ved Maskinen.

„Her er gaa godt og lift," siger den ene.

„Og saa er det saa handi med Baane," siger den anden.

Baane er en Gut paa 8—9 Aar. Han har været i Byen og faaet nye Sko. Skinnende nye er de, udsyede om Snørehullerne og endnu ganske mahognybrune under Saalen. Og saa

knirker de saa fint. Da kan en nok forstaa, at den lille Knægt er stolt og knirker frem og tilbage paa Dækket uafladelig. — Men af og til kan han ikke lade være; han maa skotte ned paa de fine Udsyninger; thi Mage til Stads skulde ingen have seet!

Moderen er meget øm for ham. Gaar han lidt for langt fra Maskinen, strax kommer det angst og klagende: „Aaola! Aaola! Se dig nu for, at du ikke dætter."

Medens Aaola har forpagtet Styrbord Side til sin knirkende Promenade, er der en ældre, ivrig Mand, som holder sig paa Bagbord Side. Han er gruelig nervøs, gaar fort op og ned med Hænderne foldede paa Ryggen, og inde i disse foldede Hænder knipser han utaalmodigt med Fingrene. Det er ubegribeligt, hvordan han faar det til; jeg forsøger i al Stilhed at gjøre ham Kunsten efter, thi det ser forbandet flot ud. Men jeg kan aldeles ikke faa det til. —

Ikke engang denne Knipsingen er tilstrækkelig for hans Nervøsitet. Han maa ogsaa plystre lidt eller snakke. Eller stanse op og stirre paa et eller andet. Engang stirrede han ogsaa paa mig længe. Jeg kunde ikke begribe, hvad Pokker Manden gloede efter. — Havde jeg en Sodflæk paa Næsen? Eller var der

noget andet iveien? Saa kunde da Manden sige fra; men stille sig op og glo slig — —!

Naa, jeg gloede igjen, saa haardt jeg kunde. Det var virkelig meget morsomt at sidde slig. — Saa rømmede han sig længe. — "Æ — æh. — Vi har det forbandet indknebent idag!" —

Indknebent? Hvad skulde det betyde? Og hvorfor gav Bæstet sig til at le som en Besat? Jeg var paa Nippet til at blive sint; — især da han rystede paa Hovedet, opgav mig ganske, vendte mig Ryggen og optog sin Vandring.

Først lidt efter gik det op for mig, at Manden havde været vittig. Her er daarligt med Plads, mente han. Det var jo Ironi, kjære. Oh! la, la! Jeg havde opført mig som et Fæ og havde fortjent hans Foragt.

Efter at jeg var blevet som Luft for ham, tog han en Sving over paa Styrbord Side, mønstrede Gutten med de nye Støvler, men refuserede ham, og opdagede endelig, at han kjendte en af Konerne ved Maskinen.

Haah? Om det ikke var Polletta?

Jo, det var da det.

„Aa, nei, nei, n e i da! Det var da som en Hændels at træffe Dere."

Den rastløse Sjæl dvælede ikke længe hos Polletta; — han maatte ud paa nye Streiftog.

Men da han intet nyt fandt, vendte han undertiden tilbage til Polletta for at sige hende Resultatet af sine Funderinger.

„Hvis Ti'a altid skulde falde saa lang, som naar en reiser med Passasérbaaden, saa fik en aldrig Ende paa han.“ — Som han skulde til at gaa efter at have afleveret denne Sentens, braastansede han. „Og saa blir en saa u l i e- l i g! Saa k a s e n! En blir mer kvit, end naar som en er paa Arbei'!“

„Aa, ja, det var saamænd saa sandt, at —!“

„Hvor langt skal det være idag?“ spørger Gunnufsen.

Ja, hvorlangt?

„Findes der ikke et Sted, hvor Telegrafen ikke naar én, hvor Posten har vanskeligt for at komme, hvor der ikke findes Landevei, og hvor Dampskibet er en Sjeldenhed? Da vilde jeg gjerne saa langt.“

Gunnufsen forstaar slettes ikke dette. At et Menneske Vinterdag vil et sligt Sted hen, det er de rene Narrestreger for hans sunde Fornuft. Men naar Folk er galne — saa. Og paa Stensøen, der findes nu ikke Telegraf; og Post kommer bare, naar det falder sig, og Gunnufsen gaar bare derud hver fjortende Dag i Høiden. Er det Styggeveir om Vinteren,

hænder det, at han sløifer Stensøen ganske. Og da kan jeg faa sidde der i Fred i maanedsvis ad Gangen.

Vel, saa skal jeg til Stensøen.

*

Der har Tiden staaet stille i femti Aar. Og det er, som den staar stille omkring én fremdeles. Det er en velsignet Følelse.

Der er egentlig to Stens'øer, en indre og en ydre. Imellem dem gaar Stensundet. I Stensundet er der altid blikkende stille, fordi det er saa trangt og Fjeldene paa begge Sider saa bratte og høie, at Kastevinden ikke naar saa langt ned, at den faar kruset Vandskorpen engang.

Midtveis i Sundet ligger der to Huse — et paa hver Side — som speiler sine mangfoldige Ruder i det evigblanke Vand. Huset paa Ydre-Øen er gulmalet med hvide Vindskier og Vinduer, Huset paa Indre-Øen er hvidmalet med gule Vindskier og Vinduer. Ellers er de ganske ens. De er bygget af to Brødre for to hundrede Aar siden eller noget sligt. Og to hundrede Aar — det synes vi fra Byerne er en noksaa anstændig Alder. Men det er anderledes her; der bor en Fisker lige ved, som

har kjendt Sønnen til den ene af de Brødrene. Og naar man siger, det er Løgn, saa lægger han ud med Aarstal og Beregninger, og han lægger til og han trækker fra, og tilsidst faar han naturligvis Ret.

Det er et rigtig rart Sted; for der er ikke andet end gamle Folk, som bor her. Deres Sønner og Døtre er flyttet bort — ind til Byen eller over til Amerika. De kunde ikke trives i Stensundet. Der var ingen Fortjeneste nu, efter at Seilskudernes Tid var forbi. Nei, Stensundet er et Sted for Gamlinger. Men der findes ogsaa en hel Mængde af dem, og de trives vel. De er muntre og vel tilfredse; lader Tiden være, som Tiden er, og snakker helst om Veir og Vind og gamle Dage, da alt var gildt og anderledes paa Stensøen. Da der var Skuder i Sundet Vinteren lang, og baade det hvidmalede og det gulmalede Hus var oplyst hver evige Kvæld, saa det glitrede i Sjøen tværs over fra Hus til Hus. — Da der var en Musikanter, som spillede til Dans, og pene Piger at danse med paa Blaasalen hos Emilie — oja! oja! Der var gildt i Stensundet i gammel Tid.

Jeg bor i det gulmalede Hus paa Ydre-Øen hos Silius Orginiussen. Silius er sex og sytti Aar,

men har endnu ikke et hvidt Haar i sit stutte, rundklippede Skjæg. Silius har været Enkemand to Gange; hans sidste Kone døde for ikke mere end to Aar siden; og ved den tredie Grog sørger han endnu meget over hende. Men allerede ved den fjerde trøster hans ældre og mere modne Ven Maarten ham med det, at han kan jo sagtens prøve engang til — han, som endnu ikke har naaet de firs.

Og saa tænker Silius og Maarten over dette meget længe og indgaaende.

De to tilhører en stærk og herlig Race, — endnu ikke fordummet af Viden og billigt Vrøvl.

— Det er to modige Mænd, som har seet Døden i Øinene mange Gange uden at blinke, og som har sat sit Liv i Vove, hver Gang det trængtes af dem som Gentlemen. — Maarten har et lidet Rum i sin grønne Skjænk fuldt af Sølvtøi, som han har faaet for „hæderværdigt Forhold ved Redning af Menneskeliv“, og Silius er spansk Ridder! Han har sit Ridderkors hængende paa Væggen; thi han synes ikke, det er noget at gaa med. Men det Korset fik han en Gang, han reddede et helt spansk Skibsmandskab fra at drukne. Det var i en voldsom Orkan, saa Bjergningen var et Mesterstykke. Det staar ogsaa udtrykkelig fremhævet

i Udnævnelsen, at Silius havde opført sig som en Helt. Og som d e t klinger paa spansk!

Men derfor gjør de sig ikke vigtige; — selv nævner de saamænd aldrig et Ord om sine Heltegjerninger. Maarten er ikke brøsig over sit Sølvtøi, og man skulde mindst af alt kunne se paa Silius, at han var spansk Ridder. — Faar man alligevel Greie paa det, saa vil de nødig snakke om sine Bedrifter. De holder stærkt paa, at det var saamænd ikke noget særskilt; selvfølgelig maatte de gjøre det; — naar man er Gentlemen som de, betænker man sig ikke. Og naar man saa har det paa det rene med Vorherre, saa. —

Silius og Maarten er Venner fra Barndommen. De har faret om Verden sammen endel Gange; de har delt sammen trolig Sorger og Glæder.

Men i det sidste har de faaet en Kamerat, og det er Nikkelai. Lille Nikkelai er bare fire Aar; der er ingen saa liden, hverken paa Indre- eller Ydre-Øen. — Og der er naturligvis heller ingen, som har en slig naturlig Begavels'; hverken stor eller liden. — Nikkelai tilhører de to Gamlinger; thi begge to er Bedstefar til ham. — Han er Maartens Sønnesøn og Silius's Dattersøn, men da baade Maartens Søn

og Silius's Datter er døde, bor Nikkelai hos sine to Bedstefædre.

Ja, han bor hos dem begge; han har Seng og Soverum baade i det hvide og det gule Hus, og sin egen Pram har han, som han ror med, hvorhen han har Lyst,

Baade Silius og Maarten beiler til Nikkelais Gunst; — og det kan blive ilde nok; thi de to Gamlinger er ikke fri for at være skinsyge paa hverandre. Det er nu især, naar det skal afgjøres, hvor Gutten har faaet sine mageløse Egenskaber fra; thi da vil begge to have Æren.

Forleden Dag var det nær gaaet galt, skjønt Foranledningen var saa uskyldig. Maarten var kommen ind med sine Teiner, og nu stod Silius og Nikkelai paa Bryggen og skulde se ham lægge Hummeren i Kasse.

Hver Gang nu Maarten tog op en undermaals Hummer, som maatte sorteres ud, raabte Nikkelai: „Der er en Skillingsmand!“

Skillingsmand er en Betegnelse fra ældgammel Tid, da en voxen Hummer — det vil sige en Kar paa over 8 Tommer — blev betalt med $2\frac{1}{2}$ til 4 Skilling. Men de smaa Tasser, som maalte mindre end 8 Tommer, de blev kun betalte med en Skilling, og derfor kaldtes de Skillingsmænd. —

Nu skal der naturligvis altid et kvikt Øie til for strax at sige, om det var en Skillingsmand eller ei, og det var dette kvikke Øie, Nikkelai viste han havde den Morgen.

Da nu de to Gamle sad og drak Kaffe alene, henfaldt de i Betragtning over, hvor ubegribelig klog den Gutten var.

„Han er saagu kvik som en liden Stingsild,“ sagde Silius og smurte extra tykt Smør paa Brødet med sin Tollekniv.

„Og saa uden at blunke! Staar ikke Gutungen der paa staaende Flækken og ved alt det i Forveien, som voxne Folk maatte grublisere over! Ja, er ikke han et Mirakels, saa —“

„Det er, som jeg skulde se mig selv den Tid, jeg var liden,“ sagde Silius og drak den sidste Slurk Kaffe ud af sin store Spilkum.

Dette sagde visselig Silius halvt i Spøg og for at faa Maarten forarget; thi han vidste godt, at Maarten ikke taalte Spøg i det Stykke. Men Silius burde heller ladet være at sige det; for Maarten blev strax ordentlig vond.

„Du?“ sagde han og stansede Skalken, som han netop skulde bidt af. „Kommer nu du med dette igjen?“

„Jaha," svarede Silius. „Forstanden, den har han nu fra mig. Jeg var ikke mere end fem Aar, da jeg kunde Bogstaverne."

Hertil svarede Maarten, at Silius gjorde noget ganske andet, da han var fem Aar, og det var meget krænkende sagt af Maarten; men han var oprigtig vond.

Silius stod just og skjænkede ny Kaffe i sin Bolle, og da gjaldt det ikke at forivre sig, saa han svarede ikke, før han havde skjænket hele Bollen fuld af sort og klar Kaffe.

Men da han havde puttet etpar store Klumper Kandissukker nedi Kaffen, svarede han stille: „Og var kanske ikke jeg Numer en for Presten? — Jeg husker ikke rigtig, hvordan det var med dig dengangen —"

Det huskede nu den ondskabsfulde Silius meget godt. Han huskede meget godt, at Maarten maatte „gaa om", at han ligefrem blev vist bort første Gang, han prøvede at gaa og læse. Saa man kan da forstaa, hvad det var for noget forskrækkeligt noget, den spanske Ridder havde insinueret.

Maarten blev ogsaa saa vond, at han gik. Han gik fra den deilige Skalk, og det uagtet Skalk var det bedste han vidste, især naar der var godt med Smør og Pultost paa. — Ja, han

gik lige paa Dør — men i Døren vendte han sig og brølte:

„Du! Du tror, det er efter dig, han har det! Du er ikke et Kopi engang!“ — Og saa smeldte han Døren i, saa det singlede i Klinken.

Efter den Samtale snakkede de ikke sammen paa hele tre Dage. Men da de var gaaet, længtede de slig efter hinanden, at det ikke var til at holde ud. Og en Lørdag Eftermiddag sendte Silius Nikkelai over og bad Maarten komme bort og hjælpe ham med et Brev, han skulde skrive, og som han ikke fik til.

Se — heri skulde der ligge ligesom en fin Undskyldning, og Maarten skjønte ogsaa dette. Han kom øieblikkelig.

Til at begynde med var de begge lidt generte; — men saa kom en god Flaske Rhum frem, og saa blev de lidt efter lidt forligte. — Silius indrømmede, at det var skammeligt at minde Maarten om det med Konfirmationen, og Maarten tilstod, at han ogsaa var gaaet for vidt. Havde han endda sagt, at han var et Kopi, saa fik det gaa i Stridens Hede, skjønt det var ilde nok. Men at sige, at han ikke var et Kopi engang, det gik over alle Grænser. — Thi Ordet Kopi stod dunkelt for dem som det foragteligste af alle Skjældsord. —

Af disse to Bedstefædre modtog Nikkelai mange nyttige Lærdomme. Først var det nu, hvordan en slig liden Baadsmand skulde føre sin Aare og sit Raaseil. Siden skulde han lære alle Grunder, hvor der stod Fisk, — hvor Flyndren var at faa i Godveir, og hvor Villingen bed i Kvældingen. — Og saa skulde han jo lære at sætte Agnet fint paa Krogen, saa ikke den forbaskede Bergnæbben skuldė pille det af med sin spidse Snud. Og saa var det alskens greie Knuder, han skulde lære at knytte; og naar det var løi Vind, fik han endogsaa Lov til at drive alene i Prammen med et Raaseil paa et gammelt Hageskaft.

Men det var ikke bare slige nyttelige Ting, Nikkelai lærte af Silius og Maarten. Aa nei; han skulde saamænd læres op til at vide om alt det mærkværdige, som fandtes i Sjø og Luft, og som Folk nu for Tiden ikke troede paa mere. Men de to Gamlinger troede, de; og de lærte Nikkelai op i sin egen Tro.

I Sjøen levede mange rare Væsener. Bedst kjendte Nikkelai Nøkken; det var de store, røde Manæter, som stod og gloede som blodunderløbne Øine op fra det mørke Sjødyb. — Det var Nøkken, som vilde tage ham, hvis han kom forlangt ud paa Bryggekanten. —

Men engang han var gaaet paa Hovedet i Sjøen, tiltrods for sin Skræk for Nøkken, vidste han meget godt at fortælle bagefter, at det ikke var Nøkkens Skyld dengang; — han havde skullet hen og glo paa noget rart Blød, som kom drivende op fra Bunden. Og saa havde han bøiet sig for langt ud, og saa havde han ikke husket mere, før han vaagnede og saa Maarten staa og stridgræde over hans Seng.

Men Nøkken var ikke alene udenfor Bryggen; der boede saaledes ogsaa en i den dybe Brønden ovenfor Huset. Det var en fæl Nøk, som var saa begjærlig efter Smaagutter, og derfor turde Nikkelai aldrig gaa til Brønden, saa stor Lyst han end havde. Og i Kjælderen boede der ogsaa en Nøk, som var Broder til den fæle Nøkken i Brønden og Bedstefar til alle Sjønøkkerne. — Og Kjældernøkken havde han seet en Kvæld; den lignede en svart Kat, og den løb som en Pil tværs over Bryggen og opi Hummerkummen paa Holmen. —

Ja, Nikkelai fik Raad og Visdom i alle Ting. Han vidste godt, at han ikke skulde tage Fiskespand med, naar han skulde ud at fiske; for da kom der aldrig Ben i Spandet. Havde han sat Agn paa sin Krog, spyttede han samvittighedsfuldt paa det; for Menneskespyt var det

bedste Fisken vidste. Fik han en Ulke, strax han kastede Snøret ud, saa havde Maarten sagt, at det var det bedste, som kunde hænde; og den Ulken maatte han ikke hive ud igjen, ellers hev han Fiskelykken ud med det samme. Men fik han en Ulke en Gang til, skulde han hive den saa langt han rak, for den andre Ulken vilde sige, at nu fik han ikke mere; men hvis han fik hevet den langt væk, kunde det endda hænde, han kunde faa mere.

— Saaledes blev han opdraget, — efter god gammeldags Sæd og Skik, og det skulde undre mig svært, om Helten Maarten og den spanske Ridder Silius skulde have taget feil i sin pædagogiske Methode. — Ja, det skulde undre mig, om ikke Nikkelai, som er af saa godt Folk, og i ung Alder har faaet saa mange sunde Lærdomme, engang kommer til at blive lige saa god en Gentleman som sine to ypperlige Bedstefædre.

KVÆLDEN I DET BLAA KJØKKEN.

Skodden staar over Sundet Døgn efter Døgn. Husene ligger ved sine svarte Brygger og døser. Sjøen er blevet ganske stum; der høres ikke saa meget som et Kluk af den inde under Bryggestokkene. Ja, selv Havet derude, der ellers pleier at ligge som en fjern Dôn mod Sør Dag og Nat, — selv Havet er gaaet til Ro.

Skodden ligger lav over Holmekammen, trænger ind i Stuerne og hænger sig om dine Tanker, saa Døgnene gaar forbi dig med alle sine ensformige, halvvaagne Timer. Dump, døsig Fred ude og inde — —

— En Eftermiddag staar Maarten paa Bryggekanten og hauster.

„Nathaniel, haaj!“

Nathaniel bor i en elendig Rønne nederst i Sundet. Det er bare saavidt, én i Klarveir kan skimte Rønnen fra vor Brygge; — men

nu — i slig en Skoddeeftermiddag — glider den ældgamle, vædesvarte Væg ganske sammen med Sjøen og Fjeldet.

„Nathaniel, haaj!"

Det er ogsaa bare slig stille Dag som nu, at Maarten kan finde paa at hauste paa Nathaniel. Der skal ikke stor Brisen til, før der bliver saa megen Plasking og Pibing, at det vilde være Uraad at høre saa langt. Men idag er det saa stille, at det høres vidt; og da Maarten har haustet nogle Gange — høiere og høiere for hver Gang — ser vi saavidt, at en Dør aabner sig og en krum Raring kommer ud, puslende saa smaat over Svillen; det er, som han kommer ud af Fjeldet selv, og selv ser han ogsaa ud som en graa Fjeldgubbe.

„Hau!" siger han. Det er bare som et kort Bjæf. „Hau!"

„Kom over med den Tina, du laante ved Sanktehanstid. Naa maa vi ha han, og det med det samme."

„Hau!" bjæffer Tusseladden og glider ind i Fjeldet igjen.

Dette med Tina er nu bare et Paaskud. Sandheden er, at Maarten kjeder sig og har faaet en Forsyning Rhum fra Byen, og saa vil han have Selskab, og da er Nathaniel saa grei og snodig.

Silius staar inde i Kjøkkenet og fyrer op paa Skorstenen; men Nikkelai sidder ved Kjøkkenbænken og æder Grød og Melk og ser paa Varmen med store Øine. Men nu skal Nikkelai lægge sig; for det kunde jo træffe, at de Gamle kunde faa Lyst til at snakke sammen om et og andet, som ikke slige smaa Gryn har godt af at høre.

Det er et prægtigt, stort, blaamalet Kjøkken med Tallerkener i Rækkerader om Væggen og blankpudset Kobbertøi paa Hylderne. Naar Maarten en Gang imellem skal have det rigtig gemytligt med sine Venner, gjør han altid op Varme i Kjøkkenet; for der trives de bedst. Inde i Stuen med alle de fine Tingene, som den sidste Konen stadsede den op med, er der altfor overhændigt fornemt og fremmedartet for dem. Nei, men i Kjøkkenet, der er det, som det skal være. —

Maarten, Silius og jeg har allerede tændt vore Piber og brygget vore Glas, da Nathaniel kommer ind ad Bislagdøren — sint i Maalet over at være uleiliget saa sent og for den skarve Tinens Skyld.

Han murrer noget om, at dette her er da saa ilde — hau! gamle Folk og Nattens Tider — hau!

Han er jo blændet af den svære Varmen paa Skorstenen, og han ser endnu ikke, hvor lifligt det ser ud med Bord og Bænker og med Brændevinsbuttel paa Bordet. Og Maarten og Silius lader ham bjæffe — hau! — de siger ikke et Muk imod; de lader ham slænge Tinen morskt henad Kjøkkenbænken — hihi! — de ved nok, at han snart vil blive blid.

Thi Nathaniel er slig en Hund efter Brændevin. —

Og saa tilslut, — jo, saa stanser han midt opi en lang Jammerklage — og han bliver staaende stille, og han tager Luen af, og han svælger lidt, og han ser lidt forlegen fra den ene til den anden.

Jo, minsæl var dette Sager! Og saa knægger han fornøiet.

Og saa bliver Nathaniel anbragt paa den brede Skorstenspall, for at han kan faa sin vonde Ryg varmet op, og han faar Glas og varmt Vand og Sukker og en spunsende fuld Flaske Rhum. Ja, han faar endog en Cigar.

Og da er Nathaniel fuldkommen lykkelig.

„Nu har vi det rigtig som i den Tiden, Farbror Anders leved," siger han og skubber sig af inderligt Velvære.

„Ja, Farbror Anders — han gik saagu ikke

afveien for Groggen. Og saa var han altid saa ubegribelig snodig. Jeg kan endda huske, naar han kom hjem fra Byen i Sjægten saan om Vaarkvælden — ja, for det var altid værst med ham om Vaaren. Og da sang han slig —! Jøs, én kunde høre det lange Veier. Og Stemme havde han som en hel Prest," siger Maarten.

„Jøs, tænk, ja Stemme," svarer Nathaniel. — „Jeg husker han endnu i Kjerka Juledags Morgen. Da var han altid saa extra. Han var forlade mig som en hel Basun. Men har Dere hørt den om Farbror Anders og saa Oldermand Terjesen?" —

„Jo — men bare fortæl, du" — mumler de to andre; for nu vil de have Nathaniel paa Glid.

„Jo, ser Dere, det var slig en Kvæld udpaa Vaaren, — ja, det var endda i Slutningen af Mai, for Ternen var endda kommen. Ja, saa havde nu Farbror Anders været i Byen, og den Dagen var han nu saa spræg, at det var svære Tingen. Der var en fin liden Vestanbris, saa han trængte ikke at ro; — han lod bare Baaden drive ind igjennem Sundet. Selv laa han paa Bunden af Baaden og sang, saa hardt han rak, og begge Benene havde han lagt op

paa Toften, saa en saa ikke andet til hele Fyren end bare de to Støvlerne, som sprikte tilveirs paa hver Side af Baaden.

Jaja, saa kommer han da drivende forbi der, Oldermand Terjesen boede den Tiden, ja, Dere ved sagtens, at det var nede i Lindviga — herborte. Og saa staar Oldermanden paa Bryggen og ser dette Synet. Og saa vilde han ha lidt Moro med Farbror Anders, og saa raaber han ud til ham: Naa, Anders? Du avencerer ikke stort idag —! Men saa svarer Farbror Anders, der han ligger nede i Baaden: Never mind, Oldermand! Time will do it! Time will do it!"

Nu ler alle tre Gamlingerne, og en siger: „Ja, han kunde. Han kunde saavist finde paa det!" Og en anden føier til: „Ja, det var vel en Pussenille!" —

Saa drikkes der i Stilhed; Silius steller lidt med Veden og sætter sig tilbage igjen. Endelig tager Maarten tilorde og siger: „Men en Asens Kjærring havde han nu, Farbror Anders."

Øieblikkelig slaar Nathaniel til: „Ja, hun havde vist plaget Moroen ud af alle andre, men Farbror Anders? Ajej, jej! Det var engang, han kom roende med hende fra Byen og var lidt, som en siger, fornøiet, og saa

skjændte hun i et væk, det bedste hun rak. Og han sang! Jo værre hun skjændte, des høiere sang han. Men tilslut blev han ganske hæs i Røsten og kunde ikke mere; — men hun kunde! Aa, bevare Dere vel! Men ved Dere, hvad Farbror Anders da gjorde? Jo, han tog Kjærringen og satte hende iland paa det lille Skjæret, som hedder Grisen, og saa siger han: Sid nu der, til du har prækt fra dig. Og der maatte hun sidde, til Folk kom og tog hende. — Ja, han kunde, han!"

Der bliver varmt i Kjøkkenet, varmt, saa det oser Varme ud af Nathaniels graa Uldtrøie, tiltrods for at vi røger omkap fire Mand. Men det synes de bare godt om, Gamlingerne; nu er de komne i Prækelaget, og denne Gang er det Silius, som vil til.

„Den Kjærringen til Farbror Anders — hende husker jeg da godt. Det er ikke saa mange Aarene, siden hun døde. Det kan da ikke være mere end en 30—40 Aar siden, det. Hun var saa forhidsig efter at snakke, at hun rendte rundt fra Hus til Hus, og da hun var bleven saa gammel, at hun ikke kunde gaa længer, saa maatte de sætte hende i en Trillebør og trille hende rundt. Ja, det maa Dere tro er sandt, det, for det kan jeg selv huske."

Nu er Nathaniels Ryg ganske stegt. Han maa flytte ind til os andre, og i samme Rendet laver han sig en Grog, som er betydelig gjævere end den første.

„Men har Dere hørt det, der hændte, da hun døde, Nelle Marie? Jøs, husker Dere ikke det? Jeg husker det, som det var igaar. Det var endda en Haustankvæld omtrent paa dette Bêlet. Skodd og stilt var det, og ikke noget greit hverken paa Sjø eller Land. Saa sidder vi endda om Skorstenen, og Ungerne læser høit i Katekismen. Men med én Gang kommer Far rusendes ind ad Bislagdøren. Ja, Dere husker Far? Han var nu altid saa fin og omstændelig, særlig paa sine gamle Dage. Og derfor var det saa snodigt, at han kom slig — rusendes, saa det smeldte i Laasen. Ja, Ungerne la ogsaa Mærke til dette her, og de holdt op med at læse Katekismen alle tre og bare gloede paa Bedstefar. Men han sa ingenting; — han stod bare borte ved Døran og pu-sted, pu-sted saa forskrækkeligt. Saa blev jeg rent ræd, for det var, som sagt, noget saa rent usædvanligt, at Far bar sig slig. Og saa siger jeg ganske rolig —: Naa — siger jeg. Er Far blit skræmt? Jeg synes, I puster saa ualmindeligt?

Jo, saa svarer han — men Dere skulde ha hørt Stemmen! Den var ganske ukjendelig, saa havde jeg ikke vidst bedre, skulde jeg sagt, det var en fremmed Mand. Saa siger han: Nu har jeg hørt Stônulven i Steinsheia! Og det er Nelle Marie, han huer efter. Det sa han, saa sandt jeg sidder her. Og tre Uger efter laa Nelle paa Ligstraa."

Nathaniel har fortalt med dæmpet, græsselig Røst, og de to andre har hørt spændt paa ham. De har glemt baade Glas og Pibe; bare siddet og lyttet og maabet og gloet, saa Øinene er blevet store, og de glinser i det flakkende Lys fra Skorstenen.

„Hvad er Stônulven for noget?" spørger jeg lidt efter.

„Det er noget, en hører hue i Steinsheia, naar der er nogen her i Havnen, som skal dø," siger Maarten langsomt. „Jeg tror nu, det er en Ugle, som huer. For jeg husker den Natten, Far døde, saa hørte jeg noget rart, som tuslede udenfor Vinduet, hvor jeg sad. Saa gik jeg hen og trak Gardinet tilside, saa Lyset faldt ud i svarte Natten. Og saa stokk jeg forskrækkelig; for lige udenfor Glasset sad der en svær, svart Ugle ret op og ned og gloede paa mig. Jeg saa ham ret ind i Øinene;

han var saa nær, at jeg kunde se ham blunke. Men han rørte ikke paa sig, og skreg gjorde han heller ikke. Men den Natten var det, Far døde."

Nu er den rette Spøgelsesstemning kommen; længe sidder vi alle og glor ind i Varmen og rører os ikke af Pletten. Maarten siger tilslut Skaal! og vi drikker, og Silius mumler noget om, at en kunde nu sige, hvad en vilde, der var nu mangt og meget besynderligt til, som Folk nu for Tiden ikke troede paa.

„Ja, se nu den hollandske Damen, som gaar oppe ved Linnevåren, den har vi da seet allesammen." —

„Ja" — mumler de andre. — „Tænk ikke det! Den hollandske Damen —!"

„Hvad er det for en?" spørger jeg.

„Den hollandske Damen" — siger Nathaniel. „Har Dere ikke hørt om hende? — Jøs — jo. — For mange Herrens Aar siden, saa var der en hollandsk Kof, som gik tilbunds her udenfor, og aldrig fandt de nogen af Folkene. — Men saa en Maaneskinskvæld udpaa Vinteren kom der en Mand roende gjennem Linnesundet, og saa kommer han til at se op til Linnevåren, og lige ved den svarte Stenen — tror Dere ikke — der ser han en høi Dame,

som staar og ser udover Sjøen. — Jaja — Manden sidder og ser paa dette en Stund, og hun staar der ligegodt. Det var sligt svært Fuldmaaneskin, at han saa hende ganske tydeligt. Hun var kvid som ei Rybe fra Top til Taa. Han kunde endda se, hun havde noget svært Guldstads om Hovedet tæt over Ørene — det var som en hel liden Lue af Guld. Nu var den samme Manden en Nysgjerrigper, og han gik iland for at se, hvad dette her var for et Kvindfolk. Men da han kom op til Våren, saa kan Dere skjønne, at der var ingenting. — Han gik længe og ledte, sa han siden enddatil. — Men senere udpaa Natten røg der op en Storm, saa forskrækkelig, at Folk ikke kan mindes Magen. Den kom, som den var kastet ned, og udpaa Morgensiden gik der en Skonnert iland lige udenfor Linnevåren, og der kom mangfoldige Folk væk. Og siden, saa ser de altid den samme Damen deroppe, før der blir vondt Veir.

Det er ikke saa mange Aarene siden, jeg saa hende med disse mine egne Øine; — det var en Uveirskveld i Martsmaaned, jeg havde været ude og seet efter Teinerne og kom lænsendes indover. Da blir jeg med engang var noget, som rørte paa sig oppe ved Linnevåren.

Og jeg vil ikke være en ussel Synder for Gud, hvis jeg ikke saa hende deroppe i lys, lang Kjole og rart klædt forresten, og saa stod hun og saa udover Sjøen. Og saa fik vi vel en Storm! Den varede i tre Døgn, og der var en Risørbark, som gik iland paa Skrubbebaaen, og en Skonnert fra Grimstad, som løb ret op paa bratte Fjeldet i Lindekjilen, og tre Mand gik med. Det maa Dere tro, det — og det var selvsamme Natten, som jeg havde seet den hollandske Damen oppe ved Våren."

„Og Oldermand Terjesen, som vi netop talte om," siger Maarten. „Han fik jo Værk, saa skræmt blev han af hende; og han var nu saa sikker paa, at den Damen var en, som havde været med paa den hollandske Koffen, som gik iland dengangen."

„Naa ja, Terjesen," griner Silius. „Han saa nu saa meget rart, at det ligesom blev formeget af det gode. Engang saa han hele Mandal staa paa Haue ude i Sjøen. Det var en Slags Fata Morgana, sa han — slig som en ser i Passaten. Men se, det tror jeg nu ikke paa. Oldermanden maa ha været fuld den Dagen."

„Aa ja — jeg tror forresten det, at Folk, som er troendes, faar se meget mere end de, som ikke tror. I gamle Tider saa Folk støtt

og stadig, nu om Dagen ser og hører de ingen verdelig Ting. Men det mener nu jeg kommer af, at de savner Troen nu om Stunder. For her er saavist noget særdeles i Verden; saa vist, saa vist! Det er bare det, at sligt noget skjuler sig for de Vantroe."

„Men Oldermanden havde Tro for mange. Hver Julekvæld gik han rundt og kridtede Kors paa alt, som kunde lukkes op — baade Dører og Vinduer og Lemmer. Det var, for at Aben ikke skulde komme og gjøre vondt. Han kaldte det endda Abensbøn." —

„Hvem er Aben?" spørger jeg.

Der er ingen, som rigtig vil svare; jeg maa spørge op igjen: — "Jeg har ikke hørt Tale om Aben før. Hvad er Aben for noget?"

„Det er Han!" siger Nathaniel.

„Han?" Jeg er lige klog.

„Det er Sattan sjel," hvisker Silius fra sin mørke Krog.

„Oldermanden fortalte, at han engang havde seet Han," begyndte Nathaniel. „Det var engang, de sad og spilte Kort og drak. Og trolig havde Oldermanden noget inde, for da var han grusom til at bande, og den Aften skulde han nu ha været rent overhændig. Saa midt som han sætter i en gloendes Ed, mister han et Kort

ned paa Gulvet. Det var endda Spar Knægt. Men da han bøiede sig ned for at ta den op, stod der en svart Bikkje under Bordet og gloede paa ham med røde Øine, og Tungen hang langt ud af Kjæften. Siden den Kvælden spilte Oldermanden aldrig mere Kort, og han· begav ogsaa at bande — ialfald naar han var fastende." —

„Det var nok ikke den eneste Gangen, det," siger Maarten. — „Han fortalte mig selv om en anden Gang, han havde været ude for hin Manden. Det var endda tidlig en Morgen, han var reist ud for at trække Garnene. Det var i Graalysningen, noksaa fint Veir, overskyet, men Bleiga udover hele Sjøen. Som han nu ligger der og haler, hørte han noget plaske saa ualmindeligt om et Skjær lige ved. I Begyndelsen kunde han ikke se noget videre; men lidt efter lidt saa han noget, som lettede sig op fra Sjøen ude ved Skjæret. Det var som en svær Trase af Tang og Græs og Fælighed; men lidt efter saa han, at det var en uhørvelig Tuste af en Mand. Bustet og forfærdelig, det var han; — en kunde ikke se, hvad der var for og bag, og der drøste af ham med digre, graa Ulker og Manæter og forskrækkelige Paltosk. Han vassede indover til

Land og stabbede opover Fjeldet; — han kunde høre ham puste og bure som en Bjørn. Og da han var kommen til Toppen af Holmen, dat han med et ned paa den andre Siden — og saa hverken hørte eller saa han mere. — Men ræd blev han, Oldermanden, saa han ikke turde røre sig, der han sad, men blev liggende pål i Baaden, til Solen randt. Da vaagede han sig ind til Holmen for at sjaa efter. Og da var der som en hel Vei af rødt Manætsly tværs over hele Holmen.

Men siden den Gangen kan du tro, Oldermanden var ikke hôga paa at gaa ud og trække Garnene alene mere, og forresten saa —"

— — Der lyder et rart Dunk mod Væggen. Det er, som et svært Legeme tørner imod den udenfra; — den gi'r sig, saa det knirker i Plankerne, og et Glas begynder at klirre.

Forstenede sidder vi. Lytter, om det skulde komme igjen.

"Hørte Dere det?" hvisker Nathaniel. —

„Hys —!"

Vi lytter og lytter; — vi kan høre det æse saa smaat i Gløderne paa Skorstenen; — vi kan høre den sagte, sagte Rislen af Smaasjøen, som gaar indunder de Stolper, hvorpaa Huset er bygget.

„En faar sjaa etter," siger Silius; han er som sædvanlig den tapreste. Han tager en Lygt af de store, grønne, gammeldagse og faar tændt en Lysestump inde i den. Og saa bærer det ud af Bislaget med os alle fire — Silius i Spidsen med Lygten løftet høit i sin Haand.

Skodden ligger der som før; — men der maa vist egentlig være Maaneskin etsteds fjernt i Verdensrummet; for der er ligesom et Skimt nogle Skridt fremover.

Vi stabber os frem langs Bryggekanten. — Vi leder inde under Fjeldet og glor ned i Sjøen. Men lige stilt og tomt er det altsammen.

Da hvisker Nathaniel pludselig kort: „Se, der!" Og vi ser alle did, han peger. „Der staar et Menneske!"

Det isner mig gjennem Marv og Ben af Rædsel. Om han havde sagt, at der stod en Djævel eller en Draug eller hvadsomhelst, — jeg var ikke blevet betaget af den Rædsel, som fyldte mig, da han hviskede: Der staar et Menneske.

Og ligedan med de andre, — især Maarten.

Han hikster høit i det samme; men saa gaar han løs i Sinne. Han er af dem, som bliver rasende af Rædsel. "Er der Folk?" hauster han.

Men saa er der intet Menneske. Slet ingenting er der. Det er Skodde og Fjeld og ingenting. Men Nathaniel holder paa: «Her stod han! Akkurat her! Han var svart af Klæder og noksaa liden. Det skal jeg dø paa!«

De maa give det op. De gaar raadløse tilbage til Bislaget igjen og siger ikke noget videre. Engang vender Nathaniel sig og begynder at glo sig rundt og lytte. Da stanser vi andre naturligvis ogsaa og gjør som han. —

„Ja, noget galt er her nu," hvisker Nathaniel. „Jeg kan mærke det paa mig."

Da de kommer ind i Kjøkkenet igjen, har Humøret forladt dem ganske. Ingen af dem vil fortælle mere, og de rører ikke Glasset. De bare sidder og ser sig omkring, som de tror, der er nogen andre derinde, og Lygten lader de staa og brænde paa Bænken. —

Langt borte fra en af Stuerne lægger et Uhr ivei og slaar en hel Mængde tunge Slag. Vi tæller alle stille Slagene, og da det er færdigt, siger vi samtidig tolv. —

„Det er over Sengetid," siger Nathaniel. „Det er bedst at komme afsted."

Han reiser saa smaat paa sig, men giver sig gode Stunder.

„Du ta'r saamænd ikke ro hjem inat,

du kan ligge i Sengebænken," inviterer Silius.

„Ja, jeg gaar saamænd ikke over," siger Maarten med Eftertryk.

Nathaniel betænker sig lidt; men saa kjækker han sig op.

„Pytsan! Det er da ikke noget at bli her for ikvæld. Fint, stille Veir, og det er jo ikke saa lang Beden, at en skal ta Feil af Veien, selv om her er noksaa mørkt."

„Nei, nei," siger Maarten. „Men det er nu ingen Plasér at ro ud saan — saa sent. Her er saagu ikke godsligt; og saa — naar en kan faa god Sengeplads her, saa er der da ikke noget at rende efter."

Nathaniel har nu en grusom Lyst til at give sig til, det skjønner jeg godt. Men han synes nu, det er for galt; og saa tager han os i Næven hver og en og siger Godnat og tusler ud af Bislagdøren. Maarten tager Lygten for at følge ham ned —: „Her er saa taaligt mørkt, at det kanske ikke er saa greit at finde Baaden — —"

Men jo — Nathaniel finder Baaden, og saa raaber han igjen Godnat til os, som staar igjen. Lygten stiller vi paa en høi Kasse, for at han

skal kunne have det Blinket at se paa, til han kommer hjem.

Fjernere og fjernere lyder Aareslagene; og Baaden viskes ud i Skodden.

Men da han vel kan være kommet midtveis — ja, jeg siger som Nathaniel: det er saa sandt, som jeg sidder her, at vi hørte et Gaul, saa forskrækkeligt, at det var, som det skar Skodden i Filler og Flænger.

Det kommer fra d e t t e Landet og skjærer tværs over Sundet høit op paa det andet, det er et Vræl og et Skrig, og saa er der ligesom en styg Latter med ogsaa.

Silius ser jeg ikke; men jeg ser Maarten! Hei! hvor han flakser op! Han svinger med Armene og springer udover mørke Bryggen, — der hører jeg ham staa og huje og true: Om her var noget Fantepak, saa kunde de komme! Eller om det var brandstegte Fanden sjel, saa skulde han brodere ham — og saa bander han, saa det lyser i alle Regnbuens Farver.

Strax efter kommer Nathaniels Sjægte fossende ind fra Mørket. Han sprætter op paa Bryggen med en Ilfærdighed, som jeg ikke havde tiltænkt en saa gammel Mand — og det rykker uafladelig i hans blege Ansigt.

„Lad os se at komme ind," siger han til Silius, som imidlertid er kommen hen til Lygten. „Inat er det rent forskrækkeligt. Det er de to Byttegasterne, som ligger og yler oppe i Heien. Og saa farer de tværs over — jeg saa just den ene, — han kom lige forbi Baaden — jeg hørte Vingeslagene. Lad os skynde os at komme ind." —

Men Maarten staar endnu og bander og skriger ude paa Bryggekanten. Det er forskrækkeligt at høre, hvad han kan præstere af Banding paa alle mulige Sprog; — han er i ren Extase; — det knalder uden Ophør.

Vi maa jo hen og hente ham; men det holder saamænd haardt; han vil saa gjerne slaa nogen ihjel — og koge og flaa og brænde og barbere!

Vi maa tage ham en under hver Arm; og endda snur han sig for hvert andet Skridt og skriger lidt. —

Inde i Kjøkkenet er Ilden døet ud, saa der er ganske svart. Der er heller ingen, som har Lyst til at nøre op Varme nu saa sent og efter alt dette. Det bedste er at putte sig i Seng og se at faa sove, — hvis der da ikke kommer endda mere Fælighed.

Snart ligger jeg i mit lille snehvide Kammer

med de fine Skilderier af Keiser Napoleon den tredje og Eugenie og Oscar den første. Og herinde er det saa godt og fredeligt og uskyldigt; — did kan ingen Byttegaster naa mig.

Jeg putter mig godt ind under den deilige Edderdunsdyne og falder strax isøvn og drømmer de deiligste Drømme. — Det er Vaar ved Rivieraen — der staar et Mandeltræ i blegrød Blomst midt i Solen og skinner. Og midt under den blegrøde Kuppel staar du, min Ven. Og vi er begge ganske unge og ganske lykkelige. Og alt er saa ganske, ganske anderledes, end alt er blevet.

DE FÖRLORADE, SOM BANKEDE PAA OM NATTEN.

De tre Gamle var aldeles ikke fornøiede med mig næste Dag. Jeg sagde nemlig, at det kunde jo hænde, det kunde jo hænde, at det rare Dunket mod Væggen kom af, at Huset gav sig, som det jo kan hænde med gamle Huse. Og saa Skriget. — Javist havde jeg hørt det, og det havde været forskrækkeligt; — men Nathaniel havde jo selv sagt, at han havde hørt Vingeslag ret foran Baaden.

Saa kanhænde —

O, jeg burde ikke have sagt det. Jeg mødte tre uvillige Blikke og en Taushed, der var meget misbilligende. Javist gjorde jeg Afbigt! Javist var der meget til her i Verden, som en ikke kunde fornemme med Øine og Øren. Og der var ikke værre Folk til, sagde jeg, end slige Vigtigperer, som ikke troede, at der var

fuldt op af Underlighed mellem Himmel og Jord.

Det hjalp lidt, men alligevel! Nei, jeg burde ikke have sagt det. — Fra nu af var jeg en Frafalden. De vogtede sig for, hvad de fortalte. Jeg fik aldrig høre mere hverken om Byttegaster eller hollandske Damer, der varslede Storm og Død.

— — Dage gik og Dage kom, men Uløkka fandt mig ikke.

Julen kom, og vi havde Juletræ for Nikkelai, og vi sang Salmer og spiste Fedmad tri heile Dage tilende. Snart var vi opunder Nytaar. —

Nytaarskvælden røg der op en Storm af de sjeldne.

Den varede i fire Døgn. Det var ufatteligt, at det kunde hyle og dône slig i fire Døgn itræk. Men os gjorde det intet. Snart vænnede vi os til den svære Dôn af Havet og Stormen. Vi spiste og drak og spøgte og lo ganske som ellers. Hver Morgen gik Maarten hen og pirkede lidt ved Barometret, og hver Morgen kom han til det Resultat, at hun maatte være gaaen isønder, saa lavt stod hun.

Tredje Natten fik vi Lyn og Torden indimellem Braget og Stormen, saa det var, som om den yderste Dag var kommen. Da stak

Maarten og Silius Hovederne sammen og hviskede. — Det var noget, jeg ikke skulde høre. — Troligvis var det, hvad sligt Tordenveir betyder, naar det kommer midt opi en Storm ved Nytaarstid. De hviskede længe sammen. Men jeg maatte intet høre. Jeg var en Frafalden, en Vantro!

O, at jeg skulde have sagt det om Knækkingen i gamle Huse!

Udpaa Morgensiden blev jeg vækket. Jeg fór op i Halvsøvne, hvad var det? Jeg hørte det samme Dônet, som jeg havde hørt saa længe nu.

Nei hys! — det var noget andet ogsaa. Der var nogen, som dundrede paa Døren. Der var nogen, som skreg derude! I Guds Navn, hvad kunde det være? —

Jeg fik tændt Lys og kastet lidt Tøi paa mig, men før jeg var blevet færdig, hørte jeg Maarten tasse henover Ganggulvet.

Det dundrede hele Tiden paa Døren og skreg; uhyggeligt var det, midt paa svarte Stormnatten!

„Hvem er det?“ hørte jeg Maarten spørge.

Det var en svær Bas, som svarede. Jeg hørte det var svensk, men kunde ikke skjelne andet Ord end „förlorade“. De var förlorade!

Du gode Gud, hvor det klang! — Jeg huskede en Historie om to gamle Jenter, som boede alene i et Hus paa en liden Holme og blev vækket op en Nat, som vi nu, ved at der stod nogen udenfor og bankede paa Døren og sagde, de var förlorade Folk. Dette troede Jenterne skulde betyde fordømte Mennesker, — og da de hørte de klagende Stemmer, troede de sikkert, det var Helvedes Udsendinger, og stængte Døren med alle de Bomtræer og Skodder, de kunde finde.

Det var en kold Vinternat med Storm og Snedrev; de stakkars forliste Mennesker kom ikke ind. Næste Morgen var de fleste frosset fordærvet.

Men Maarten er en Mand med Sprogkundskab, og han er ikke den, som lukker sin Dør for de Förlorade. —

Da jeg kommer ind i Kjøkkenet, ligger Maarten netop og sætter Fyr paa den sirlige Bunke Fliser, som han stiller op der hver Aften, for at det skal være svint at faa Varme til Kaffen om Morgenen.

Det tørre Kvas fænger øieblikkelig, og en blank Flamme kaster et flakkende Lys over den sørgelige Menneskeflok. — Paa Skorstenspallen sidder en Mand og stønner tungt; — en Haand støtter han sig med, en anden presser

han mod Hovedet. Men denne Haand bliver stadig fuld af Blod; saa skvætter han Blodet af den og tørrer sig paa Buxen, og jeg ser et svært, gabende Saar, som gaar fra høire Øie helt op paa Issen. Henne ved Bordet staar to Mand og tviholder en Tredje, som skriger hele Tiden: „Anna! Anna! Aa, Gudhjælpe mig! Anna! Anna!“ Uafbrudt det samme, det samme! Og uafbrudt vil han rive sig løs, og maa holdes tilbage af to stærke Mænd. — Den ene af disse Mænd er en Neger; — en svær Djævel, barbenet, med Klæderne i Filler og med en splinterny, ildende gul Sydvest paa det svarte Hoved. Hvergang han tager Tag for at holde fast paa den anden, viser han alle sine glubske, hvide Tænder, og da ser han ud som den grangivelige Satan.

Saa er der en liden hjulbenet Fyr til, som bliver staaende nede ved Døren og hakke Tænder. Væden driver af ham som af alle de andre; — det driver i blinkende Dabber henover Gulvet. Jeg spørger den lille, hvad det er, som feiler ham, der skriger hele Tiden, og han svarer, det er Skipperen, som har havt sin unge Kone med. Hun blev skyllet overbord, da de stødte; de saa Hovedet knuses mod Fjeldet, og da blev han ursinnig og vilde

efter hende, saa de maatte holde paa ham og bære ham fraborde.

Nu er Maarten færdig med Baalet, og fra nu af udfolder han en mageløs Energi. Mig sender han over til Silius for at bede ham komme over med alle de Tæpper og Klæder, han eier, og hvis han dertilmed skulde have staaende noget Brændevin eller anden stærk Medicin. Og naar Silius er varslet, skal jeg gaa til Nathaniel og sige det samme til ham.

Jeg er ikke mange Minutterne om Veien, og da jeg kommer tilbage, har Maarten hentet frem Melk og Brød og Brændevin og stillet det paa Bordet. De arme Folk sidder nu alle om Skorstenen og lader Brændevinet gaa rundt for at varme de forfrosne Lemmer, men Maarten selv og Negeren har taget sig af den ursinnige Skipperen og bragt ham tilro i min Seng.

Nu hører vi ham ikke skrige længer; han bare hulker, hulker saa hjerteskjærende, at det næsten ikke er til at holde ud at høre paa.

Alle sidder tause, sammensunkne; den Saarede stønner lidt engang imellem. — Jeg finder frem en Skjorte af blødt Lin og river den i lange Striber og begynder at vaske hans Saar med koldt Vand. Jeg kan se, det lindrer

Smerten, thi han læner Hovedet tilbage og lukker Øinene. Blodet strømmer fortere, end jeg kan vaske det bort — men endelig ser det ud, som Saaret er rent. Da folder jeg en tør Linnedsklud flere Gange sammen, dynker den let med Cognac, lægger den paa Saaret og binder tæt til. Da jeg er færdig hermed, ser jeg, at Manden sover. Jeg faar en til at hjælpe mig med at bære ham hen paa en Sengebænk — inde hos Maarten finder jeg Pude og Dyne, og saa lader vi ham ligge der indtil videre.

Nu kommer Silius og hans Tjenestepige med en Mængde Uldtæpper og Klæder; desuden har Silius en dyrebar Haandvæske med alt, hvad han har i sit Hus af Medikamenter — lige til Tanddraaber og amerikansk Olje! Men desforuden har han naturligvis alt, hvad han eier af stærke Flasker, og det viser sig, at han eier meget mere, end han nogensinde har villet ud med til Maarten og mig, den Skjælm! —

Vistnok er Maarten en Ubegribelighed i Retning af Styrke og Sundhed; men han er nu fyldt firs, og da er det ikke saa rart, om han giver sig over snart og foretrækker at sidde og snakke med Folkene. Men Tjenestepigen er et fermt Fruentimmer paa omtrent de

halvhundrede, og hun viser nu en Omtænksomhed og en Raskhed, som jeg ikke havde tiltænkt denne Dame, der til Hverdags er saa tvær og ugiddelig, at baade Maarten og Silius ærgrer sig derover. Men nu springer hun som en Kakerlak og faar den store Bryggerkjedel fyldt med Vand, saa at Folkene kan faa vasket sig, efter at de nu i fire Døgn ikke har været af Klæderne. Hun faar ogsaa tændt Lampen og sat frem Spegemad og lidt ferskt Kjød, som staar igjen fra vor sidste Middag.

Den lille hjulbente er den første, som vaager sig til at spise; — men endnu hakker han Tænder og skjælver paa Haanden, saa han knapt kan faa Maden i sig. —

Det damper af Bryggerkjedlen, og Tjenestepigen øser store Spande fulde ned i etpar Baljer, som hun har trukket op fra Kjælderen.

De Skibbrudne trækker det vaade Tøi af sig; det er som klistret fast til Kroppen. Værst er det med Sjøstøvlerne, som ikke har været af i flere Døgn, saa Fødderne er hovnet op inde i dem. Vi maa opgive at faa dem af den Saarede i Sengebænken; han vaagner saa smaat op med Frost og Smerter. Men her er Silius os til god Hjælp; thi han trækker sin Tollekniv og snitter det morkne Læder i fine Styk-

ker, for at han ikke skal skamfere Stakkaren. Og da han har klædt ham af, gnider han ham med Uldklude, vædet med Terpentin, og tuller ham ind i Tæpper. Fødderne, som er blodige og fulde af Frostknuder, vasker han først med varmt Sæbevand og gnider siden ind med endnu varmere amerikansk Olje — saa se, om han ikke fik Brug for den alligevel!

En efter en bliver de vaskede og stelt med og lagt tilsengs, hvor det bedst kan falde sig. Den sidste er Negeren. Han kommer inde fra Skipperen, som nu er blevet mere rolig, efter at han har faaet en vældig Dosis Nafta. Men Negeren vil ikke vaskes og stelles som de andre; han bare sætter sig ende ned ved Bordet, lægger Hovedet ned paa sine Arme og sover øieblikkelig.

Saa er det igjen roligt i Kjøkkenet; — men udenfor raser Stormen lige ilde som før. — Maarten sidder hele Tiden inde hos den Syge; men Silius og Tjenestepigen har slaaet sig ned foran Skorstenen og koger Kaffe.

Pludselig aabnes Døren, og ind kommer en bitteliden hvid Tasse. Vi skvætter til, alle vi, som er vaagne; men i det samme hører vi Nikkelais høie Barnestemme: „Hvor er Bedstefar Maarten?“ Han kommer nærmere Skor-

stenen, barbenet og i sin hvide Skjorte, og bliver saa forundret ved at se Bedstefader Silius og Tjenestepigen her paa denne Tid. Men i det samme faar han Øie paa Negeren, som sidder og sover hovedstups fremover Bordet med den ildgule Sydvest paa det svarte Hoved og med de svære Tænder i den halvaabne, røde Mund. Da sætter han i et Vraal og farer ret i Fanget paa Bedstefader Silius. — —

— Han bliver dog snart beroliget, men det er ikke Tale om, at han vil lægge sig til at sove igjen. Og da vi saa hører Slaguhret slaa hele sex Slag, faar han Lov til at blive klædt paa med det samme; Tjenestepigen bliver sendt ind for at hjælpe ham, saa skal vi gjøre Kaffen istand, til de kommer tilbage.

Saa sidder vi to igjen og hører paa de tunge, sovende Aandedrag. Negeren snorker i gurglende Snøft; — nu og da farer han op og ser sig forvildet om, siger etpar Ord paa sit eget Sprog, lægger Hovedet tilbage med et dybt Suk og snorker videre.

Den Saarede ligger hen i en urolig Døs, klynker engang imellem og snakker i Søvne. Han er nok atter ombord i Stormen; han oplever Rædslerne paany, saavidt vi kan skjønne efter de løsrevne Ord.

Silius tænder sin Morgenpibe og rømmer sig længe. Det er Signalet til, at han vil sige noget afgjørende, — det ved jeg godt. Men jeg lader mig ikke mærke med noget; for saa kunde han gjerne betænke sig; det pleier han ofte.

Han har seet paa mig — prøvende — et-par Gange, men endelig kan han ikke holde sig længer. —

„Det var jo Dere, som trodde, det var en Føul, den Natten, Byttegasten ylte?“

Det nytter ikke, at jeg undskylder mig; han hører slet ikke paa mig.

— „Og Dere mener vel ogsaa, at den hollandske Damen var en Forblændelse?“

Aa, De skulde høre den Foragt, der ligger i den bogstavrigtige Udtale af Forblændelse!

„Men nu skal jeg fortælle Dere en Ting, og det er, at Nytaarskvælden, da saa jeg og Maarten begge to Damen oppe ved Våren.“

Undrende Taushed!

„Og se her! Her ligger de!“ slutter han og slaar triumferende ud med Haanden bortimod alle de sovende Mænd.

*

Udpaa Morgenen, da det er blevet rigtig lyst, gaar Nikkelai og jeg Haand i Haand opover Fjeldet for at se paa Vraget. Folk siger, at Stormen er løiet betydelig af; men det mærker jeg intet til. Den raser som et løssluppet Helvede henover Holmen; den bøier de slanke Rognepaaler i Fjeldsprækkerne, saa de ligger paa Kant ud i Luften. —

Og saa Havet! Et eneste vældigt Brag er Havet. Fra alle Kanter, — uden Afladelse. — Og naar en ser udover: et eneste graahvidt Fraad; Brændingerne staar iveiret som forpjuskede Skybrudd. Da vi kommer længer udover, er der indimellem nogle Drøn, saa Jorden ryster ganske svagt.

Men se! Inde i Leden skimter jeg imellem en liden brun Flæk midt i det vasgraa Rokk. — Det er Skøiten. Den er gaaet til Byen efter Doktor og Hjælp. Og Silius er med. De vilde ikke have ham med; men Silius var sta. Det gamle Sjømandsblod var rigtig kommen ikog inat. Han gav sig ikke. Han klædte sig i Sjømandshyre og satte sig tilrors — med sine sex og sytti Aar. Og se! derude i det vasgraa Rokk dukker den lille brune Seilflæk frem nu og da. — Han greier nok Braserne denne Gang ogsaa, den stolte spanske Ridder! —

Nikkelai og jeg lister os frem, saa godt vi kan, i Ly af Sten og Stup. Men tilslut kommer vi til Svaberget yderst paa Øen; der maa vi lægge os paa alle fire og krybe, for at vi ikke skal blæse bort som Papirstumper. Jeg yderst mod Veiret, Nikkelai i Ly af mig — som en Bjørn og dens Unge.

Saa naar vi til et Søkk af Svaberget, og fra dette kan vi se didned, hvor Vraget efter de Skibbrudnes Beskrivelse skal staa. Nikkelai er den første, som faar Øie paa det. — Langt inde, — utrolig langt inde! Der er Braat i Braat udenfor; Sjøen maa have løftet Briggen høit paa sine Skuldre, feiet den over Grundene og knaset den ned i den Fjeldrevne, hvor den nu staar med Baugen saa høit, at Bundplankerne er tørre, hver Gang Sjøen trækker sig tilbage. —

Der er ikke stor Stads ved den Briggen nu længer. Masterne er kappet, Baugsprydet knækket helt inde ved Roden i det Øieblik, Havet satte Skuden paa Land. — Og henover det skraa Dæk fraader Braadsjøerne Slag i Slag.

Da raaber pludselig Nikkelai noget til mig; jeg maa lægge Øret helt ind til hans Mund for at høre, hvad han siger.

„Ser du Gallionsfiguren?“ er det, han siger.

Jeg forstaar først ikke, hvad han mener. Der er ingen Gallionsfigur paa Vraget. Baugsprydet har revet med sig en stor Flænge i Skanseklædningen, da det gik — det er et gabende Hul, men ingen Gallionsfigur.

Men han peger — peger — ivrigt. Og der ser jeg, hvad han mener.

I Guds Navn — hvad er det? I den trange Holmespræk, som kniber sig sammen foran Baugen, ser jeg en besynderlig Skikkelse. Det er et Menneske, som staar ret op og ned, klemt ind imellem Fjeldsiderne. — Det er en Kvinde i sid, gul Kaabe. — Hver Gang Sjøen naar saa langt ind, ser jeg Kaabefligene flyde henover. —

Haaret er løsnet; — det flagrer seigt i Vinden. Hovedet er faldt ned paa den ene Side, som om det var knækket af Halshvirvelen.

Det maa være Anna — hende, han skreg efter, den ursinnige Skipperen. Hun var den eneste Kvinde ombord. Det maa være hende. Havet har skyllet hende op — kilet hende tæt, tæt ind imellem Fjeldsiderne, og nu staar hun der — ret op og ned. — Det er, som om hun endnu levede. — —

Nikkelai skjønner ikke, hvorfor jeg ikke

vil være der længer, hvorfor jeg tager ham haardt ved Haanden og kryber hurtigt tilbage over den drønnende Jord. —

— Om Eftermiddagen kommer Gunnufsen med sit Dampskib, og foruden Silius har han Doktor og Assurandør og Medicin og Ligkister med. Om Kvælden løier Stormen pludselig, og Gunnufsen vender hjem. I Salonen staar to Ligkister, dækkede af et stort svensk Flag. Skipperen sidder ved den ene. Han støtter Hovedet i begge Hænder og rugger frem og tilbage, frem og tilbage. —

Tusmørket falder; — Dampbaaden forsvinder. Saa er det bare os — den faste Stok, som er igjen. — Det bliver saa fælslig stille med ett. Det kommer ikke bare af, at vi pludselig er blevet alene igjen. Det er heller ikke det, at Stormen er slut og bare den ensformige, melankolske Sjødôn igjen. — Det er kanske mest det, at der staar to Ligkister ude i Gangen og venter paa dem, man endnu ikke har fundet.

VANDRINGSMAND.

Nu er Vinteren snart gaaet, men endnu bor jeg paa Stensøen. Og jeg ved, at blev jeg boende her til mine Dages Ende, da vilde jeg efterhaanden blive ligesaa sund paa Legeme og Sjæl som Maarten og Silius — om end kanske ikke rigtig saa gammel.

Jeg siger til mig selv: — hvor hurtig disse Maaneder er gaaet. Aldrig har du havt Tid til at kjede dig; hver Dag er der hændt noget forbløffende og mærkværdigt. Og det var ikke Smaating, som hændte; ikke disse Menneskernes ligegyldige Smaapuslerier, som hænder dagstøt i de store Byer, og som gjør, at vi — deres Børn — bliver blaserede til Bunden af vore Sjæle.

Nei, det var ikke Smaating, som hændte. Det er saa sin Sag at have Naturen til nærmeste Nabo — at høre hans sterke Gudsrøst brøle ind i ens Øre — eller at høre hans saare

Menneskegraad i de lange, ensomme Vinternætter.

Herude vigter vi os ikke som de, der lever i de store Byers dumme Indbildning. De gaar saalænge i sine Gader og ser Husenes Rader og de elektriske Ledninger, til de ikke husker paa andet, end at dette egentlig er Verden. De tror, at de forstaar det hele langt bedre end de Idioter, der bor for sig selv ude i Mørket paa Landsbygden. — Og selv om de en Nat, naar Vinden har drevet Røgen og Stanken bort, ser Stjernehimlen deroppe, tænker de ikke videre derved. De bliver lige store i sin egen Indbildning, de Daarer.

Men herude bliver et Menneske viist, fordi det fatter til Bunden af sin Sjæl, hvad det er for et stakkars Kryb.

Herude, hvor Himmel og Hav slaar sammen i et vældigt Drøn, herude bliver en selv og alt ens eget saa ringe. Og den lange Stilhed i Tankerne gjør, at man faar Tid til at stanse op og spørge sig selv: Hvem var du engang? Og hvem er du blevet?

Ens Sind bliver som et Vand, der har lagt sig tilro. Saa stille bliver det, og saa blankt, at det speiler hele ens Skjæbne tydeligt og dybt ned til Bunden af ens Væsen.

*

Hvis jeg vilde fortælle alt det mærkelige, som var hændt, vilde De smile. Hvordan skulde De kunne forstaa Spændingen bare ved at trække et Garn eller en Teine? — Det gjorde vi hver Dag, naar Veiret var saa passe, og hver Dag bragte nye Overraskelser. — Om Kvælden sænkede vi Redskaberne i det hemmelighedsfulde Hav. Aa, saa kløgtigt valgte vi Pladserne! Maarten vidste sagtens Besked om, hvordan det skulde være og hvor en kunde vente sig Fisk. Han vidste Pladsen i Godveir og Vondveir, i Frost og i Sønnandrag, — han vidste det nok! — Og saa om Morgenen, naar vi skulde sjaa efter! Om der var noget og hvad der var!

Og det kan hænde sig, at vi fik mange Raringer, som vi slettes ikke havde ventet os. Stundom traf det, at vi fik det i Teinen, som vi havde troet skulde staa i Garnet, og da blev det en Undren. Og en Forklaring og en mangfoldig Udlægning af, hvad nu Grunden kunde være. — Og hver Morgen den samme Forventning fra den Stund, vi havde fundet Dobben og begyndte at trække Linen op af den svarte, lunefulde Sjø — hvad mon hun vilde give os idag?

Foruden alt det andre usædvanlige, som arriverede.

Jeg husker især en Søndag Morgen i Slutten af Januar. — Det var en fin Morgen — blikstille, med svag Frost og et Himmelhvælv fuldt af Solskin. Maarten og jeg var gaaet udover Fodstien øster paa Øen; — der var en grund Vig ind mod nogle magre, gule Græsmarker. Denne Morgen var hele Vigen blank som Sølv; Solen skinnede ligesaa galt nede i dens Speilflade som oppe paa Himmelen; — det var ikke til at se paa, hvis en ikke vilde have sine Øine skamferede.

Som nu Maarten og jeg sidder og soler os paa en Sten og tænder en Pibe, hører vi pludselig et vældigt Pladsk fra det blanke Vand dernede, og vi ser en svær Fisk gjøre nogle hidsige Spræt høit over Vandfladen, saa man kan se hele dens sprællende Krop. Slig holder den paa — farer nu og da rundt hele Vigen, saa Rygfinnen skjærer en skarp Stribe tværsigjennem Speilfladen, og giver sig saa til at hoppe og springe igjen.

Maarten glor, saa han tilslut sidder og gaber.

Han siger længe ikke noget, og det ved jeg betyder, at han ikke begriber, hvad i Herrens Navn dette er for noget. Saa klorer han sig længe i Skjægget under Hagen, tager Skraaen

ud af Munden og lægger den i en liden Sølvdaase.

„Hun maa være gaaen fra Forstanden," siger han og reiser sig.

Vi skynder os ned til Stranden, og da Fisken mærker os, bliver den galnere og galnere. Snart suser den bortover Vandfladen, saa Skummet ryger om den, snart stuper den paa Hovedet ned i Søilebunden, saa Mudderet bulner op i en stor, skidden Sky. — Endelig faar Maarten Øie paa dens Skabelon og strax forstaar han, hvad der er paafærde.

„Det er en Dybvandstorsk," forklarer han. „Det er en af dem, som lever dybest nede. En kan se det paa, at hun er fladtrykt i Panden, og det kommer af den svære Tyngden af Vandet, som altid staar og trykker over hende. Naar en trækker slig en Kar op, sprætter Øinene frem, fordi der ikke mere er noget Tryk til at holde dem inde."

„Mèn hvordan kan hun være kommen her ind paa Søilen?" spørger jeg for at faa lidt mere af Maartens Lærdom.

„Ja, det er ikke saa godt at vide. Hun maa være skræmt af ekkaaslag — og saa er hun kommen for høit op i Vandet, saa Øinene er begyndt at sprætte frem paa hende, og saa

er hun blevet ræd og har ikke kunnet finde tilbage igjen. Og saa er hun blevet ræddere og ræddere, og saa har hun rendt afsted iblinde, uden at se sig for, og saa er hun tilslut kommen her ind paa Søilen. Og her er der nu værre end værst — slig som Solen staar og skinner idag — og saa maa hun tilsidst være gaaen fra Forstanden af Forskrækkelse.«

Det ser virkelig saa ud. Jeg har aldrig seet noget saa vanvittigt rædselsslagen som denne Fisk, der kommer fra Havets store, grønne Dybder, og som nu farer omkring, afsindig af denne blændende, forfærdelige Sol. —

Hei — se, der suser den høit op i Fjæren og bliver liggende og sprælle, saa Spruten staar langt indover Smaastenene.

I samme Nu er Maarten derhenne, har taget hende under Gjællerne og kværket hende.

Og snart ligger Vigen der skinnende blank som før.

— Ja, hvad var nu ikke det for en Oplevelse! Og saa at se Maartens Triumf, da han kom halende hjem til Silius og Nikkelai med sligt et Beist, som han havde taget med Næverne. — Aa, De kan tro: Historien om Dybvandstorsken, som kom ind i Søilekjilen

og blev galen udaf Solskin, — den kan De tro, vil leve længe paa Stensøen.

*

Jeg vaagner pludselig en Nat og er i samme Nu lysvaagen, og det er ligesom en Stemme, der siger til mig: Der er hændt noget.

Jeg ligger og lytter og lytter.

Vyss, — vyss, — hør Sjøen risle stilt nede under Gulvet. Jeg har hørt den risle slig saamangen en vaagen Nat; og den siger ikke andet inat, end den pleier at sige.

Hvad kan det saa være?

Der høres ingen anden Ting end Sjøen, og dog siger mit Hjerte hele Tiden: Der er hændt noget! Sandelig! der er hændt noget!

Tilsidst faar jeg ikke Ro. Jeg maa op. Jeg maa aabne Vinduet og se og lytte.

Idetsamme jeg aabner Vinduet, aner jeg, hvad det er. Thi Luften er lun og bløt og underlig. Det duskregner; en varm, lydløs Vaarregn.

Jeg stikker etpar Tøfler paa Fødderne, slaar en Kappe om mig og skræver ud af det lave Vindu. Du gode Gud, hvor lunt her er! Og hvor tuslende fuldt af bittesmaa Lyd.

Der er en egen gul Glans bag Skyerne; —

jeg aner ikke, hvad Klokken er, men det maa vist være udpaa Morgensiden. Jeg gaar langs Bryggen, henad Gangstien, som jeg ikke kan se, op paa en Fjeldknat, som jeg kjender og hvorfra jeg om Dagen kan se tilhavs.

Og som jeg har siddet der en Stund, hører jeg Sjøfuglen ude fra Mørket. Hys! Hendes Kurren og Klagen kommer mellem alle de andre tuslende Lyd; — først langt om længe skjelner jeg det.

— Vaaren! Du gode Gud! Det var den, som vækkede mig inat — det var dens Stemme, som sagde til mig: Der er hændt noget! — —

— Det er en Skam for en gammel Herre; men den Formiddag var der ikke Fred at finde for mig. Bare Dampen af den vædesvarte Brygge — der den steg lys op i den lyse Luft — aa! hvor det stormer indover en, altsammen, altsammen, ondt og vakkert, Sødme og Bitterhed — og der kom en Uro over mig som i Ungdommens Dage.

Og saa fandt Maarten paa at koge Tjære til Baaden; — han satte Gryden nede i Stranden mellem to store Stene, og den Tjærelugten om Vaaren, den kan jeg nu slet ikke staa for.

Ovenikjøbet kom der om Kvælden et stort Dampskib og lagde sig lige udenfor os og gav

sig til at tude. Det laa der baade længe og vel og tudede; Gud ved, hvad det vilde; — men det stygge, hæse Dampskibsskraalet — selv d e t koglede og kaldte — —

Vandringsmand —!

Om Morgenen bar det afsted. Maarten og Silius og Nikkelai seilede mig ind til Land i Skjøiten; — mit Tøi skulde sendes direkte til Byen med Gunnufsen, som var ventendes i Løbet af Dagen. Men jeg vilde gaa en Tur paa nogle Mil, for at faa Fred. Hjalp ikke det, saa var der et stort Skib, som anløb Byen nu paa Lørdag.

Og det Skibet gik til Frankrig!

Saa fik vi se, hvad det blev til — —

Vi tog en rørende Afsked med hinanden. Nikkelai græd, men trøstedes nogenlunde, da vi kom ind til Landhandleren ved Bryggen og kjøbte Godter til ham — baade Krandser med rødt Sukker paa og de deilige Brystsukker, de kalder Grisetænder, og som var sprøde og nybagte.

Silius og Maarten tog det roligere; men alle syntes vi jo, det var rart; og da jeg stod igjen og saa dem stævne udover mod Stensøen, som blaanede som en Boble i Soldisen, da følte jeg mig halvt som en Forræder.

I to Dage streifede jeg omkring paa Veie og Stier og saa Jorden ryge og hørte Stæren fløite; og hver Kvæld sagde jeg til mig selv: Dette kan du dog ikke forlade! Men om Natten vaagnede jeg igjen og hørte noget langt derudefra, som koglede og kaldte.

Jeg sagde til mig selv: Det er bare Uløkka, som kogler og som kalder, — men hvad hjalp det? — Hver Morgen tidlig snørede jeg min Skræppe og hørte Hanegalet i Solskinnet og vidste, at hvor i Verden jeg gik — intetsteds var der dog som her. Men hver Aften sent var jeg kommet nye Mil nærmere Byen, hvor det store Skib snart skulde komme forbi og føre mig ud i den røde Verden, jeg frygter og hader.

Og Lørdag Aften, just som Kvældsklokkerne ringede Fred over Verden, kom jeg drivende ind i Byen. — Vaarluften laa over den som en lys Fred, og mod Sør stod der nogle Perlemorskyer — nogle rare, spraglede Perlemorskyer; — men jeg følte ikke Vaarkvældens Fred og saa ikke Perlemorskyerne, før jeg sad ombord i det store Skib og vidste, at nu bar det afsted, — ud mod den røde, vilde, forfærdelige Verden, den, som jeg vidste laa

bag Perlemorskyernes Fred — den, som jeg vidste snart vilde flænge mit Hjerte tilblods og jage mig fredløs ud i Ensomhed igjen. Men alligevel! alligevel!

— Vandringsmand! —

Det Mallingske Bogtrykkeri